Jamhuri ya Muungano wa Tanzania

TAKWIMU ZA HALI YA UHALIFU NA MATUKIO YA USALAMA BARABARANI

JANUARI - DESEMBA 2023

DIRA

Kuwa jeshi lenye weledi katika kudumisha usalama wa watu na mali zao katika Jamhuri ya Muungano wa Tanzania

DHIMA

Kutoa huduma bora zitakazowezesha kubaini, kuzuia na kudhibiti uhalifu katika Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania

DHAMIRA

Weledi

Kufanya kazi kwa kujitoa, Nidhamu na kuwa na matarajio.

Uzalendo

Kuwa jasiri, Mwaminifu na Mtiifu kwa nchi

Uadilifu

Kuwa Mwaminifu, Kutokuwa na upendeleo na ubadhirifu

Ubunifu

Kuwa mdadisi, Mbunifu, kufanyakazi kwa ufanisi na kujifunza

Heshima

Kufanya kazi kwa kuheshimiana, kuwa na Umoja upendo na Amani

Kaulimbiu

Nidhamu, Haki, Weledi na Uadilifu, Msingi wa mafanikio yetu.

Imetayarishwa na

Mkuu wa Jeshi la Polisi,
Makao Makuu ya Jeshi la Polisi Tanzania,
4 Mtaa wa Posta,
S.L.P. 961,
40483 DODOMA.

Simu: +255 (026) 232385
Nukushi: +255 (026) 232386
Tovuti: www.polisi.go.tz

Yaliyomo

Orodha ya Majedwali iv
Orodha ya Michoro vii
DIBAJI viii
SHUKURANI ix
MAANA YA VIFUPISHO x
MUHTASARI xi
SURA YA KWANZA 1
USULI 1
1.0 Utangulizi 1
1.1 Jiografia na Utawala 1
1.2 Jeshi la Polisi Tanzania 2
1.2.1 Majukumu ya Jeshi la Polisi 2
1.2.2 Takwimu za Jeshi la Polisi 2
1.2.3 Kitengo cha Takwimu cha Jeshi la Polisi 2
SURA YA PILI 4
HALI YA UHALIFU NCHINI 4
2.0 Utangulizi 4
2.1 Takwimu za Uhalifu na Makosa ya Usalama Barabarani Tanzania 5
2.2 Uchambuzi wa Makosa Makubwa ya Jinai 9
2.2.1 Makosa Dhidi ya Binadamu 9
2.2.2 Makosa ya Kuwania Mali 9
2.2.3 Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii 10
2.3 Uchambuzi wa Makosa Makubwa ya Jinai kwa Mikoa ya Kipolisi 11
2.3.1 Makosa Dhidi ya Binadamu 11
2.3.2 Makosa ya Kuwania Mali 13
2.3.3 Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii 15
2.4 Uchambuzi wa Makosa Madogo ya Jinai kwa Mikoa wa Kipolisi 17
2.5 Matukio yenye Athari Kubwa katika Jamii 19
2.5.1 Usafirishaji haramu wa Binadamu 19
2.5.2 Makosa ya Ukatili wa Kijinsia na Unyanyasaji 19
2.5.3 Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Watoto 23
2.5.4 Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Watu wazima 26
2.5.5 Wahamiaji Haramu 29
2.5.6 Matukio ya Uhalifu kwa Njia ya Mtandao 31
2.5.7 Makosa ya Miamala ya Kifedha 32
SURA YA TATU 33
USALAMA BARABARANI 33
3.0 Utangulizi 33

3.1 Hali na Mwelekeo wa Usalama Barabarani Nchini 33
3.2 Operesheni za Ukamataji wa Makosa ya Usalama Barabarani 36
3.3 Ajali za Pikipiki 38
3.4 Vyanzo vya Ajali za Barabarani Tanzania Bara 40
SURA YA NNE 42
OFISI YA TAIFA YA MASHTAKA 42
4.0 Utangulizi 42
4.1 Majalada Yaliyopokelewa Vyombo Chunguzi 43
4.2 Uendeshaji wa Kesi za Jinai 43
4.3 Ukamilishaji wa Kesi za Jinai 48
SURA YA TANO 56
TAARIFA YA WAFUNGWA WALIOPOKELEWA MAGEREZANI NA WALIONUFAIKA NA MSAMAHA WA RAIS 56
5.0 Utangulizi 56
5.1 Wafungwa Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani 56
5.2 Wafungwa Watu Wazima Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani 57
5.3 Wafungwa Vijana Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani 59
5.4 Mahabusu Waliokuwepo Magerezani Kimkoa 61
5.5 Wafungwa Walionufaika na Msamaha wa Rais 61
SURA YA SITA 64
UHUSIANO KATI YA UHALIFU NA VIGEZO VYA KIJAMII NA KIUCHUMI 64
6.0 Utangulizi 64
6.1 Uhusiano wa Uhalifu na Masuala ya Kijamii na Kiuchumi 64
6.2 Uhusiano wa Makosa ya Jinai, Idadi ya Watu na Eneo la Ardhi 64
6.2.1 Idadi ya makosa kwa Ukubwa wa Eneo. 64
6.2.2 Uwiano wa Makosa kwa kila Watu 100,000 65
6.3 Makosa ya Usalama Barabarani 66
SURA YA SABA 68
MIKAKATI YA KUKABILIANA NA UHALIFU 68
7.0 Utangulizi 68
7.1 Makosa Dhidi ya Binadamu 69
7.2 Makosa ya Kuwania Mali 71
7.3 Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii 72
7.4 Makosa ya Uhalifu wa Kifedha 74
7.5 Makosa kwa Njia ya Mtandao 75
7.6 Matukio ya Ajali za Barabarani 76
SURA YA NANE 77
MATUKIO YALIYOVUTA HISIA KWA JAMII 77
8.0 Utangulizi 77
8.1 Matukio ya Kushtua Yaliyotokea Januari hadi Desemba, 2023 77
SURA YA TISA 83

HITIMISHO NA MAPENDEKEZO 83
9.0 Utangulizi 83
9.1 Hitimisho 83
9.2 Mapendekezo 83

Orodha ya Majedwali

Jedwali Na. 2.1 Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa Asilimia, Tanzania, Januari - Desemba, 2022 na 2023 6
Jedwali Na. 2.2 Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa Asilimia, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023 7
Jedwali Na. 2.3 Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa Asilimia, Tanzania Zanzibar, Januari – Desemba, 2022 na 2023 8
Jedwali Na. 2.4 Idadi na Badiliko kwa Asilimia la Makosa Dhidi ya Binadamu Tanzania Januari – Desemba, 2022 na 2023 9
Jedwali Na. 2.5 Idadi na Badiliko kwa Asilimia la Makosa ya Kuwania Mali, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023 10
Jedwali Na. 2.6 Idadi na Badiliko kwa Asilimia la Makosa ya Uhalifu wa Kifedha, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023 10
Jedwali Na. 2.7 Idadi na Badiliko kwa Asilimia la Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023 11
Jedwali Na. 2.8 Idadi ya Makosa Dhidi ya Binadamu kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Tanzania Bara na Tanzania Zanzibar, Januari - Desemba, 2023 12
Jedwali Na. 2.9 Idadi ya Makosa ya Kuwania Mali kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023 13
Jedwali Na. 2.10 Idadi ya Makosa ya Uhalifu wa Kifedha kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023 14
Jedwali Na. 2.11 Idadi ya Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023 16
Jedwali Na. 2.12 Idadi ya Makosa Madogo ya Jinai na Aina ya makosa kwa Mikoa ya Kipolisi/Vikosi na Aina ya Kosa, Tanzania, Januari – Desemba, 2021 18
Jedwali Na. 2.13 Idadi ya Kesi na watu waliosafirishwa kutokana na Usafirishaji Haramu wa binadamu kwaMikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023 19
Jedwali Na. 2.14: Idadi ya Watu Walionyanyaswa Kutokana na Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023 21
Jedwali Na. 2.15: Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Watoto kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023 24
Jedwali Na. 2.16: Idadi ya Watu Wazima Walionyanyaswa Kutokana na Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023 27
Jedwali Na. 2.17: Idadi ya Kesi na Wahamiaji Haramu kwa Jinsi, Utaifa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023 30
Jedwali Na. 2.18: Idadi ya Matukio ya Uhalifu kwa Njia ya Mtandao kwa Aina ya Tukio, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023 31
Jedwali Na. 2.19 Idadi ya Matukio ya Uhalifu kwa Njia ya Simu na Huduma za Kifedha kwa Aina ya Tukio,Tanzania, Januari – Desemba, 2023 32
Jedwali Na. 3.1 Idadi ya Ajali, Vifo, Majeruhi, Tanzania, Januari hadi Desemba, 2022 na 2023 ..34
Jedwali Na. 3.2 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023 34
Jedwali Na. 3.3 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania Zanzibar, Januari – Desemba, 2022 na 2023 35

Jedwali Na. 3.4 Idadi ya Matukio ya Usalama Barabarani kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari hadi Desemba, 2023 37
Jedwali Na. 3.5 Idadi ya Ajali za Pikipiki, Vifo na Majeruhi, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023 38
Jedwali Na. 3.6 Idadi ya Ajali za Pikipiki, Vifo na Majeruhi, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023 39
Jedwali Na. 3.7 Idadi ya Ajali za Pikipiki, Vifo na Majeruhi, Tanzania Zanzibar, Januari – Desemba, 2022 na 2023 39
Jedwali Na. 3.8 Idadi ya Matukio na Waathirika katika Usafiri wa Pikipiki kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023....................40
Jedwali Na. 3.9 Idadi ya Ajali kwa Vyanzo Vyake, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023....................41
Jedwali Na. 4.1 Majalada Yaliyopokelewa na Kushughulikiwa kutoka Vyombo Chunguzi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023....................43
Jedwali Na. 4.2 Kesi zilizoendeshwa katika Mahakama za watoto kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania 2023 44
Jedwali Na. 4.3 Kesi zilizoendeshwa katika Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi kwa Aina ya Kosa, Tanzania, 2023 45
Jedwali Na. 4.4 Kesi zilizoendeshwa katika Vikao vya Mahakama Kuu kwa Aina ya kosa, Tanzania, 2023 46
Jedwali Na. 4.5 Kesi zilizoendeshwa katika Vikao vya Mahakama Kuu (Kimkoa), Tanzania 2023....................46
Jedwali Na. 4.6 Kesi zilizoendeshwa Mahakama Kuu –Divisheni ya Makosa ya Rushwa na Uhujumu Uchumi kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzana, 2023 47
Jedwali Na. 4.7 Kesi za Rufaa na maombi zilizoendeshwa Mahakama Kuu, Tanzania 2023....................48
Jedwali Na. 4.8 Rufaa zilizoendeshwa Mahakama ya Rufaa, Tanzania 2022 48
Jedwali Na. 4.9 Jinsi Kesi Zilivyokwisha katika Mahakama za Watoto kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, 2023 49
Jedwali Na. 4.10 Jinsi Kesi Zilivyokwisha katika Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi kwa Aina ya Kosa, Tanzania, 2023 50
Jedwali Na. 4.11 Jinsi Kesi Zilivyokwisha katika Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, 2023....................51
Jedwali Na. 4.12 Kesi zilivyokamilika katika vikao vya Mahakama Kuu kwa Kosa, Tanzania, 2023....................52
Jedwali Na. 4.13 Kesi zilizokamilika Mahakama Kuu Divisheni ya Rushwa na Uhujumu Uchumi kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, 2023 53
Jedwali Na. 4.14 Rufaa na Maombi yalivyokamilika Mahakama Kuu kwa Aina ya Kosa, Tanzania, 2023 54
Jedwali Na. 4.15 Rufaa na Maombi yalivyokamilika Mahakama ya Rufaa kwa Aina ya Kosa, Tanzania, 2023 54
Jedwali Na. 4.16 Faini zilizotozwa Mahakamani 55
Jedwali Na. 4.17 Mali Zilizotaifishwa, Tanzania Bara, 2023 55
Jedwali Na. 5.1 Idadi ya Wafungwa Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani kwa Umri, Jinsi na Mkoa, Tanzania Bara, 2023....................57
Jedwali Na. 5.2 Idadi ya Wafungwa Watu Wazima Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani kwa Jinsi, Aina ya Kosa na Urefu wa Kifungo, Tanzania Bara, 2023....................58

Jedwali Na. 5.3 Idadi ya Wafungwa Vijana Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani kwa Jinsi, Aina ya kosa na Urefu wa Kifungo, Tanzania Bara, 2023 60
Jedwali Na. 5.4 Idadi ya Mahabusu Waliokuwepo Magerezani Kutoka , Tanzania Bara, 31 Desemba 2023 61
Jedwali Na. 5.5 Idadi ya Wafungwa Walioachiwa Huru kwa Aina ya Kosa na Mkoa , Tanzania Bara, 2021 63
Jedwali Na. 6.1 Uwiano Kati ya Idadi ya Watu na Askari, Makosa ya Jinai kwa kila Askari na Idadi ya Askari kwa Kila Kilomita 100 za Mraba Kimkoa, Tanzania, Januari - Desemba, 2023 66
Jedwali Na. 6.2: Uwiano Kati ya Matukio ya Usalama Barabarani na Idadi ya Watu kwa Askari kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari - Desemba, 2023 67
Jedwali Na. 7.1 Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa Dhidi ya Binadamu, Tanzania, 2023 69
Jedwali Na. 7.2: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa ya Kuwania Mali, Tanzania, 2023 71
Jedwali Na. 7.3: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii, Tanzania, 2023 72
Jedwali Na. 7.4: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa ya Utakatishaji Fedha, Tanzania, 2023 74
Jedwali Na. 7.5: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa kwa Njia ya Mtandao, Tanzania, 2023 75
Jedwali Na. 7.6: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa ya Ajali za Barabarani, Tanzania, 2023 76

Orodha ya Michoro

Mchoro Na. 2.1 Idadi na Aina ya Makosana Badiliko kwa Asilimia, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023 6
Mchoro Na. 2.2 Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa AsilimiaTanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023 7
Mchoro Na. 2.3 Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa Asilimia,, Tanzania Zanzibar, Januari – Desemba, 2022 na 2023 8
Mchoro Na. 3.1 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania, Januari hadi Desemba 2022 na 2023 34
Mchoro Na. 3.2 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania Bara, Januari hadi Desemba 2022 na 2023 35
Mchoro Na. 3.3 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania Zanzibar, Januari hadi Desemba 2022 na 2023 35
Mchoro Na. 3.4: Idadi ya Ajali za Pikipiki, Vifo na Majeruhi, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023 38
Mchoro Na. 3.5: Vyanzo vya Ajali za Barabarani, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2023 41

DIBAJI

Camillus M. Wambura – IJP
Mkuu wa Jeshi la Polisi Tanzania

Wajibu wa Jeshi la Polisi Tanzania ni kuhakikisha kuwa amani inatawala, ulinzi wa raia na mali zao unaimarika, kunakuwepo na utulivu nchini ili kuwawezesha raia kufanya shughuli zao za kiuchumi na kijamii. Matokeo yake ni kukua kwa uchumiwa mtu mmoja mmoja na hatimaye Taifa.

Mapambano dhidi ya uhalifu ni jukumu la pamoja kati ya Jeshi la Polisi, raia na wadau wengine ili kuweza kuushinda uhalifu wa aina zote. Kutokana na kukua kwa sayansi na teknolojia, wahalifu wamekuwa wakibuni mbinu mbalimbali za uhalifu na kusababisha kuibuka kwa aina mpya za uhalifu kama makosa kwa njia ya mtandao na ugaidi.

Ni dhahiri kuwa uwezo wa Jeshi la Polisi wa kukabiliana na matukio mbalimbali ya uhalifu unakwamishwa na sababu mbalimbali zilizo nje ya Jeshi la Polisi. Sababu hizo ni pamoja na kuongezeka kwa kasi ya idadi ya watu ikilinganishwa na idadi ya askari waliopo nchini, upungufu wa vifaa na rasilimali fedha. Kwa kuwa ulinzi ni jukumu la kila raia, hata kama uwiano wa askari Polisi na idadi ya watu wanaohudumiwa ungefikiwa kwa kuzingatia vigezo vya kitaifa na kimataifa, bado pangekuwepo na haja ya kuhamasisha na kushirikisha wadau mbalimbali wa ulinzi na usalama ili kufanikisha juhudi za Jeshi la Polisi.

Kwa kulitambua hilo, ni wito wangu kwa kila raia wa Tanzania kushiriki katika majukumu ya ulinzi na usalama wake na jirani yake pamoja na mali zao, zikiwemo mali za umma. Kila mmoja apige vita aina yoyote ya uhalifu ili kuendelea kufanya Taifa zima kuwa salama. Nitoe wito kwa kila mwanajamii kushiriki kikamilifu katika kuhakikisha uhalifu hautendeki na kama ukitendeka ahakikishe kuwa mhalifu anakamatwa na kufikishwa mbele ya vyombo vya dola kwa wakati ili hatua stahiki za kisheria zichukuliwe. Ni wito wangu pia kila raia atii sheria bila shuruti ili kutolazimisha Jeshi la Polisi kumlazimisha mtu kutii sheria za nchi katika kuimarisha ulinzi na usalama wa Taifa letu.

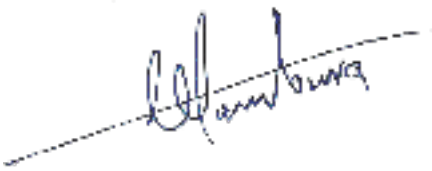

Camillus M. Wambura - IJP
Mkuu wa Jeshi la Polisi Tanzania
Makao Makuu ya Polisi.

SHUKURANI

Ramadhani H. Kingai - CP
Mkurugenzi wa Upelelezi wa Makosa ya Jinai

Taarifa hii imeandaliwa na Jeshi la Polisi nchini kupitia Kamisheni ya Upelelezi wa Makosa ya Jinai kwa kushirikiana na wadau mbalimbali. Namshukuru Mkuu wa Jeshi la Polisi Camillus M. Wambura (IJP) kwa maelekezo yake na kututia moyo wakati wa uandaaji wa taarifa hii. Vilevile, shukrani zangu ziende kwa watendaji wote kwa jitihada zao zilizowezesha uandaaji wa taarifa hii.

Aidha, shukrani za pekee ziende kwa Mtakwimu Mkuu wa Serikali wa Ofisi ya Taifa ya Takwimu, Dk. Albina Chuwa, Kamishna Jenerali wa Magereza Mzee Ramadhani Nyamka na Mkurugenzi wa Mashtaka nchini Ndugu.Sylvester Mwakitalu kwa ushirikiano wao katika kufanikisha uandaaji wa taarifa hii.

Aidha, shukrani ziwafikie Maafisa, Wakaguzi, Askari wa vyeo mbalimbali na watumishi raia wa Jeshi la Polisi nchini kwa michango yao mbalimbali iliyofanikisha uandaaji wa taarifa hii. Kwa namna ya pekee nitoe shukrani kwa wajumbe wa kamati ya uandaaji wa taarifa hii kutoka Jeshi la Polisi nchini, Ofisi ya Taifa ya Takwimu, Jeshi la Magereza na Ofisi ya Mkurugenzi wa Mashtaka nchini. Kamati hii inahusisha wajumbe 26 wakiongozwa na DCP. Andrew Jumamosi (TPF) Mkuu wa Kitengo cha Takwimu Makao Makuu ya Jeshi la Polisi, Margareth Ndaweka - PSA (NPS), Valerian Tesha (NBS), Margreth Jacob (NBS), Rainer Kiama (NBS), SACP. Mayala Towo (TPF), SP. Fatuma Mandai (TPF), ASP.Hamad Manugwa (TPF), ASP.Juma Hebu (TPF), INSP. Andrew Mndeme (TPF), INSP Daniel Mambwe (TPF), A/INSP. Vitalis Wantiku (TPF), A/INSP. Elia Kuguru (TPF), A/INSP. Mohamed Athumani (TPF), A/INSP. David Kasembe (TPF), A/INSP Sikujua Abdallah (TPS), F. 6049 D/SSGT. Zayd Chimwenda ((TPF), WP.5246 D/SGT Habiba Maganga (TPF), F.7385 D/SGT. Abdalla Iddi (TPF), G.3258 D/CPL John Nyemba (TPF), G.8341 D/CPL.Said Samvu (TPF), G.8467 D/CPL Hemedi Mussa (TPF), WP. 9536 D/CPL Flora Loyde (TPF), H.3324 D/CPL Hamis Mlambo (TPF), H. 7725 D/C Julius Nzowa (TPF) na Hawa Mfangavo.

Ramadhani H. Kingai – CP,
Mkurungenzi wa Upelelezi wa Makosa ya Jinai,
Makao Makuu ya Upelelezi.

MAANA YA VIFUPISHO

ACP	-	Kamishina Msaidizi wa Polisi
A/INSP	-	Mkaguzi Msaidizi wa Polisi
ASP	-	Mrakibu Msaidizi wa Polisi
ATM	-	Mashine zinazotumika kutoa/kuweka fedha benki
CP	-	Kamishna wa Polisi
DCP	-	Naibu Kamishina wa Polisi
D/C	-	Mpelelezi wa Cheo cha Konstebo
D/CPL	-	Mpelelezi wa Cheo cha Koplo
D/SSGT	-	Mpelelezi wa Cheo cha Stafu Sajenti
D/SGT	-	Mpelelezi wa Cheo cha Sajenti
DCI	-	Mkurugenzi wa Upelelezi wa Makosa ya Jinai
IGP	-	Inspekta Jenerali wa Polisi
INSP	-	Mkaguzi wa Polisi/Magereza
NBS	-	Ofisi ya Taifa ya Takwimu
NFA	-	Hakuna hatua iliyochukuliwa
NOD	-	Hakuna kosa lililobainika
OC CID	-	Mkuu wa Upelelezi wa Wilaya
OTM	-	Ofisi ya Taifa ya Mashtaka
NPSA	-	Sheria ya Huduma ya Taifa ya Mashtaka
PSV	-	Magari yaliyoruhusiwa na Serikali kubeba abiria
RPC	-	Kamanda wa Polisi wa Mkoa
SACP	-	Kamishna Msaidizi Mwandamizi wa Polisi
SAR	-	Silaha Ndogo ya Kivita
SMG	-	Silaha ya Kivita
SP	-	Mrakibu wa Polisi
PSA	-	Wakili wa Serikali Mkuu
TAZARA		Tanzania Zambia Railway authority
TEHAMA	-	Teknolojia ya Habari na Mawasiliano
TPF	-	Jeshi la Polisi Tanzania
TPS	-	Jeshi la Magereza Tanzania
TZS	-	Shilingi ya Tanzania
“U”	-	Hakuna mtuhumiwa aliyekamatwa
UNHCR	-	Shirika la Umoja wa Mataifa la Kuhudumia Wakimbizi
UN-ISCCJ	-	Taarifa ya Umoja wa Mataifa ya Takwimu ya Haki za Wahalifu na Uhalifu

MUHTASARI

Taarifa ya hali ya uhalifu na matukio ya usalama barabarani kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 imeangalia kwa ujumla matukio yaliyoripotiwa katika vituo vya Polisi nchini katika kipindi hicho. Matukio yamegawanywa katika makundi mawili ambayo ni makosa makubwa na madogo ya jinai na ya Usalama barabarani. Makosa ya jinai yamegawanywa katika makundi matatu; makosa dhidi ya binadamu, makosa ya kuwania mali na makosa dhidi ya maadili ya jamii.

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, jumla ya matukio 3,778,908 ya jinai na Usalama barabarani yaliripotiwa katika vituo vya Polisi nchini yakilinganishwa na matukio 3,120,083 yaliyoripotiwa katika kipindi kama hicho cha mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio 658,825 sawa na asilimia 21.1

Kwa upande wa matukio ya jinai, kumekuwa na ongezeko la makosa 32,221 sawa na asilimia 5.6 kutoka matukio 574,881 yaliyoripotiwa katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2022, ikilinganishwa na matukio 607,102 yaliyoripotiwa katika kipindi kama hicho cha mwaka 2023. Katika matukio yote ya jinai yaliyoripotiwa kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, matukio makubwa yalikuwa 53,640 na madogo 553,462 ikilinganishwa na kipindi kama hicho cha mwaka 2022`ambapo matukio makubwa yalikuwa 54,123 na madogo 520,758. Huu ni upungufu wa makosa makubwa 483 sawa na asilimia 0.9 na ongezeko la makosa madogo 32,704 sawa na asilimia 6.3

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 matukio ya Usalama barabarani yaliyoripotiwa yalikuwa 3,171,806 ikilinganishwa na matukio 2,545,202 yaliyoripotiwa kipindi kama hicho cha mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio 626,604 sawa na asilimia 24.6. Katika matukio yote ya Usalama barabarani, matukio makubwa (ajali) yalikuwa 1,733 na matukio madogo yalikuwa 3,170,073 ikilinganishwa na matukio makubwa 1,720 na matukio madogo 2,543,482 yaliyoripotiwa kipindi kama hicho cha mwaka 2022, hili ni ongezeko la matukio makubwa 13 sawa na asilimia 0.8 na ongezeko la matukio madogo 626,591 sawa na asilimia 24.6

Aidha katika matukio makubwa yaliyoripotiwa kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 watu 1,645 walipoteza maisha na watu 2,689 walijeruhiwa wakilinganishwa na watu 1,545 waliopoteza maisha na watu 2,278 waliojeruhiwa kwa kipindi kama hicho cha mwaka 2022. Hili ni ongezeko la vifo 100 (asilimia 6.5) na ongezeko la majeruhi 411 (asilimia 18.0). Kati ya Matukio makubwa 1,733, ajali za pikipiki 431 ziliripotiwa ikilinganishwa na matukio 448 yaliyoripotiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2022. Huu ni upungufu wa matukio 17 sawa na asilimia 3.8.

Hata hivyo, jamii iliendelea kushuhudia vitendo vya ukatili wa kijinsia kama vile kubaka, kulawiti, kutupa watoto, wizi wa watoto na ukeketaji. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya watu 37,130 walifanyiwa ukatili wa kijinsia ikilinganishwa na watu 30,566 waliofanyiwa ukatili kipindi kama hicho cha mwaka 2022. Hili ni ongezeko la watu 6,564 sawa na asilimia 21.5.

.

SURA YA KWANZA

USULI

1.0 Utangulizi

Sura hii inaangalia jiografia ya nchi na majukumu ya msingi ya Jeshi la Polisi Tanzania. Takwimu za hali ya uhalifu nchini zinalisaidia Jeshi la Polisi katika kupanga mipango na programu za muda mfupi, kati na mrefu ili kudhibiti hali ya uhalifu nchini na kuendeleza hali ya amani na utulivu iliyopo ambayo ni muhimu katika kuwawezesha wananchi kushiriki kikamilifu katika shughuli za kiuchumi na kijamii kufikia malengo ya uchumi wa viwanda.

1.1 Jiografia na Utawala

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ni muungano wa nchi mbili huru za Tanganyika na Zanzibar ulioundwa tarehe 26 Aprili 1964. Tanzania ipo kati ya Latitudo 10 na 120 Kusini mwa Ikweta; na kati ya Longitudo 290 na 410 Mashariki mwa Greenwich. Tanzania ina eneo la ukubwa wa kilomita za mraba 945,087. Kwa upande wa Kaskazini imepakana na nchi za Kenya na Uganda; kwa upande wa Magharibi imepakana na nchi za Rwanda, Burundi na Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo; kwa upande wa kusini magharibi imepakana na nchi za Malawi na Zambia; kwa upande wa Kusini imepakana na nchi ya Msumbiji; na kwa upande wa Mashariki imepakana na Bahari ya Hindi.

Tanzania ina maziwa makuu matatu ambayo ni Ziwa Victoria, Ziwa Tanganyika na Ziwa Nyasa. Tanzania ina vivutio vingi vya kitalii ukiwemo mlima Kilimanjaro ambao ni mrefu kuliko yote Afrika na wenye theluji kwa kipindi chote cha mwaka. Vivutio vingine ni pamoja na mbuga za wanyama, mambo ya kale na fukwe nzuri za bahari katika Pwani ya Tanzania Bara na visiwa vya Tanzania Zanzibar, yaani Unguja na Pemba.

Tanzania ina hali ya hewa ya kitropiki yenye misimu miwili ya mvua ya masika na vuli katika sehemu kubwa ya nchi. Shughuli kuu za uchumi ni kilimo, ufugaji, uvuvi, uchimbaji madini, utalii, viwanda na huduma. Kutokana na Sensa ya Watu na Makazi ya mwaka 2022, idadi ya watu ni 61,741,120 (wanaume 30,053,130 na wanawake 31,687,990). Licha ya kuwa Tanzania ina makabila yanayozidi 120, lugha kuu ya Taifa ni Kiswahili kinachozungumzwa takribani na watu wote.

Tanzania ni nchi inayofuata demokrasia ya vyama vingi. Dola ya Tanzania ina mihimili mitatu - Bunge, Mahakama na Serikali yenye mfumo wa serikali mbili - Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar. Hadi sasa Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania imeshaongozwa na Marais sita na ile ya Zanzibar imeshaongozwa na Marais nane.

Kiutawala, Tanzania imegawanyika katika mikoa 31, 26 Tanzania Bara na mitano (5) Tanzania Zanzibar.

1.2 Jeshi la Polisi Tanzania

Jeshi la Polisi limeanzishwa kwa mujibu wa katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977 ibara ya 147 (4) na Sheria ya Jeshi la Polisi na Polisi Wasaidizi Sura ya 322 Kifungu cha 3 kama ilivyoboreshwa mwaka 2002. Pamoja na kuzingatia sheria na katiba ya nchi, pia Jeshi la Polisi huongozwa kwa kuzingatia kanuni za kudumu za Jeshi “Police General Orders” zenye misingi (vithaminiwa) ya ujasiri, uwazi, utiifu, ukweli, uadilifu, uaminifu, haki na kuheshimiana. Aidha, katika kutekeleza majukumu yake, Jeshi la Polisi huzingatia mikataba ya kimataifa ya kiusalama na haki za binadamu.

Muundo wa Jeshi la Polisi umegawanyika katika Kamisheni nane (8) za kiutendaji, ambazo ni Kamisheni ya Utawala na Menejimenti ya Rasilimali watu, Kamisheni ya Fedha na Lojistiki, Kamisheni ya Upelelezi wa Makosa ya Jinai, Kamisheni ya Operesheni na Mafunzo, Kamisheni ya Ushirikishwaji wa Jamii, Kamisheni ya Intelijensia ya Jinai, Kamisheni ya Uchunguzi wa Kisayansi na Kamisheni ya Zanzibar.

Kiutawala, Jeshi la Polisi lina mikoa ya kipolisi 35, mikoa 30 Tanzania Bara na mikoa mitano (5) Tanzania Zanzibar na vikosi 12.

1.2.1 Majukumu ya Jeshi la Polisi

Majukumu ya Jeshi la Polisi yameainishwa katika Kifungu cha 5 cha Sheria ya Jeshi la Polisi na Polisi Wasaidizi Sura ya 322 kama ilivyoboreshwa mwaka 2002. Majukumu hayo ni pamoja na kulinda amani; kulinda raia na mali zao; kuzuia makosa kabla hayajatendeka; kuwakamata wahalifu na kuwafikisha mahakamani na kusimamia utekelezaji wa sheria na kanuni za nchi.

1.2.2 Takwimu za Jeshi la Polisi

Jeshi la Polisi lina Takwimu za aina mbili - Takwimu za kiutawala na za uhalifu. Takwimu za kiutawala zinajumuisha rasilimali watu, vifaa na fedha. Takwimu za uhalifu zinajumuisha makosa ya jinai na matukio ya usalama barabarani yanayoripotiwa katika vituo vya Polisi nchini. Takwimu hizi huliwezesha Jeshi la Polisi kupanga mipango yake ya kiutendaji na kubuni mbinu mbalimbali za kupambana na uhalifu nchini.

1.2.3 Kitengo cha Takwimu cha Jeshi la Polisi

Kitengo cha takwimu kipo chini ya Mkurugenzi wa Upelelezi wa Makosa ya Jinai (DCI), kwa mujibu wa PGO 6 (f) ikisomwa pamoja na PGO 41. Kitengo hiki kimepewa majukumu ya kupokea taarifa zote za uhalifu zinazoripotiwa katika vituo vya Polisi nchini na kuzifanyia kazi kwa kuzichambua na

kuzihifadhi na hatimaye kuandaa taarifa ya hali ya uhalifu nchini kwa kila robo na nusu mwaka. Baada ya kukamilisha uandaaji wa taarifa hizo, husambazwa ndani ya Jeshi la Polisi na wadau wengine.

SURA YA PILI

HALI YA UHALIFU NCHINI

2.0 Utangulizi

Sura hii inaonesha kwa ujumla matukio mbalimbali ya uhalifu yaliyoripotiwa nchini kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023. Matukio hayo yamegawanywa katika sehemu kuu mbili ambazo ni Makosa ya Jinai na Usalama Barabarani. Aidha, sehemu hizo zimegawanyika katika makundi mawili ambayo ni makosa makubwa na madogo.

a. Makosa ya Jinai

i. Makosa makubwa ya jinai: ni yale ambayo yamepewa kipaumbele na Jeshi la Polisi katika kuyashughulikia na mengi ya makosa haya yana madhara makubwa ambayo huonekana moja kwa moja katika jamii. Mfano wa makosa hayo ni mauaji, unyang'anyi wa aina zote na kupatikana na dawa za kulevya.

ii. Makosa madogo ya jinai; ni yale ambayo yanapotendeka hayana madhara makubwa katika jamii mfano wa makosa hayo ni wizi kutoka maungoni, shambulio la kawaida na lugha ya matusi.

b. Makosa ya Usalama Barabarani

i. Makosa makubwa ya usalama barabarani: ni matukio ya ajali za barabarani yanayosababisha vifo, majeruhi, uharibifu wa mali na miundo mbinu.

ii. Makosa madogo ya usalama barabarani: ni makosa ambayo yakifanyika hayaleti madhara kwa wakati huo kama vile kuendesha vyombo vya moto bila leseni ya udereva na vibali vingine, kuegesha chombo bila kufuata utaratibu, kwenda mwendo kasi, kutozingatia miongozo ya taa za barabarani na kutokufunga mkanda. Pamoja na makosa hayo kutokuleta madhara kwa wakati huo, makosa hayo huweza kuwa vyanzo vya ajali kama hayakuzingatiwa. Mkosaji anapokamatwa na kupatikana na hatia hupewa adhabu ya kifungo, kutozwa faini au kupewa onyo.

2.1 Takwimu za Uhalifu na Makosa ya Usalama Barabarani Tanzania

Sehemu hii inaonesha takwimu za hali ya uhalifu nchini kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ikilinganishwa na kipindi kama hicho mwaka 2022. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, jumla ya matukio 3,778,908 ya jinai na usalama barabarani yaliripotiwa katika vituo vya Polisi nchini ikilinganishwa na matukio 3,120,083 yaliyoripotiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio 658,825 sawa na asilimia 21.1.

Takwimu zinaonesha jumla ya matukio makubwa na madogo ya jinai 607,102 yaliripotiwa katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ikilinganishwa na matukio 574,881 yaliyoripotiwa kipindi kama hicho mwaka, 2022. Hili ni ongezeko la matukio 32,221 sawa na asilimia 5.6.

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, matukio makubwa ya jinai yalikuwa 53,640 ikilinganishwa na matukio 54,123 kipindi kama hicho cha mwaka 2022. Huu ni upungufu wa matukio 483 sawa na asilimia 0.9.

Matukio madogo ya jinai yalikuwa 553,462 katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ikilinganishwa na matukio 520,758 kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio 32,704 sawa na asilimia 6.3.

Jumla ya matukio makubwa na madogo ya Usalama barabarani yalikuwa 3,171,806 katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, ikilinganishwa na matukio 2,545,202 yaliyoripotiwa kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio 626,604 sawa na asilimia 24.6.

Matukio makubwa ya usalama barabarani yalikuwa 1,733 katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ikilinganishwa na matukio 1,720 kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni engezeko la matukio 13 sawa na asilimia 0.8.

Matukio madogo ya usalama barabarani yalikuwa 3,170,073 katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ikilinganishwa na matukio 2,543,482 ya kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio 626,591 sawa na asilimia 24.6.

Jedwali Na. 2.1 Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa Asilimia, Tanzania, Januari - Desemba, 2022 na 2023

Aina ya Kosa	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Jinai				
Madogo	520,758	553,462	32,704	6.3
Makubwa	54,123	53,640	-483	-0.9
Jumla Ndogo	**574,881**	**607,102**	**32,221**	**5.6**
Usalama Barabarani				
Madogo	2,543,482	3,170,073	626,591	24.6
Makubwa	1,720	1,733	13	0.8
Jumla Ndogo	**2,545,202**	**3,171,806**	**626,604**	**24.6**
Jumla Kuu	**3,120,083**	**3,778,908**	**658,825**	**21.1**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Mchoro Na. 2.1 Idadi na Aina ya Makosana Badiliko kwa Asilimia, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023

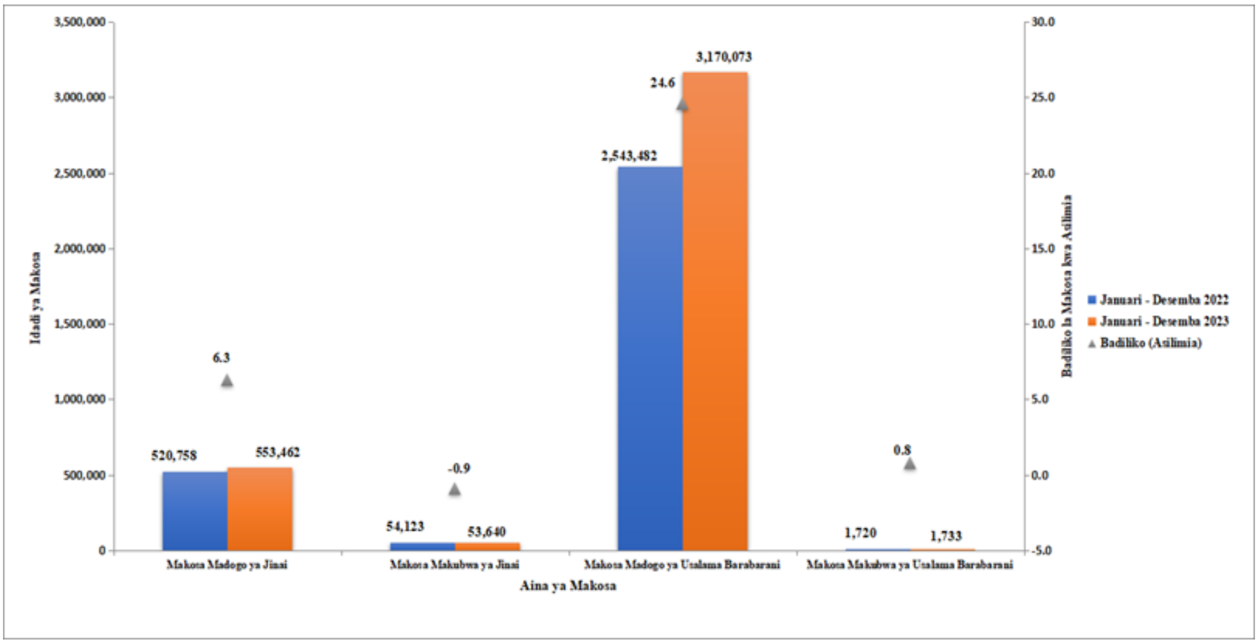

Jedwali Na.2.2 na Mchoro Na.2.2 yanaonesha mchanganuo wa makosa ya jinai na matukio ya usalama barabarani Tanzania Bara. kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, jumla ya matukio 3,716,142 ya jinai na Usalama barabarani yaliripotiwa katika vituo vya Polisi Tanzania Bara ikilinganishwa na matukio 3,085,555 yaliyoripotiwa katika kipindi kama hicho cha mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio 630,587 sawa na asilimia 20.4. Makosa ya jinai Tanzania Bara yameongezeka kutoka makosa 563,123 yaliyoripotiwa mwaka 2022 hadi makosa 583,870 sawa na ongezeko la makosa 20,747 sawa na asilimia 3.7.

Jedwali Na. 2.2 **Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa Asilimia, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023**

Aina ya Kosa	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Jinai				
Madogo	511,618	533,275	21,657	4.2
Makubwa	51,505	50,595	-910	-1.8
Jumla Ndogo	**563,123**	**583,870**	**20,747**	**3.7**
Usalama Barabarani				
Madogo	2,520,878	3,130,731	609,853	24.2
Makubwa	1,554	1,541	-13	-0.8
Jumla Ndogo	**2,522,432**	**3,132,272**	**609,840**	**24.2**
Jumla Kuu	**3,085,555**	**3,716,142**	**630,587**	**20.4**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Mchoro Na. 2.2 **Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa AsilimiaTanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023**

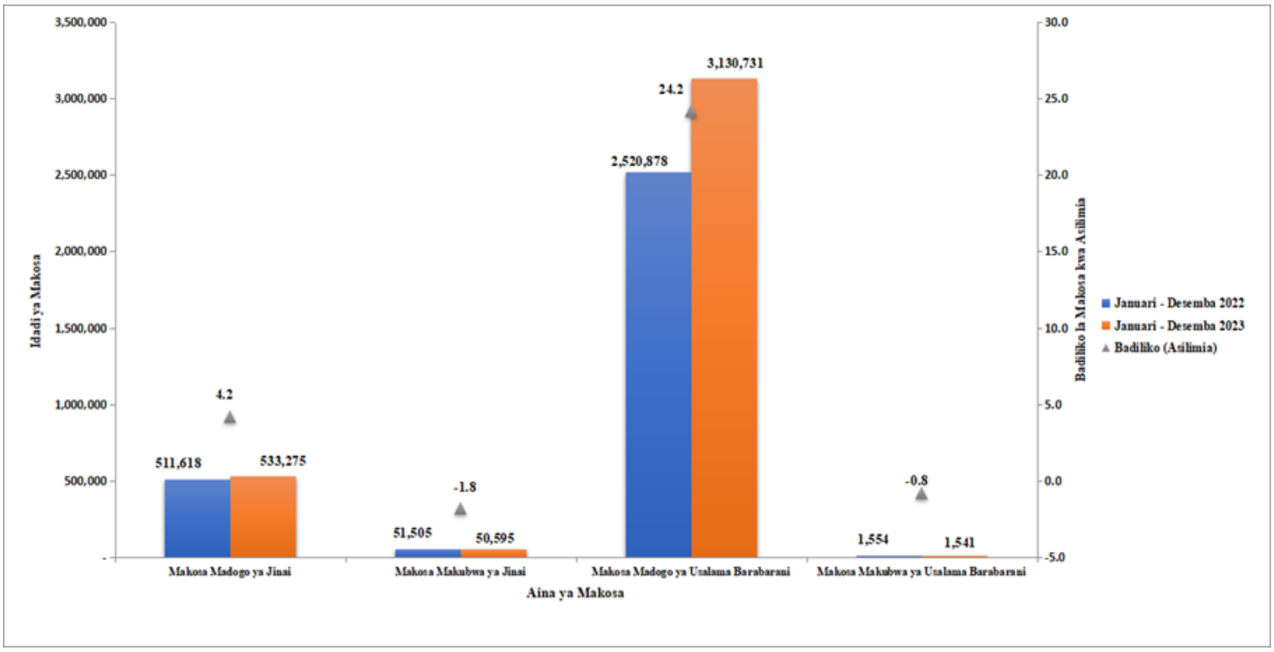

Jedwali Na. 2.3 na Mchoro Na. 2.3 yanaonesha mchanganuo wa makosa ya jinai na matukio ya usalama barabarani Tanzania Zanzibar.

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, makosa ya jinai na usalama barabarani yaliyoripotiwa katika vituo vya polisi nchini Tanzania yalikuwa 62,766 ikilinganishwa na kesi 34,528 zilizoripotiwa mwaka 2022. Hili ni ongezeko la kesi 28,238 sawa na asilimia 81.8. Katika kipindi hicho makosa ya jinai yaliongezeka kwa makosa 11,474 kutoka makosa 11,758 yaliyorekodiwa mwaka 2022 hadi

makosa 23,232 yaliyorekodiwa mwaka 2023, sawa na asilimia 97.6. Katika kipindi hicho, makosa ya barabarani yameongezeka kutoka makosa 22,770 hadi makosa 39,534 mwaka 2023.

Jedwali Na. 2.3 Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa Asilimia, Tanzania Zanzibar, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Aina ya Kosa	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Jinai				
Madogo	9,140	20,187	11,047	120.9
Makubwa	2,618	3,045	427	16.3
Jumla Ndogo	**11,758**	**23,232**	**11,474**	**97.6**
Usalama Barabarani				
Madogo	22,604	39,342	16,738	74.0
Makubwa	166	192	26	15.7
Jumla Ndogo	**22,770**	**39,534**	**16,764**	**73.6**
Jumla Kuu	**34,528**	**62,766**	**28,238**	**81.8**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Mchoro Na. 2.3 Idadi na Aina ya Makosa na Badiliko kwa Asilimia,, Tanzania Zanzibar, Januari – Desemba, 2022 na 2023

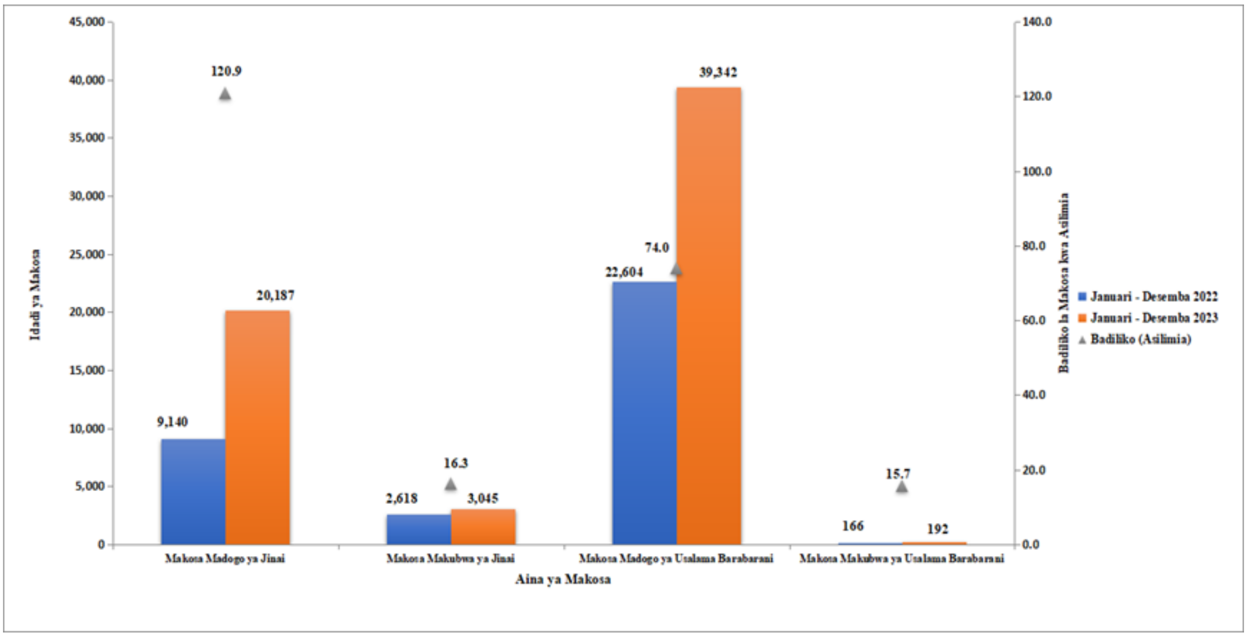

2.2 Uchambuzi wa Makosa Makubwa ya Jinai

Makosa makubwa ya jinai ni pamoja na makosa dhidi ya binadamu, makosa ya kuwania mali na makosa dhidi ya maadili ya jamii. Uchambuzi umefanyika kwa kuelezea aina ya makosa yaliyoripotiwa katika kila kundi.

2.2.1 Makosa Dhidi ya Binadamu

Baadhi ya makosa yaliyopo katika kundi hili ni mauaji, kubaka, kulawiti na usafirishaji haramu wa binadamu. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, jumla ya makosa 13,748 yaliripotiwa ikilinganishwa na makosa 11,118 kwa mwaka 2022. Hili ni ongezeko la makosa 2,630 sawa na asilimia 23.7. Makosa yenye ongezeko kubwa la idadi ni Kubaka (1,864) na Kulawiti (902). Aidha, makosa yaliyopungua sana kiidadi ni Mauaji (161) na Usafirishaji haramu wa binadamu (7), (Jedwali Na. 2.4).

Jedwali Na. 2.4 Idadi na Badiliko kwa Asilimia la Makosa Dhidi ya Binadamu Tanzania Januari – Desemba, 2022 na 2023

Kosa	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Mauaji	2,464	2,303	-161	-6.5
Kubaka	6,827	8,691	1,864	27.3
Kulawiti	1,586	2,488	902	56.9
Wizi wa Watoto	59	73	14	23.7
Kutupa Watoto	169	186	17	10.1
Usafirishaji Haramu wa Binadamu	13	7	-6	-46.2
Jumla	**11,118**	**13,748**	**2,630**	**23.7**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.2.2 Makosa ya Kuwania Mali

Baadhi ya makosa yaliyopo katika kundi hili ni unyang'anyi, uvunjaji, wizi, na uhalifu wa kifedha. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya makosa 23,414 yaliripotiwa ikilinganishwa na makosa 21,767 kipindi kama hicho cha mwaka 2022. Hili ni ongezeko la makosa 1,647 sawa na asilimia 7.6. Makosa yenye ongezeko kubwa la idadi ni Uvunjaji (1,489), Unyang’anyi wa kutumia nguvu (266) na Wizi wa Mifugo (90). Makosa yaliyopungua kwa idadi kubwa kwenye kundi hili ni Wizi wa pikipiki (208), kuchoma nyumba moto (45), Wizi wa gari (40), Unyang’anyi wa kutumia silaha (12) na Wizi wa silaha (10), (Jedwali Na. 2.5).

Jedwali Na. 2.5 Idadi na Badiliko kwa Asilimia la Makosa ya Kuwania Mali, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Kosa	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Wizi wa Silaha	23	13	-10	-43.5
Unyang'anyi katika Barabara Kuu	2	0	-2	-100
Unyang'anyi wa Kutumia Silaha	406	394	-12	-3
Unyang'anyi wa Kutumia Nguvu	1,061	1,327	266	25.1
Uvunjaji	10,587	12,076	1,489	14.1
Wizi	251	315	64	25.5
Wizi wa Pikipiki	4,069	3,861	-208	-5.1
Wizi wa Magari	125	85	-40	-32
Wizi wa Mifugo	3,672	3,762	90	2.5
Kuchoma Nyumba Moto	764	719	-45	-5.9
Uhalifu wa Kifedha	807	862	55	6.8
Jumla	**21,767**	**23,414**	**1,647**	**7.6**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Makosa ya Uhalifu wa Kifedha

Baadhi ya makosa yaliyopo katika kundi hili ni kughushi, noti bandia, wizi katika mabenki, Serikali kuu/mitaa na vyama vya siasa. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, jumla ya makosa 862 yaliripotiwa ikilinganishwa na makosa 807 yaliyoripotiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la makosa 55 sawa na asilimia 6.8, (Jedwali Na.2.6).

Jedwali Na. 2.6 Idadi na Badiliko kwa Asilimia la Makosa ya Uhalifu wa Kifedha, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Makosa	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Noti Bandia	102	105	3	2.9
Wizi K/ Mabenki	2	1	-1	-50.0
Wizi K/ Mashirika ya Umma	52	62	10	19.2
Wizi K/ Vyama vya Ushirika	7	1	-6	-85.7
Wizi K/ Serikali Mitaa	12	4	-8	-66.7
Wizi K/ Serikali Kuu	20	7	-13	-65.0
Wizi Ktk Vyama vya Siasa	0	0	0	0.0
Kughushi	612	682	70	11.4
Jumla	**807**	**862**	**55**	**6.8**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.2.3 Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii

Baadhi ya makosa yaliyopo katika kundi hili ni kupatikana na dawa za kulevya, Nyara za Serikali, Silaha na Wahamiaji haramu. Jumla ya makosa 16,478 yaliripotiwa katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, ikilinganishwa na makosa 21,238 yaliyoripotiwa kipindi kama hicho mwaka 2022. Huu ni upungufu wa makosa 4,760, sawa na asilimia 22.4.

Mafanikio katika kudhibiti makosa yaliyomo katika kundi hili kwa sehemu kubwa yanatokana na juhudi za Jeshi la Polisi, kufanya doria, kutoa elimu kwa jamii na misako kwa kushirikiana na vyombo vingine vya Ulinzi na Usalama pamoja na wananchi kwa ujumla, (Jedwali Na.2.7).

Jedwali Na. 2.7 Idadi na Badiliko kwa Asilimia la Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Makosa	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Kupatikana na Silaha	230	166	-64	-27.8
Dawa za Kulevya (viwandani)	465	154	-311	-66.9
Bangi	8,569	6,778	-1,791	-20.9
Mashamba ya Bangi	87	40	-47	-54.0
Mirungi	1,527	1,126	-401	-26.3
Nyara za Serikali	994	914	-80	-8.0
Magendo	245	149	-96	-39.2
Rushwa	7	2	-5	-71.4
Pombe ya Moshi	6,722	5,355	-1,367	-20.3
Kupatikana na Mitambo*	596	327	-269	-45.1
Kupatikana na Risasi	25	24	-1	-4.0
Kupatikana na Bomu	1	3	2	200.0
Uvuvi Haramu	218	173	-45	-20.6
Kupatikana na Mazao ya Misitu	239	238	-1	-0.4
Kupatikana na Mazao ya Bahari	9	1	-8	-88.9
Wahamiaji Haramu	1,304	1,028	-276	-21.2
Jumla	**21,238**	**16,478**	**-4,760**	**-22.4**

**Mitambo ya pombe moshi*
Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.3 Uchambuzi wa Makosa Makubwa ya Jinai kwa Mikoa ya Kipolisi

Katika sehemu hii, makosa makubwa ya jinai yametenganishwa kimkoa kwa Tanzania Bara na Tanzania Zanzibar. Takwimu zinaonesha tofauti ya makosa kimkoa kutokana na kundi na idadi ya makosa yaliyoripotiwa.

2.3.1 Makosa Dhidi ya Binadamu

Mikoa ya kipolisi iliyoripoti makosa dhidi ya binadamu kwa idadi kubwa mwaka 2023 ni Mjini magharibi (822), Kinondoni (782), Tanga (744), Morogoro (740) na Dodoma (705). Mikoa/Vikosi vya kipolisi vyenye idadi ndogo ya makosa ni Bandari (1), Kusini Pemba (99), Kaskazini Pemba (101), Kusini Unguja (103) na Kaskazini Unguja (158). Aina ya makosa yaliyoripotiwa katika kundi hili kwa idadi kubwa ni kubaka (8,691), kulawiti (2,488), mauaji (2,303), kutupa watoto (186) na wizi wa watoto (73), (Jedwali Na.2.8).

Jedwali Na. 2.8 Idadi ya Makosa Dhidi ya Binadamu kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Tanzania Bara na Tanzania Zanzibar, Januari - Desemba, 2023

Mkoa	Mauaji	Kubaka	Kutupa Watoto	Kulawiti	Wizi wa Watoto	Usafirishaji Binadamu	Jumla
Arusha	48	358	18	251	0	0	675
Ilala	28	347	12	126	7	0	520
Temeke	30	381	5	141	1	0	558
Kinondoni	36	506	24	210	2	4	782
Dodoma	150	399	0	152	4	0	705
Geita	122	100	2	12	5	0	241
Iringa	86	304	8	71	0	0	469
Kagera	165	292	14	33	8	0	512
Katavi	54	171	4	22	1	0	252
Kigoma	107	269	3	47	4	0	430
Kilimanjaro	60	374	30	154	0	0	618
Lindi	52	112	0	18	1	0	183
Mara	99	186	0	38	8	0	331
Manyara	82	153	2	52	1	0	290
Mbeya	126	406	16	78	3	1	630
Morogoro	74	525	5	136	0	0	740
Mtwara	52	176	1	42	1	0	272
Mwanza	101	242	13	83	7	0	446
Njombe	77	167	3	27	0	0	274
Pwani	45	235	1	59	2	0	342
Rufiji	20	215	0	58	0	0	293
Rukwa	40	188	1	35	5	0	269
Ruvuma	76	134	2	17	0	0	229
Shinyanga	67	247	2	39	2	1	358
Simiyu	45	100	2	7	3	1	158
Singida	89	115	1	40	0	0	245
Songwe	73	209	3	41	3	0	329
Tabora	86	196	2	43	1	0	328
Tanga	88	519	8	128	1	0	744
Tarime - Rorya	80	138	2	19	2	0	241
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	0	0	0	0	0
Tazara	0	0	0	0	0	0	0
Viwanja vya Ndege	0	0	0	0	0	0	0
Bandari	1	0	0	0	0	0	1
Tanzania Bara	**2,259**	**7,764**	**184**	**2,179**	**72**	**7**	**12,465**
Kaskazini Pemba	2	70	0	29	0	0	101
Kaskazini Unguja	3	132	1	22	0	0	158
Kusini Pemba	2	86	0	11	0	0	99
Kusini Unguja	4	75	1	22	1	0	103
Mjini Magharibi	33	564	0	225	0	0	822
Tanzania Zanzibar	**44**	**927**	**2**	**309**	**1**	**0**	**1,283**
Tanzania	**2,303**	**8,691**	**186**	**2,488**	**73**	**7**	**13,748**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.3.2 Makosa ya Kuwania Mali

Mikoa ya kipolisi iliyoripoti makosa ya kuwania mali kwa idadi kubwa mwaka 2023 ni Ilala (2,274), Dodoma (1,676), Morogoro (1,358), Mbeya (1,131) na Tanga (1,117). Mikoa/Vikosi vya kipolisi vyenye idadi ndogo ya makosa ni Bandari (1), Viwanja vya ndege na TAZARA (2 kila mmoja), Reli (6) na Singida (83). Aina ya makosa yaliyoripotiwa katika kundi hili kwa idadi kubwa ni uvunjaji (12,076), wizi wa pikipiki (3,861), wizi wa mifugo (3,762), unyang'anyi wa kutumia nguvu (1,327) na kuchoma nyumba moto (719), (Jedwali Na. 2.9).

Jedwali Na. 2.9 Idadi ya Makosa ya Kuwania Mali kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Wizi wa Silaha	Unyang'anyi ktk Barabara Kuu	Unyang'anyi wa Kutumia Silaha	Unyang'anyi wa Kutumia Nguvu	Uvunjaji	Wizi wa Pikipiki	Wizi wa Magari	Wizi	Wizi wa Mifugo	Kuchoma Nyumba Moto	Jumla
Arusha	1	0	9	130	592	159	1	6	86	13	997
Ilala	3	0	67	119	1,583	442	11	0	26	23	2274
Temeke	0	0	20	40	452	204	14	6	46	14	796
Kinondoni	3	0	29	18	532	368	23	33	45	14	1,065
Dodoma	0	0	29	168	891	255	2	3	312	16	1,676
Geita	0	0	18	9	36	36	1	9	26	9	144
Iringa	1	0	10	59	463	116	4	17	73	25	768
Kagera	0	0	6	31	342	140	4	0	333	48	904
Katavi	0	0	7	15	91	43	0	0	62	15	233
Kigoma	0	0	7	43	451	45	0	17	78	41	682
Kilimanjaro	0	0	1	20	44	144	3	68	143	38	461
Lindi	0	0	4	5	75	48	0	3	24	19	178
Mara	0	0	14	48	260	29	0	1	179	18	549
Manyara	0	0	6	16	511	49	1	0	135	25	743
Mbeya	0	0	13	66	639	149	2	1	232	29	1,131
Morogoro	0	0	10	119	799	238	0	30	130	32	1,358
Mtwara	1	0	4	7	344	73	0	1	73	38	541
Mwanza	1	0	15	9	136	75	1	23	64	27	351
Njombe	1	0	7	16	349	134	2	0	55	12	576
Pwani	0	0	5	18	157	101	6	7	174	7	475
Rufiji	0	0	0	13	87	27	0	1	68	28	224
Rukwa	0	0	5	15	252	57	2	2	119	11	463
Ruvuma	0	0	2	5	161	148	1	15	126	34	492
Shinyanga	0	0	6	37	276	112	3	5	58	6	503
Simiyu	0	0	1	5	123	55	1	13	71	7	276
Singida	0	0	8	3	36	13	0	5	15	3	83
Songwe	0	0	17	25	296	58	2	0	68	10	476
Tabora	0	0	7	43	394	85	0	15	150	65	759
Tanga	0	0	33	59	491	89	0	0	411	34	1,117
Tarime – Rorya	2	0	31	105	372	35	0	6	136	19	706
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	6
TAZARA	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Viwanja vya Ndege	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Bandari	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Tanzania Bara	**13**	**0**	**391**	**1,266**	**11,243**	**3,527**	**85**	**289**	**3,518**	**680**	**21,012**
Kaskazini Pemba	0	0	1	6	96	5	0	1	56	5	170
Kaskazini Unguja	0	0	1	18	200	34	0	13	39	9	314
Kusini Pemba	0	0	1	1	121	2	0	1	31	5	162
Kusini Unguja	0	0	0	7	158	37	0	10	58	7	277
Mjini Magharibi	0	0	0	29	258	256	0	1	60	13	617
Tanzania Zanzibar	**0**	**0**	**3**	**61**	**833**	**334**	**0**	**26**	**244**	**39**	**1,540**
Tanzania	**13**	**0**	**394**	**1,327**	**12,076**	**3,861**	**85**	**315**	**3,762**	**719**	**22,552**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Makosa ya Uhalifu wa Kifedha

Mikoa ya kipolisi iliyoripoti makosa ya uhalifu wa kifedha kwa idadi kubwa mwaka 2023 ni Kinondoni (132), Ilala (127), Temeke (85), Arusha (69) na Dodoma (41). Mikoa/Vikosi ya kipolisi yenye idadi ndogo ya makosa ni V/ndege (1), Kusini Unguja, Kusini Pemba, Kaskazini Unguja na Kaskazini Pemba (2 kila mmoja). Aina ya makosa yaliyoripotiwa katika kundi hili kwa idadi kubwa ni kughushi (682), noti bandia (105), wizi katika mashirika ya umma (62), Wizi katika Serikali kuu (7) na Wizi katika serikali za mitaa (4), (Jedwali Na. 2.10).

Jedwali Na. 2.10 Idadi ya Makosa ya Uhalifu wa Kifedha kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Noti Bandia	Wizi Katika						Kughushi	Jumla
		Benki	Mashirika ya Umma	Vyama vya Ushirika	Serikali za Mitaa	Serikali Kuu	Vyama vya Siasa		
Arusha	3	0	0	0	0	0	0	66	69
Ilala	5	0	0	0	0	0	0	122	127
Temeke	7	0	0	0	0	0	0	78	85
Kinondoni	9	0	0	0	0	0	0	123	132
Dodoma	3	0	0	0	0	0	0	38	41
Geita	7	0	0	0	0	0	0	2	9
Iringa	2	0	0	0	0	0	0	3	5
Kagera	4	0	0	0	0	0	0	15	19
Katavi	3	0	0	0	1	0	0	5	9
Kigoma	6	0	0	0	0	0	0	11	17
Kilimanjaro	3	0	0	0	0	0	0	28	31
Lindi	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Mara	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Manyara	1	0	0	0	1	0	0	4	6
Mbeya	4	0	0	0	0	0	0	19	23
Morogoro	2	0	0	0	1	0	0	9	12
Mtwara	2	0	0	0	0	0	0	5	7
Mwanza	9	0	0	0	0	0	0	22	31
Njombe	1	0	1	0	0	0	0	4	6
Pwani	4	1	0	0	0	0	0	15	20
Rufiji	0	0	0	0	1	0	0	2	3
Rukwa	1	0	0	0	0	0	0	5	6
Ruvuma	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Shinyanga	5	0	0	0	0	0	0	16	21
Simiyu	2	0	0	0	0	0	0	8	10
Singida	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Songwe	4	0	0	0	0	0	0	6	10
Tabora	2	0	0	1	0	0	0	8	11
Tanga	4	0	0	0	0	0	0	24	28
Tarime – Rorya	5	0	0	0	0	0	0	7	12
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	38	0	0	0	0	1	39
TAZARA	0	0	16	0	0	0	0	0	16
Viwanja vya Ndege	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Bandari	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanzania Bara	**99**	**1**	**55**	**1**	**4**	**0**	**0**	**654**	**814**
Kaskazini Pemba	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Kaskazini Unguja	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Kusini Pemba	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Kusini Unguja	1	0	1	0	0	0	0	0	2
Mjini Magharibi	2	0	6	0	0	4	0	28	40
Tanzania Zanzibar	**6**	**0**	**7**	**0**	**0**	**7**	**0**	**28**	**48**
Tanzania	**105**	**1**	**62**	**1**	**4**	**7**	**0**	**682**	**862**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.3.3 Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii

Makosa dhidi ya maadili ya jamii ni baadhi ya vikwazo vikubwa kwa maendeleo ya nchi na watu kwa ujumla. Utumiaji wa dawa za kulevya, rushwa, usafirishaji wa nyara na uwindaji haramu wa maliasili za nchi, uzagaaji holela wa silaha haramu (ndogo na nyepesi) pamoja na wahamiaji haramu ni changamoto kubwa kwa serikali katika juhudi zake za kuinua kiwango cha maisha ya watu na maendeleo yao.

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 yaliripotiwa makosa 16,478 dhidi ya maadili ya jamii. Makosa yaliokuwa na idadi kubwa ya makosa yalioripotiwa ni makosa yaliyokuwa na idadi kubwa ya matukio ni kupatikana na bhangi (6,778), pombe ya moshi (5,355), Mirungi (1,126), Wahamiaji haramu (1,028) na Kupatikana na nyara za serikali (914). Mikoa iliyoongoza kuwa na idadi kubwa ya makosa yaliyoripotiwa ni Pwani (1,535), Kilimanjaro (1,257), Tanga (1,010), Mwanza (979) na kinondoni (927). Mikoa/Vikosi vya kipolisi vyenye idadi ndogo ya makosa ni TAZARA (1), Kusini Pemba (7), Kaskazini Pemba (8), Kaskazini Unguja (11) na v/ndege (22). (Jedwali Na. 2.11).

Jedwali Na. 2.11 Idadi ya Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Cocaine	Heroine	Mandrax	Cannabis Resin	Morphine	Cannabis Sativa (bangi)	Mashamba ya Bangi	Khat (Mirungi)	Magendo	Nyara	Rushwa	Pombe ya Moshi	Mitambo ya Pombe ya Moshi	Kupatikana na Silaha	Kupatikana na Risasi	Kupatikana na Bomu	Wahamiaji Haramu	Uvuvi Haramu	Kupatikana na Mazao ya Misitu	Kupatikana na Mazao ya Bahari	Jumla
Arusha	1	10	0	0	0	229	0	214	0	51	0	360	42	1	2	0	1	0	1	0	912
Ilala	6	3	0	0	0	536	0	21	0	4	1	58	0	0	0	0	8	0	0	0	637
Temeke	3	5	0	0	0	672	0	7	0	2	0	86	3	0	0	0	2	0	0	0	780
Kinondoni	10	0	0	0	0	777	0	15	0	3	0	107	0	1	0	0	14	0	0	0	927
Dodoma	0	0	0	0	0	154	2	32	1	29	0	26	2	1	0	0	6	0	11	0	264
Geita	0	0	0	0	0	55	1	4	0	8	0	72	1	1	0	0	0	0	0	0	142
Iringa	0	1	0	0	0	81	0	2	0	41	0	0	0	15	4	0	8	0	0	0	152
Kagera	0	0	0	0	0	79	2	46	12	39	0	169	6	4	1	0	249	0	7	0	614
Katavi	0	0	0	0	0	60	0	2	0	42	0	99	2	18	1	0	2	0	33	0	259
Kigoma	0	1	0	0	0	52	0	0	5	19	0	133	11	9	7	3	464	1	23	0	728
Kilimanjaro	0	4	0	0	0	309	0	345	8	44	0	371	47	4	1	0	38	11	75	0	1,257
Lindi	0	2	0	0	0	80	0	0	0	14	0	117	17	4	0	0	4	0	4	0	242
Mara	0	0	0	0	0	122	1	7	0	121	0	374	5	0	0	0	0	26	0	0	656
Manyara	0	0	0	0	0	131	4	104	0	91	0	193	13	3	0	0	1	0	2	0	542
Mbeya	0	2	0	0	0	269	0	0	35	21	0	185	4	8	0	0	17	20	6	0	567
Morogoro	1	10	0	0	0	408	2	7	0	69	0	175	3	14	0	0	2	0	13	0	704
Mtwara	0	0	0	0	0	111	0	0	0	8	0	158	34	1	0	0	0	0	3	0	315
Mwanza	0	7	0	0	0	391	4	40	0	12	0	426	40	1	0	0	25	33	0	0	979
Njombe	2	0	0	0	0	34	2	0	0	2	0	0	0	1	0	0	5	0	5	0	51
Pwani	0	7	0	0	0	692	0	10	4	17	0	692	28	9	1	0	48	1	26	0	1,535
Rufiji	0	25	0	0	0	417	0	0	0	17	0	162	2	3	1	0	2	0	1	0	630
Rukwa	0	0	0	0	0	83	8	0	0	11	1	234	16	8	1	0	0	1	12	0	375
Ruvuma	0	0	0	0	0	90	0	0	0	54	0	63	14	5	0	0	4	0	0	0	230
Shinyanga	0	4	0	0	0	74	0	11	0	6	0	65	13	4	1	0	22	0	6	0	206
Simiyu	0	0	0	0	0	29	0	17	0	120	0	32	8	1	0	0	3	1	1	0	212
Singida	0	4	0	0	0	90	0	27	0	17	0	77	1	9	0	0	7	0	1	0	233
Songwe	0	2	0	0	0	93	0	2	34	2	0	13	0	5	2	0	5	1	0	0	159
Tabora	0	0	0	0	0	120	0	9	0	17	0	171	5	12	0	0	9	0	7	0	350
Tanga	0	15	0	0	0	319	1	173	2	17	0	392	7	22	0	0	62	0	0	0	1,010
Tarime - Rorya	0	0	0	0	0	84	13	19	44	5	0	296	2	2	0	0	5	47	0	0	517
Wanamaji	0	1	0	0	0	1	0	0	4	0	0	2	0	0	0	0	0	31	1	1	41
Reli	0	0	0	0	0	7	0	5	0	0	0	1	0	0	0	0	15	0	0	0	28
TAZARA	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Viwanja vya Ndege	0	1	0	0	0	10	0	1	0	8	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	22
Bandari	0	1	0	0	0	21	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27
Tanzania Bara	**23**	**105**	**0**	**0**	**0**	**6,681**	**40**	**1,125**	**149**	**911**	**2**	**5,309**	**326**	**166**	**24**	**3**	**1,028**	**173**	**238**	**1**	**1,6304**
Kaskazini Pemba	0	3	0	0	3	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Kaskazini Unguja	0	2	0	0	0	3	0	0	0	1	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Kusini Pemba	0	2	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Kusini Unguja	0	8	0	0	0	16	0	0	0	0	0	21	0	0	0	0	0	0	0	0	45
Mjini Magharibi	0	8	0	0	0	73	0	1	0	2	0	18	1	0	0	0	0	0	0	0	103
Tanzania Zanzibar	**0**	**23**	**0**	**0**	**3**	**97**	**0**	**1**	**0**	**3**	**0**	**46**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**174**
Tanzania	**23**	**128**	**0**	**0**	**3**	**6,778**	**40**	**1,126**	**149**	**914**	**2**	**5,355**	**327**	**166**	**24**	**3**	**1,028**	**173**	**238**	**1**	**16,478**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.4 Uchambuzi wa Makosa Madogo ya Jinai kwa Mikoa wa Kipolisi

Makosa madogo ya jinai 553,462 yaliyoripotiwa nchini katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023.

i. Makosa madogo ya kuwania mali yamejitokeza zaidi katika mikoa ya Kinondoni (28,495), Mwanza (20,268), Ilala (18,436), Temeke (15,354) na. Morogoro (13,998). Mikoa ya kipolisi/Vikosi vyenye idadi ndogo ya makosa katika kundi hili ni Tazara (40), Bandari (67), Wanamaji (73), Viwanja vya ndege (117) na Reli (130).

ii. Makosa madogo dhidi ya binadamu yamejitokeza zaidi katika Mikoa ya kipolisi ya Mwanza (14,554), Kinondoni (14,405), Temeke (9,769), Mbeya (9,516) na Morogoro (8,879). Mikoa/Vikosi vyenye idadi ndogo ya makosa katika kundi hili ni Viwanja vya Ndege (4). TAZARA (8), Reli (15), Wanamaji (17) na Bandari (26).

iii. Makosa madogo dhidi ya maadili ya jamii yamejitokeza zaidi katika Mikoa ya Kipolisi ya Kinondoni (14,504), Mwanza (12,398), Ilala (10,101), Kilimanjaro (9,449) na Temeke (9,377). Mikoa/Vikosi vyenye idadi ndogo ya makosa katika kundi hili ni Wanamaji (7), Viwanja vya Ndege (8), Bandari (16), TAZARA (22) na Reli (41).

iv. Tathmini ya jumla inaonesha kuwa makosa madogo yamejitokeza zaidi katika mikoa ya Kinondoni (57,404), Mwanza (47,220), Ilala (36,806), Temeke (34,500) na Morogoro (30,474). Mikoa/Vikosi vyenye idadi ndogo ya makosa katika kundi hili ni TAZARA (70), Wanamaji (97), Bandari (109), Viwanja vya Ndege (129) na Reli (186), (Jedwali Na. 2.12).

Jedwali Na. 2.12 Idadi ya Makosa Madogo ya Jinai na Aina ya makosa kwa Mikoa ya Kipolisi/Vikosi na Aina ya Kosa, Tanzania, Januari – Desemba, 2021

Mkoa	Makosa ya Kuwania Mali	Makosa Dhidi ya Binadamu	Makosa Dhidi ya Maadili	Jumla ya Jinai
Arusha	10,652	6,728	6,368	23,748
Ilala	18,436	8,269	10,101	36,806
Temeke	15,354	9,769	9,377	34,500
Kinondoni	28,495	14,405	14,504	57,404
Dodoma	10,002	7,461	3,302	20,765
Geita	6,874	6,974	6,256	20,104
Iringa	4,422	3,313	1,934	9,669
Kagera	6,991	4,466	2,851	14,308
Katavi	3,010	2,434	1,723	7,167
Kigoma	6,341	3,392	2,730	12,463
Kilimanjaro	10,296	7,851	9,449	27,596
Lindi	3,919	1,847	713	6,479
Mara	5,280	6,238	511	12,029
Manyara	6,718	4,070	3,985	14,773
Mbeya	9,386	9,516	2,490	21,392
Morogoro	13,998	8,879	7,597	30,474
Mtwara	5,072	2,014	1,426	8,512
Mwanza	20,268	14,554	12,398	47,220
Njombe	3,344	1,838	1,913	7,095
Pwani	7,265	2,852	1,962	12,079
Rufiji	2,422	1,250	1,197	4,869
Rukwa	3,164	2,757	1,991	7,912
Ruvuma	5,187	2,975	1,699	9,861
Shinyanga	6,975	4,794	2,796	14,565
Simiyu	2,955	2,134	1,588	6,677
Singida	4,091	3,914	2,422	10,427
Songwe	3,804	2,383	1,670	7,857
Tabora	7,006	4,877	3,110	14,993
Tanga	11,223	8,527	793	20,543
Tarime - Rorya	3,815	4,904	1,678	10,397
Wanamaji	73	17	7	97
Reli	130	15	41	186
Tazara	40	8	22	70
Viwanja vya Ndege	117	4	8	129
Bandari	67	26	16	109
Tanzania Bara	**247,192**	**165,455**	**120,628**	**533,275**
Kaskazini Pemba	455	239	212	906
Kaskazini Unguja	961	847	312	2,120
Kusini Pemba	648	317	185	1,150
Kusini Unguja	750	488	52	1,290
Mjini Magharibi	8,482	4,512	1,727	14,721
Tanzania Zanzibar	**11,296**	**6,403**	**2,488**	**20,187**
Tanzania	**258,488**	**171,858**	**123,116**	**553,462**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.5 Matukio yenye Athari Kubwa katika Jamii

Mabadiliko ya kukua kwa teknolojia na maendeleo ya nchi yamechangia kwa kiasi kikubwa kuongezeka kwa matukio ya uhalifu nchini. Pamoja na matukio yaliyozoeleka kama yalivyoainishwa katika kurasa zilizotangulia, uchambuzi pia umefanyika kwa makosa yenye athari kubwa katika jamii kama vile mauaji, ukatili wa kijinsia, uhalifu kwa njia ya mtandao, uzagaaji holela wa silaha haramu (ndogo na nyepesi), wahamiaji haramu, usafirishaji wa dawa za kulevya, Usafirishaji haramu wa Binadamu, makosa ya kujichukulia sheria mkononi na migogoro mbalimbali nchini.

2.5.1 Usafirishaji haramu wa Binadamu

Usafirishaji haramu wa binadamu ni aina ya kosa linahusisha ushawishi, ulaghai, usafirishaji, uhifadhi wa binadamu na kumfanyisha mtu kazi za kutweza bila malipo, au kwa ujira mdogo. Mfano kazi za ngono. Makosa haya yamekua yakichagizwa na utandawazi.

Makosa ya usafirishaji haramu wa binadamu katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023 jumla ya Kesi 7 ziliripotiwa ambapo watu 15 walisafirishwa na Watuhumiwa 5 walikamatwa. Sababu za watu hao kusafirishwa ni kwenda Kuchunga ng'ombe, Kuombaomba mitaani na kwenda kufanya kazi za ndani. Nchi walizokuwa wanapelekwa kabla ya kuokolewa ni Thailand, Uturuki, na wenginge walisafirishwa ndani ya nchi, (Jedwali Na. 2.13).

Jedwali Na. 2.13 Idadi ya Kesi na watu waliosafirishwa kutokana na Usafirishaji Haramu wa binadamu kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Usafirishaji Haramu wa Binadamu					Sehemu Walizokuwa Wanapelekwa	Sababu Za Kusafirishwa
	Kesi	Waliosafirishwa		Watuhumiwa			
		Mme	Mke	Mme	Mke		
Kinondoni	4	0	4	2	0	Pachstani, Indonesia, Kinondoni	Kufanya kazi za Ndani
Mbeya	1	0	5	1	0	Mbeya	Kufanya kazi za Ndani
Shinyanga	1	3	0	1	0	Msalala - Shinyanga	Kuchunga Ng'ombe na Kufanya kazi Bar
Simiyu	1	3	0	1	0	Uganda	Kuomba omba Mitaani na Kufanya kazi
Jumla	**7**	**6**	**9**	**5**	**0**		

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.5.2 Makosa ya Ukatili wa Kijinsia na Unyanyasaji.

Jamii imekuwa ikikabiliana na changamoto zinazohusu makosa ya ukatili wa kijinsia na unyanyasaji kama vile kubaka, kulawiti, kutupa watoto, wizi wa watoto, ukeketaji na vipigo. Makosa haya yanazidi kuongezeka kila siku na asilimia kubwa ya makosa haya yanatendeka katika jamii, hasa ndani ya familia.

Kutokana na hali hii, Jeshi la Polisi katika maboresho yake, limeunda Kikosi Kazi Maalum (kupitia Dawati la Jinsia) kwa ajili ya kufuatilia, kuratibu na kusimamia kwa karibu zaidi makosa dhidi ya ukatili wa kijinsia na unyanyasaji. Kwa kutumia kitengo hicho cha Dawati la Jinsia, Jeshi la Polisi limeendelea kuinua kiwango cha uelewa wa jamii na kuimarisha huduma ya madawati ya jinsia katika vituo vya Polisi ili kuhamasisha wananchi kutoa taarifa kuhusu vitendo vya ukatili wa kijinsia. Hatua hii imeleta mwitikio chanya katika kuripoti matukio hayo ikilinganishwa na miaka iliyopita.

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya Waathirika 37,448 walifanyiwa ukatili na unyanyasaji wa kijinsia ikilinganishwa na Waathirika 30,566 kipindi kama hicho cha mwaka 2022. Hili ni ongezeko la Waathirika 6,882 sawa na asilimia 22.5. Waathirika wa ukatili na unyanyasaji wa kijinsia wameripotiwa zaidi katika Mikoa ya Temeke (4,751), Arusha (4,565), Tanga (3,252), Kinondoni (3,150) na Ilala (2,490). Mikoa/Vikosi vyenye idadi ndogo ya waathirika ni Kusini Pemba (101), Kusini Unguja (105), Kaskazini Pemba (106), Tarime Rorya (161) na Kaskazini Unguja (175). Makosa yenye idadi kubwa ya waathirika ni kubaka (8,691), shambulio (6,727), Shambulio la kudhuru mwili (5,497), kujeruhi (3,975) na lugha ya matusi (3,657), (Jedwali Na. 2.14).

Jedwali Na. 2.14: Idadi ya Watu Walionyanyaswa Kutokana na Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Mauaji		Kubaka	Kulawiti		Kutupa Watoto		Wizi wa Watoto		Usafirishaji Haramu		Mauaji ya Vikongwe		Kipigo		Kujeruhi		Shambulio la Aibu		Kukeketa	Shambulio	
	Mme	Mke	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mke	Mme	Mke
Arusha	1	20	358	237	14	13	5	0	0	0	0	0	1	0	0	645	449	8	12	0	556	385
Ilala	0	0	37	11	2	0	0	0	0	0	0	0	0	23	57	83	224	0	57	0	98	311
Temeke	0	0	335	107	38	0	0	1	3	0	0	0	0	26	59	330	211	182	263	10	537	741
Kinondoni	3	1	113	8	4	1	1	1	4	0	0	0	0	3	0	241	235	0	49	0	327	456
Dodoma	0	0	388	116	14	7	5	2	5	0	0	1	6	0	0	30	22	4	51	8	22	156
Geita	13	10	314	70	1	3	5	0	0	0	0	3	17	0	0	47	34	0	7	0	44	73
Iringa	0	4	279	27	4	11	3	4	4	0	0	0	3	3	5	9	6	4	35	0	6	18
Kagera	1	2	82	28	3	0	0	0	0	0	1	6	13	15	9	152	117	1	60	23	135	176
Katavi	3	5	131	22	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	10	3	9	1	0	8
Kigoma	15	2	171	17	4	2	2	0	1	0	0	1	6	0	0	23	36	0	12	0	48	92
Kilimanjaro	0	0	278	48	3	2	1	4	0	0	0	0	0	0	4	0	4	1	10	0	1	19
Lindi	4	2	368	126	27	19	11	0	0	0	0	0	1	1	3	2	10	7	6	0	11	47
Manyara	0	0	487	175	35	13	11	1	1	0	4	0	0	0	0	0	0	10	3	0	4	7
Mara	0	0	97	13	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	119	11	59	3	15	0	48	55
Mbeya	0	0	73	22	0	1	0	0	1	0	0	4	3	0	0	0	4	2	37	0	3	22
Morogoro	0	1	128	16	0	0	0	1	0	0	0	2	2	0	4	57	89	20	36	0	140	192
Mtwara	12	5	153	47	6	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	11	43	0	13	0	13	84
Mwanza	0	0	174	36	0	0	0	2	6	0	0	3	15	21	29	8	6	0	18	0	22	38
Njombe	0	3	425	76	6	10	6	2	1	0	0	4	7	0	2	6	19	2	38	0	2	3
Pwani	0	0	561	215	9	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	12	4	3	6	0	22	39
Rufiji	0	0	502	134	1	4	1	0	0	0	0	1	0	14	5	12	16	2	32	0	2	3
Rukwa	6	2	196	36	6	1	0	1	0	0	0	0	1	2	9	8	18	11	31	1	1	42
Ruvuma	0	0	255	86	1	4	9	5	2	0	0	1	7	3	4	4	6	8	11	0	5	15
Shinyanga	2	7	165	18	7	3	0	0	0	0	0	2	6	1	0	2	8	5	23	8	17	106
Simiyu	1	4	238	45	14	1	0	1	1	0	0	4	7	0	0	0	15	1	9	0	9	20
Singida	0	0	5	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	17	8	3	10	1	13	18
Songwe	0	3	236	45	15	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	7	0	14	0	0	44
Tabora	0	0	196	32	5	1	0	2	3	0	0	2	9	3	8	118	81	0	59	1	146	257
Tanga	8	1	140	17	1	2	0	0	0	0	0	0	3	1	2	256	92	15	37	0	540	448
Tarime Rorya	0	0	230	31	6	2	0	1	1	1	0	0	0	1	0	5	4	2	12	1	1	0
Wanamaji	0	5	92	5	2	2	0	1	2	0	1	0	0	1	0	0	0	2	2	0	0	3
Reli	0	0	110	33	6	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1
Tazara	4	0	188	37	2	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	32	0	1	2
Viwanja vya Ndege	0	0	164	37	3	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	20	14	0	25	0	23	36
Bandari	0	0	500	121	2	6	2	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	5	23	0	8	3
Kaskazini Pemba	0	0	139	17	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Kaskazini Unguja	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
Kusini Pemba	0	0	368	119	12	1	4	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3	0	10	0	0	0
Kusini Unguja	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Mjini Magharibi	0	0	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Tanzania	**73**	**77**	**8,691**	**2,231**	**257**	**117**	**69**	**34**	**39**	**1**	**6**	**36**	**116**	**118**	**323**	**2,121**	**1,854**	**309**	**1,075**	**54**	**2,807**	**3,920**

Jedwali Na. 2.14 (linaendelea): Idadi ya Watu Walionyanyaswa Kutokana na Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Shambulio la Kudhuru Mwili		Kuzini na Maharimu		Lugha ya Matusi		Kutelekeza Familia		Kupoka		Kutoa Mimba	Kumpa Mwanafunzi Mimba	Kumzorotesha Mwanafunzi Masomo		Ndoa za Utotoni		Jumla Wakubwa		Jumla
	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mke	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	
Arusha	228	161	47	44	596	473	16	37	0	3	1	151	24	80	0	0	2371	2194	4565
Ilala	139	484	3	33	72	246	1	28	0	0	0	0	0	12	0	0	430	1491	1921
Temeke	570	412	4	1	280	650	7	17	0	0	1	48	22	30	3	0	2069	2819	4888
Kinondoni	381	398	0	2	84	169	27	15	14	2	0	19	1	10	0	1	1091	1479	2570
Dodoma	53	88	1	6	12	25	8	19	0	1	26	36	3	77	0	0	259	933	1192
Geita	55	97	0	0	5	18	6	13	0	0	4	6	0	2	0	0	246	601	847
Iringa	5	21	0	1	2	1	4	10	4	15	3	116	8	47	0	0	87	575	662
Kagera	226	316	3	14	46	69	9	25	0	2	3	5	0	2	0	0	622	922	1544
Katavi	7	70	0	0	10	11	0	5	0	1	0	0	0	0	0	0	55	253	308
Kigoma	27	67	0	2	7	20	2	15	0	6	0	7	0	13	0	1	142	457	599
Kilimanjaro	4	16	0	0	0	5	3	5	0	8	4	16	0	11	0	0	63	384	447
Lindi	5	54	2	1	0	12	16	12	2	5	0	10	3	3	0	0	198	572	770
Manyara	1	7	1	0	22	8	10	11	0	0	1	0	0	7	0	0	237	582	819
Mara	38	127	0	0	13	19	20	33	0	0	1	0	0	1	0	0	146	529	675
Mbeya	0	63	0	2	0	10	4	23	0	0	0	0	0	0	0	0	36	238	274
Morogoro	106	111	8	1	43	81	9	14	0	5	1	29	0	3	0	0	402	697	1099
Mtwara	4	63	0	0	2	15	2	5	1	2	0	11	2	2	0	0	94	405	499
Mwanza	6	8	0	1	5	6	9	14	0	2	0	164	8	118	0	0	120	599	719
Njombe	9	92	0	1	0	5	2	20	0	8	2	95	1	42	0	0	114	775	889
Pwani	16	14	0	0	3	7	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	275	645	920
Rufiji	8	1	0	0	4	3	3	7	0	0	0	153	16	53	0	0	200	777	977
Rukwa	33	114	9	1	3	16	6	71	3	12	2	50	11	35	0	1	131	608	739
Ruvuma	12	17	0	0	3	2	12	10	2	0	1	103	14	39	0	3	159	485	644
Shinyanga	27	131	0	1	0	9	21	55	0	3	0	19	1	11	0	0	99	559	658
Simiyu	15	68	0	0	0	23	2	16	0	1	3	16	0	4	0	0	79	439	518
Singida	3	16	0	0	1	11	0	2	0	0	1	1	0	5	0	0	39	80	119
Songwe	1	55	0	0	3	5	3	17	0	1	0	1	0	0	0	1	53	402	455
Tabora	1	5	0	2	12	60	3	33	0	7	2	43	7	27	0	0	327	798	1125
Tanga	246	172	0	1	155	263	30	87	0	13	0	107	3	49	0	0	1273	1416	2689
Tarime Rorya	0	1	0	0	0	0	1	1	14	14	1	69	0	7	0	0	59	347	406
Wanamaji	1	3	0	0	0	1	5	4	2	5	19	49	4	22	0	0	23	210	233
Reli	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0	7	0	0	37	143	180
Tazara	1	3	0	5	0	0	0	1	2	3	0	28	3	16	0	2	59	282	341
V.Ndege	0	0	0	0	11	19	11	20	0	0	0	105	8	44	0	0	113	430	543
Bandari	5	2	1	34	0	1	13	16	5	4	3	83	5	28	6	4	175	709	884
Kaskazini Pemba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	144	164
Kaskazini Unguja	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	14
Kusini Pemba	0	0	0	1	0	0	3	1	0	0	0	0	0	13	0	0	125	413	538
Kusini Unguja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Mjini Magharibi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	11
Jumla	**2,234**	**3,263**	**79**	**154**	**1,394**	**2,263**	**268**	**666**	**53**	**123**	**79**	**1,558**	**144**	**820**	**9**	**13**	**12,028**	**25,420**	**37,448**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.5.3 Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Watoto

Makosa haya ni yale yote yanayohusu ukatili na Unyanyasaji wa kijinsia kwa watoto. Makosa haya yanatendeka zaidi katika jamii na hasa ndani ya familia. Jamii imekuwa inakabiliana na changamoto zinazohusu makosa ya ukatili na Unyanyasaji wa kijinsia kwa watoto kama vile kubaka, kulawiti, kutupa watoto, kutelekeza familia na ukeketaji.

Ukatili na unyanyasaji wa aina hii umekuwa ukiongezeka kila siku na jamii inashindwa kutetea watoto na kujiweka mbali na matatizo yanayowaathiri watoto. Kutokana na hali hii Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na wadau mbalimbali, limeendelea kuinua kiwango cha uelewa wa jamii na kuimarisha huduma ya Madawati ya Jinsia katika vituo vya polisi ili kuhamasisha wananchi kutoa taarifa kuhusu vitendo vya ukatili na unyanyasaji wa kijinsia kwa watoto.

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya Waathirika 15,301 wa ukatili na Unyanyasaji wa kijinsia kwa watoto waliripotiwa ikilinganishwa na Waathirika 12,163 katika kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la Waathirika 3,138 sawa na asilimia 25.8. Waathirika wa ukatili na unyanyasaji wa kijinsia wameripotiwa zaidi katika Mikoa ya Arusha (1,089), Mororgoro (976), Tanga (884), Kinondoni (789) na Mjini Magharibi (788). Mikoa iliyokuwa na idadi ndogo ya Waathirika wa ukatili na unyanyasaji wa kijinsia wameripotiwa zaidi katika Mikoa ya Kusini Pemba (100), Kusini Unguja (102), Kaskazini Pemba (103), Tarime Rorya na Kaskazini Unguja (161 kila mmoja). Makosa yenye idadi kubwa ya waathirika ni Kubaka (8,185), Kulawiti (2,382), Kumpa mimba mwanafunzi (1,437), Kumzorotesha mwanafunzi masomo (922) na shambulio la aibu (396), (Jedwali Na. 2.15).

Jedwali Na. 2.15: Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Watoto kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Mauaji		Kubaka	Kulawiti		Kutupa Watoto		Wizi wa Watoto		Usafirishaji Haramu		Mauaji ya Vikongwe		Kipigo		Kujeruhi		Shambulio la Aibu		Kukeketa	Shambulio	
	Mme	Mke	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mke	Mme	Mke
Arusha	1	20	278	215	7	13	5	0	0	0	0	0	0	0	0	46	24	0	0	0	59	57
Ilala	0	0	310	99	14	7	5	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	2	31	0	0	9
Temeke	0	0	367	119	12	1	4	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3	0	10	0	0	0
Kinondoni	0	0	483	175	35	13	11	1	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	3	0	4	7
Dodoma	0	0	321	99	36	0	0	1	3	0	0	0	0	6	8	27	0	6	8	10	3	10
Geita	3	1	90	8	4	1	1	1	4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	6	0	12	2
Iringa	0	0	304	70	1	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
Kagera	0	4	279	27	4	11	3	4	4	0	0	0	0	3	5	9	6	4	21	0	6	4
Katavi	11	2	167	17	4	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5	0	0	0
Kigoma	0	0	265	44	3	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5	0	1	4
Kilimanjaro	0	2	361	123	27	19	11	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	4	2	0	2	5
Lindi	0	1	105	15	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	1	2	0	1	0	3	2
Manyara	0	0	149	46	6	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mara	0	0	174	36	0	0	0	2	6	0	0	0	0	16	23	8	6	0	18	0	3	13
Mbeya	0	0	406	76	2	10	6	2	1	0	0	0	0	0	1	2	9	1	32	0	1	2
Morogoro	0	0	502	134	1	4	1	0	0	0	0	0	0	14	5	12	16	2	32	0	2	3
Mtwara	2	0	172	35	6	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	11	21	0	0	9
Mwanza	0	0	242	83	0	4	9	5	2	0	0	0	0	3	4	0	5	8	3	0	0	1
Njombe	1	6	148	16	7	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	1	3	12	0	0	1
Pwani	0	0	230	45	14	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5	0	1	2
Rufiji	0	0	215	43	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rukwa	0	0	164	30	4	1	0	2	3	0	0	0	0	3	8	2	2	0	1	1	0	1
Ruvuma	8	1	121	12	1	2	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	4	1	6	0	0	5
Shinyanga	0	0	230	31	6	2	0	1	1	1	0	0	0	1	0	5	4	2	12	1	1	0
Simiyu	0	5	92	5	2	2	0	1	2	0	1	0	0	1	0	0	0	2	2	0	0	3
Singida	0	0	110	33	6	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1
Songwe	4	0	188	37	2	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	32	0	1	2
Tabora	0	0	164	37	3	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	20	14	0	25	0	23	36
Tanga	0	0	500	121	2	6	2	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	5	23	0	8	3
Tarime Rorya	0	0	138	17	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tazara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viwanja vya Ndege	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bandari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaskazini Pemba	0	2	69	27	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Kaskazini Unguja	0	0	127	22	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5	0	0	0
Kusini Pemba	0	0	85	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0
Kusini Unguja	0	0	73	22	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0
Mjini Magharibi	0	0	556	215	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	0	0	0
Tanzania	**30**	**44**	**8,185**	**2,145**	**237**	**117**	**69**	**34**	**39**	**1**	**5**	**0**	**0**	**50**	**62**	**141**	**105**	**65**	**331**	**12**	**132**	**182**

,

Jedwali Na.2.15 (linaendelea): Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Watoto kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi,Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Shambulio la Kudhuru Mwili		Kuzini na Maharimu		Lugha ya Matusi		Kutelekeza Familia		Kupoka		Kutoa Mimba	Kumpa Mwanafunzi Mimba	Kumzorotesha Mwanafunzi Masomo		Ndoa za Utotoni		Jumla Wakubwa		Jumla
	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mke	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	
Arusha	29	20	0	0	24	29	3	3	0	1	0	151	24	80	0	0	414	675	1089
Ilala	0	0	0	2	0	0	1	3	0	0	0	0	3	76	0	0	114	455	569
Temeke	0	0	0	1	0	0	3	1	0	0	0	0	0	13	0	0	125	412	537
Kinondoni	1	6	0	0	22	8	0	8	0	0	0	0	0	7	0	0	216	573	789
Dodoma	11	2	4	1	7	0	3	5	0	0	1	48	21	30	3	0	191	483	674
Geita	3	19	0	2	1	2	5	1	14	2	0	19	1	5	0	1	49	160	209
Iringa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	2	0	0	73	322	395
Kagera	4	5	0	1	2	1	4	6	4	15	3	116	8	47	0	0	86	524	610
Katavi	7	7	0	2	0	0	0	1	0	5	0	7	0	13	0	1	37	218	255
Kigoma	4	2	0	0	0	0	1	3	0	8	4	16	0	11	0	0	56	323	379
Kilimanjaro	1	1	0	0	0	0	12	10	1	4	0	7	3	3	0	0	167	434	601
Lindi	3	0	0	0	2	1	2	0	0	5	1	27	0	3	0	0	27	150	177
Manyara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	46	158	204
Mara	6	8	0	1	0	0	4	8	0	2	0	164	8	118	0	0	83	541	624
Mbeya	0	47	0	1	0	5	2	18	0	8	1	89	1	42	0	0	95	670	765
Morogoro	8	1	0	0	4	3	3	7	0	0	0	153	16	53	0	0	199	777	976
Mtwara	4	0	9	0	0	5	4	7	3	10	0	46	8	33	0	1	79	311	390
Mwanza	0	0	0	0	0	0	6	5	2	0	0	103	14	39	0	3	125	416	541
Njombe	4	9	0	1	0	0	21	30	0	0	0	6	1	9	0	0	52	230	282
Pwani	2	0	0	0	0	0	1	4	0	0	3	11	0	1	0	0	51	272	323
Rufiji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43	230	273
Rukwa	1	5	0	2	0	0	1	2	0	7	2	42	7	25	0	0	47	269	316
Ruvuma	3	10	0	1	0	0	1	1	0	13	0	74	3	49	0	0	33	288	321
Shinyanga	0	1	0	0	0	0	1	1	14	14	1	69	0	7	0	0	59	347	406
Simiyu	1	3	0	0	0	1	5	4	2	5	19	49	4	22	0	0	23	210	233
Singida	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0	7	0	0	37	143	180
Songwe	1	3	0	5	0	0	0	1	2	3	0	28	3	16	0	2	59	282	341
Tabora	0	0	0	0	11	19	11	20	0	0	0	105	8	44	0	0	113	430	543
Tanga	5	2	1	34	0	1	13	16	5	4	3	83	5	28	6	4	175	709	884
Tarime Rorya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	141	161
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tazara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V.Ndege	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bandari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaskazini Pemba	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	28	75	103
Kaskazini Unguja	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	26	135	161
Kusini Pemba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	13	87	100
Kusini Unguja	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	77	102
Mjini Magharibi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	217	571	788
Jumla	**99**	**152**	**14**	**54**	**74**	**77**	**107**	**165**	**47**	**108**	**38**	**1,437**	**138**	**784**	**9**	**12**	**3,203**	**12,098**	**15,301**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.5.4 Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Watu wazima

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya waathirika 22,147 wa ukatili na Unyanyasaji wa kijinsia kwa watu wazima waliripotiwa, ikilinganishwa na waathirika 18,403 kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la waathirika 3,744 sawa na asilimia 20.3.

Mikoa iliyokuwa na idadi kubwa ya waathirika ni Temeke (4,214), Arusha (3,476), Tanga (2,368), Kinondoni (2,361) na Ilala (1,921). Mikoa iliyokuwa na idadi ndogo ya waathirika ni Kusini Pemba na Rufiji (1 kila mmoja), Kusini Unguja na Kaskazini Pemba (3 kila mmoja) na Mjini Magharibi (11). Makosa yenye idadi kubwa ya waathirika ni Shambulio (6,413), Shambulio la kudhuru mwili (5,246), Kujeruhi (3,729), Lugha ya matusi (3,506) na Shambulio la aibu (988), (Jedwali Na. 2.16).

Jedwali Na. 2.16: Idadi ya Watu Wazima Walionyanyaswa Kutokana na Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Mauaji		Kubaka	Kulawiti		Kutupa Watoto		Wizi wa Watoto		Usafirishaji Haramu		Mauaji ya Vikongwe		Kipigo		Kujeruhi		Shambulio la Aibu		Kukeketa	Shambulio	
	Mme	Mke	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mke	Mme	Mke
Arusha	0	0	80	22	7	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	599	425	8	12	0	497	328
Ilala	0	0	37	11	2	0	0	0	0	0	0	0	0	23	57	83	224	0	57	0	98	311
Temeke	0	0	14	8	2	0	0	0	0	0	0	0	0	20	51	303	211	176	255	0	534	731
Kinondoni	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	241	234	0	43	0	315	454
Dodoma	0	0	78	17	0	0	0	0	0	0	0	1	6	0	0	30	22	2	20	8	22	147
Geita	13	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	3	17	0	0	47	30	0	7	0	44	73
Iringa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	14	0	0	14
Kagera	1	0	13	1	1	0	0	0	0	0	1	6	13	15	9	152	117	1	59	23	135	176
Katavi	3	5	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	10	0	4	1	0	8
Kigoma	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6	0	0	23	35	0	7	0	48	92
Kilimanjaro	0	0	13	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	3	1	5	0	0	15
Lindi	4	0	7	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	1	10	3	4	0	9	42
Manyara	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0
Mara	0	0	12	2	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	119	11	59	1	14	0	48	55
Mbeya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3	0	0	0	4	0	35	0	3	22
Morogoro	0	0	23	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	2	56	87	20	35	0	137	190
Mtwara	12	5	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	43	0	13	0	13	84
Mwanza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	15	5	6	0	0	0	0	0	19	25
Njombe	0	3	19	0	4	0	0	0	0	0	0	4	7	0	1	4	10	1	6	0	1	1
Pwani	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	12	4	1	0	0	22	39
Rufiji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rukwa	4	2	24	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	9	7	17	0	10	1	1	33
Ruvuma	0	0	13	3	1	0	0	0	0	0	0	1	7	0	0	4	1	0	8	0	5	14
Shinyanga	1	1	17	2	0	0	0	0	0	0	0	2	6	0	0	0	7	2	11	8	17	105
Simiyu	1	4	8	0	0	0	0	0	0	0	0	4	7	0	0	0	14	1	4	0	8	18
Singida	0	0	5	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	17	8	3	10	1	13	18
Songwe	0	3	21	2	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	7	0	14	0	0	44
Tabora	0	0	32	2	1	0	0	0	0	0	0	2	9	0	0	116	79	0	58	0	146	256
Tanga	0	0	19	5	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	254	88	14	31	0	540	443
Tarime Rorya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tazara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viwanja vya Ndege	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bandari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaskazini Pemba	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Kaskazini Unguja	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
Kusini Pemba	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kusini Unguja	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Mjini Magharibi	0	0	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Tanzania	**43**	**33**	**506**	**86**	**20**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**36**	**116**	**68**	**261**	**1,980**	**1,749**	**244**	**744**	**42**	**2,675**	**3,738**

Jedwali Na. 2.16 (linaendelea): Idadi ya Watu Wazima Walionyanyaswa Kutokana na Makosa ya Ukatili wa Kijinsia kwa Aina ya Kosa na Mikoa ya Kipolisi,Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Shambulio la Kudhuru Mwili		Kuzini na Maharimu		Lugha ya Matusi		Kutelekeza Familia		Kupoka		Kutoa Mimba	Kumpa Mwanafunzi Mimba	Kumzorotesha Mwanafunzi Masomo		Ndoa za Utotoni		Jumla Wakubwa		Jumla
	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mke	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	Mme	Mke	
Arusha	199	141	47	44	572	444	13	34	0	2	1	0	0	0	0	0	1957	1,519	3,476
Ilala	139	484	3	33	72	246	1	28	0	0	0	0	0	12	0	0	430	1,491	1,921
Temeke	559	410	0	0	273	650	4	12	0	0	0	0	1	0	0	0	1878	2,336	4,214
Kinondoni	378	379	0	0	83	167	22	14	0	0	0	0	0	5	0	0	1042	1,319	2,361
Dodoma	53	88	1	4	12	25	7	16	0	1	26	36	0	1	0	0	145	478	623
Geita	55	97	0	0	5	18	6	13	0	0	4	0	0	0	0	0	173	279	452
Iringa	1	16	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	51	52
Kagera	226	316	3	14	45	69	9	25	0	1	3	5	0	2	0	0	594	847	1,441
Katavi	7	69	0	0	10	10	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	29	118	147
Kigoma	20	60	0	0	7	20	2	14	0	1	0	0	0	0	0	0	105	239	344
Kilimanjaro	0	14	0	0	0	5	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	7	61	68
Lindi	4	53	2	1	0	12	4	2	1	1	0	3	0	0	0	0	31	138	169
Manyara	0	1	1	0	0	0	10	3	0	0	1	0	0	0	0	0	21	9	30
Mara	38	127	0	0	13	19	20	33	0	0	1	0	0	0	0	0	133	442	575
Mbeya	0	63	0	2	0	9	4	23	0	0	0	0	0	0	0	0	11	161	172
Morogoro	103	111	8	1	41	80	7	14	0	0	0	2	0	0	0	0	375	547	922
Mtwara	4	63	0	0	2	15	2	5	1	2	0	11	2	2	0	0	48	247	295
Mwanza	0	0	0	0	5	6	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	37	58	95
Njombe	9	45	0	0	0	0	0	2	0	0	1	6	0	0	0	0	19	105	124
Pwani	16	14	0	0	3	7	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	58	74	132
Rufiji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Rukwa	29	114	0	1	3	11	2	64	0	2	2	4	3	2	0	0	52	297	349
Ruvuma	12	17	0	0	3	2	6	5	0	0	1	0	0	0	0	0	34	69	103
Shinyanga	23	122	0	0	0	9	0	25	0	3	0	13	0	2	0	0	47	329	376
Simiyu	13	68	0	0	0	23	1	12	0	1	0	5	0	3	0	0	28	167	195
Singida	3	16	0	0	1	11	0	2	0	0	1	1	0	5	0	0	39	80	119
Songwe	1	55	0	0	3	5	3	17	0	1	0	1	0	0	0	1	10	172	182
Tabora	0	0	0	0	12	60	2	31	0	0	0	1	0	2	0	0	280	529	809
Tanga	243	162	0	0	155	263	29	86	0	0	0	33	0	0	0	0	1240	1,128	2,368
Tarime Rorya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tazara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V.Ndege	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bandari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaskazini Pemba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Kaskazini Unguja	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	14
Kusini Pemba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Kusini Unguja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Mjini Magharibi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	11
Jumla	**2,135**	**3,111**	**65**	**100**	**1,320**	**2,186**	**161**	**501**	**6**	**15**	**41**	**121**	**6**	**36**	**0**	**1**	**8,825**	**13,322**	**22,147**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.5.5 Wahamiaji Haramu

Wahamiaji haramu ni mojawapo ya makosa yakitokana na vita vya wenyewe kwa wenyewe, ukosefu wa utulivu/amani na hali ngumu ya kiuchumi katika nchi wanazotoka wahusika. Hii inasababisha wimbi la wahamiaji haramu nchini. Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na Idara ya Uhamiaji pamoja na wadau mbalimbali, limeendelea kukabiliana na changamoto hii. Mbali na kuwepo kwa wahamiaji haramu toka nchi jirani pia wamekuwepo wahamiaji haramu kutoka nchi mbalimbali kama vile Pakistani, Ubeligiji, Somalia na Ethiopia.

Mikoa iliyokamata wahamiaji haramu wengi katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ni Kigoma (1,086), Kagera (580), Kilimanjaro (211), Tanga (166) na Pwani (102). Takwimu zinaonesha kuwa, idadi kubwa ya wahamiaji haramu wanatoka Burundi (1,861), Ethiopia (633), Somalia (105), Kenya (58) na DR Congo (48). Jumla ya kesi 1,028 zenye watuhumiwa 2,799 zilifunguliwa kuhusiana na uhamiaji haramu mwaka 2023 (Jedwali Na.2.17).

Jedwali Na. 2.17: Idadi ya Kesi na Wahamiaji Haramu kwa Jinsi, Utaifa na Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Idadi ya Kesi	Utaifa																																Jumla ya Waliokamatwa	
		Somalia		Pakistani		Ethiopia		Kenya		Sudan Kusini		Burundi		DR Congo		Rwanda		Zambia		India		Msumbiji		Uganda		Malawi		Comoro		Nigeria		Ubelgiji			
		M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F
Arusha	**1**	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0
Ilala	**8**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	8	0
Temeke	**2**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Kinondoni	**14**	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	17	1	0	0	0	0	1	1	24	2
Dodoma	**6**	1	0	1	0	10	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0
Geita	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iringa	**8**	9	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0
Kagera	**249**	20	11	0	0	0	0	2	0	0	0	469	52	3	0	9	5	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	512	68
Katavi	**2**	0	0	0	0	65	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	66	0
Kigoma	**464**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	983	70	24	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1007	79
Kilimanjaro	**38**	0	0	0	0	193	0	15	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	211	0
Lindi	**4**	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	12	7
Mara	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Manyara	**1**	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0
Mbeya	**17**	10	2	0	0	25	0	0	0	0	0	6	2	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	55	4
Morogoro	**2**	13	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0
Mtwara	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mwanza	**25**	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	59	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68	5
Njombe	**5**	0	0	0	0	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	69	0
Pwani	**48**	5	0	0	0	86	0	0	0	0	0	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	98	4
Rufiji	**2**	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
Rukwa	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruvuma	**4**	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0
Shinyanga	**22**	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	77	1	0	0	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85	3
Simiyu	**3**	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
Singida	**7**	4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	54	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60	0
Songwe	**5**	3	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0
Tabora	**9**	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	12	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	0
Tanga	**62**	19	0	0	0	126	1	19	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	164	2
Tarime - Rorya	**5**	0	0	0	0	0	0	16	2	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	2
Wanamaji	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	**15**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42	0
Tazara	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viwanja vya Ndege	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bandari	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaskazini Pemba	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaskazini Unguja	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kusini Pemba	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kusini Unguja	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mjini Magharibi	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jumla	**1,028**	**92**	**13**	**1**	**0**	**632**	**1**	**55**	**3**	**1**	**0**	**1,727**	**134**	**36**	**12**	**25**	**7**	**2**	**0**	**1**	**0**	**3**	**0**	**13**	**0**	**29**	**1**	**0**	**0**	**1**	**0**	**5**	**5**	**2,623**	**176**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzaniaa

2.5.6 Matukio ya Uhalifu kwa Njia ya Mtandao

Uhalifu kwa njia ya mtandao ni ule unaofanyika kwa kutumia vifaa vya mawasiliano ya kielektroniki kama vile simu na kompyuta katika kukamilisha uhalifu. Makosa yanayohusika ni pamoja na unyanyasaji, kutoa taarifa za uongo, ujumbe unaotumwa bila ridhaa, ponografia, ubaguzi, matusi ya kibaguzi, kuingilia mawasiliano kinyume cha sheria na kuzuia upelelezi.

Matukio ya uhalifu kwa njia ya mtandao yamekuwa yakiongezeka hapa nchini. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 matukio ni 1,369 ikilinganishwa na matukio 1,006 yaliripotiwa mwaka 2022, hili ni ongezeko la matukio 363 sawa na asilimia 36.1.
(Jedwali Na. 2.18).

Jedwali Na. 2.18: Idadi ya Matukio ya Uhalifu kwa Njia ya Mtandao kwa Aina ya Tukio, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Tukio	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Unyanyasaji kwa kupitia mtandao	363	475	112	30.9
Kutoa taarifa za uongo	32	69	37	115.6
Ujumbe unaotumwa bila ridhaa	52	74	22	42.3
Ponografia za watoto	5	1	-4	-80.0
Picha za ngono za wakubwa	20	45	25	125.0
Ubaguzi	0	2	2	NA
Matusi ya kibagauzi	75	235	160	213.3
Kuingilia mawasiliano kinyume cha sheria	60	203	143	238.3
Udanganyifu unaohusiana na kompyuta	150	57	-93	-62.0
Kuingilia data kinyume cha sheria	32	47	15	46.9
Kumiliki kifaa kisicho halali	3	17	14	466.7
Ufichuaji wa taarifa za kipelelezi	0	1	1	NA
Makosa yanayohusiana na utambuzi	90	29	-61	-67.8
Mauaji ya kimbari na makosa dhidi ya binadamu	0	0	0	0.0
Ujasusi wa data	0	2	2	NA
Makosa yanayohusiana na miundombinu ya tehama	12	1	-11	-91.7
Kula njama kwa nia ya kutenda kosa	9	14	5	55.6
Kuzuia upelelezi	0	5	5	NA
Jaribio la kufanya uhalifu	1	2	1	100.0
Kuingilia mfumo kinyume cha sheria	40	10	-30	-75.0
Ukiukwaji wa haki bunifu	3	0	-3	-100.0
Kubakia kwenye mfumo kinyume na sheria	10	9	-1	-10.0
Kughushi kunakohusiana na masuala ya kompyuta	49	71	22	44.9
Jumla	**1,006**	**1,369**	**363**	**36.1**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

2.5.7 Makosa ya Miamala ya Kifedha

Haya ni Matukio ambayo yanahusisha wananchi kutapeliwa kwa kutumia njia ya mitandao ya simu, kuhamisha fedha kutoka benki au kutoa pesa kwa kutumia ATM. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, jumla ya matukio 3,731 ikilinganishwa na matukio 2,951 yaliripotiwa kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio 780 sawa na asilimia 26.4. Ambapo jumla ya Shilingi 5,067,205,056 wananchi walitapeliwa na watuhumiwa 431 walikamatwa, (Jedwali Na. 2.19).

Jedwali Na. 2.19 Idadi ya Matukio ya Uhalifu kwa Njia ya Simu na Huduma za Kifedha kwa Aina ya Tukio, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Idadi ya Kesi				Watuhumiwa		Thamani	
	Kuhamisha	ATM	Njia/huduma	Menginey	Mme	Mke	Zilizoibiwa	zilizookolew
Arusha	36	12	251	6	25	6	619,080,101	28,415,000
Ilala	10	16	743	18	107	11	1,140,604,342	40,150,000
Temeke	18	0	160	75	32	10	332,640,449	60,209,500
Kinondoni	18	3	84	0	1	0	101,958,127	0
Dodoma	12	19	214	1	0	0	30,810,000	0
Geita	8	0	78	0	0	0	110,816,650	405,000
Iringa	4	0	14	2	0	0	40,377,592	0
Kagera	3	0	10	3	0	3	6,072,550	0
Katavi	0	6	13	0	0	0	82,612,980	0
Kigoma	1	0	7	0	0	0	31,119,161	0
Kilimanjaro	1	1	110	2	12	0	102,068,636	0
Lindi	1	0	16	0	0	0	11,886,000	0
Mara	11	3	123	0	48	9	262,080,455	0
Manyara	0	0	0	4	0	0	29,842,000	0
Mbeya	0	5	74	0	0	0	113,175,000	0
Morogoro	37	27	134	6	0	0	254,141,002	0
Mtwara	3	3	64	2	0	0	104,100,236	0
Mwanza	17	27	240	7	21	1	381,455,999	44,330,350
Njombe	30	3	36	2	2	0	109,479,753	0
Pwani	22	7	218	8	4	0	318,639,477	0
Rufiji	0	0	5	0	0	0	8,441,000	0
Rukwa	0	1	56	0	0	0	52,270,645	0
Ruvuma	28	4	42	0	5	2	164,426,063	77,400,000
Shinyanga	29	3	253	26	35	19	204,956,197	37,815,200
Simiyu	0	0	0	0	0	0	0	0
Singida	0	0	0	0	0	0	0	0
Songwe	0	2	5	5	0	0	48,440,000	0
Tabora	2	1	15	1	3	0	53,810,159	0
Tanga	0	1	71	0	24	6	37,193,800	0
Tarime - Rorya	0	0	6	0	0	0	0	0
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	1	1	0	0	0	0
Tazara	0	0	0	0	0	0	0	0
V.Ndege	0	0	0	0	0	0	0	0
Bandari	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaskazini	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaskazini	0	0	0	0	0	0	0	0
Kusini Pemba	0	0	0	0	0	0	0	0
Kusini Unguja	0	1	20	2	0	0	157,751,686	0
Mjini Magharibi	0	0	52	9	39	6	156,954,996	0
Jumla	**291**	**145**	**3115**	**180**	**358**	**73**	**5,067,205,056**	**288,725,050**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

SURA YA TATU

USALAMA BARABARANI

3.0 Utangulizi

Licha ya kuwa matukio ya ajali za barabarani kuongezeka kwa kiwango cha chini ya asilimia 1, hali ya usalama barabarani nchini inazidi kuimarika ingawa kuna ongezeko kubwa la vyombo vya moto vinavyohusisha matukio ya ajali barabarani. Hali hii inatokana na utekelezaji madhubuti wa mikakati ya Jeshi la Polisi hususani kikosi cha usalama barabarani ya kudhibiti ajali nchini ikiwa ni pamoja na utekelezaji wa azimio la umoja wa mataifa la muongo wa utekelezaji wa usalama barabarani (The UN Decade of Action for Road Safety 2022-2030) la kupunguza vifo na majeruhi watokanao na ajali za barabarani kwa angalau asilimia 50 ifikapo mwaka 2030.

Katika kutekeleza mikakati na azimio hilo, Jeshi la Polisi Kikosi cha Usalama Barabarani kwa kushirikiana na wadau wengine limejikita katika kufanya operesheni mbalimbali za kudhibiti makosa hatarishi yanayoleta madhara makubwa ya vifo, majeruhi na uharibifu mkubwa wa mali hususani miundo mbinu na kila zitokeapo ajali za barabarani. Operesheni hizi ni endelevu na zinaenda sambamba na utoaji wa elimu ya usalama barabarani kwa makundi yote yanayotumia barabara. Makundi hayo ni pamoja na madereva, wapanda pikipiki, watembea kwa miguu, wapanda baiskeli, wasukuma mikokoteni, waendesha maguta, wanafunzi, watu wenye mahitaji maalum na abiria katika magari.

Baadhi ya makosa yanayochangia ajali za barabarani ni Mwendokasi, kuyapita magari mengine bila kuchukua tahadhali, ubovu wa vyombo vya moto/magari, ubovu wa barabara pamoja kutokujali watumiaji wengine wa barabara.

3.1 Hali na Mwelekeo wa Usalama Barabarani Nchini

Ajali zinazotokana na vyombo vya usafiri husababisha vifo, majeruhi na uharibifu wa vyombo na miundombinu. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 matukio ya ajali za barabarani yaliongezeka kwa asilimia 0.8 ambapo matukio 1,733 yaliripotiwa nchi nzima mwaka 2023 ikilinganishwa na matukio 1,720 katika kipindi kama hicho mwaka 2022.

Katika matukio hayo, jumla ya ajali 1,118 zilizosababisha vifo ziliripotiwa katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ikilinganishwa na matukio ya ajali 1,064 zilizoripotiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni ongezeko la matukio ya ajali 54 sawa na asilimia 5.1

Katika matukio hayo ya ajali, jumla ya watu 1,647 walifariki katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ikilinganishwa na watu 1,545 waliofariki katika kipindi kama hicho mwaka 2022. Hili ni

ongezeko la vifo vya watu 102 sawa na asilimia 6.6. Watu 2,716 walijeruhiwa katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 ikilinganishwa na watu 2,278 waliojeruhiwa katika kipindi kama hicho mwaka 2022 ambao ni ongezeko la majeruhi 438 sawa na asilimia 19.2, (Jedwali Na. 3.1 na Mchoro Na. 3.1).

Jedwali Na. 3.1 Idadi ya Ajali, Vifo, Majeruhi, Tanzania, Januari hadi Desemba, 2022 na 2023

Tukio	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Matukio ya Ajali	1,720	1,733	13	0.8
Ajali zilizosababisha Vifo	1,064	1,118	54	5.1
Ajali zilizosababisha Majeruhi	470	471	1	0.2
Ajali za Kawaida	186	146	-40	-21.5
Watu Waliokufa	1,545	1,647	102	6.6
Watu Waliojeruhiwa	2,278	2,716	438	19.2

Mchoro Na. 3.1 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania, Januari hadi Desemba 2022 na 2023

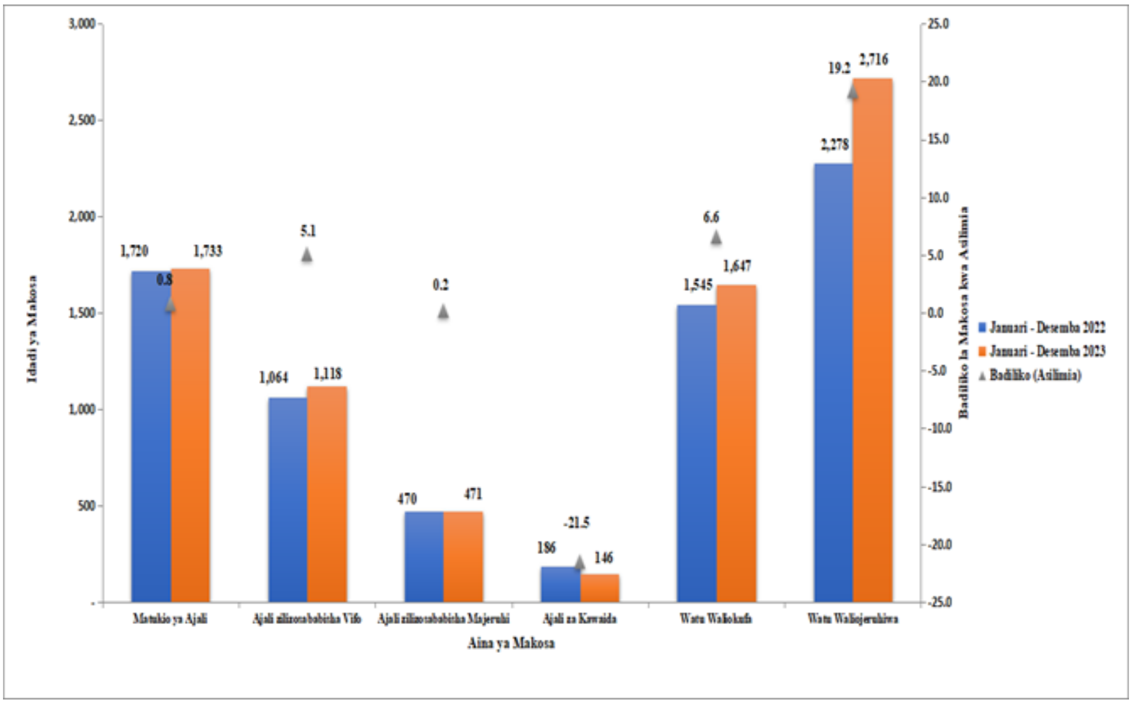

Jedwali Na. 3.2 na 3.3 na Michoro Na. 3.2 na 3.3 yanaonesha matukio ya usalama barabarani kwa upande wa Tanzania Bara na Tanzania Zanzibar.

Jedwali Na. 3.2 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Tukio	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Matukio ya Ajali	1,554	1,541	-13	-0.8
Ajali zilizosababisha Vifo	944	987	43	4.6
Ajali zilizosababisha Majeruhi	426	418	-8	-1.9
Ajali za Kawaida	184	136	-48	-26.1
Watu Waliokufa	1,408	1,487	79	5.6
Watu Waliojeruhiwa	2,103	2,512	409	19.4

Mchoro Na. 3.2 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania Bara, Januari hadi Desemba 2022 na 2023

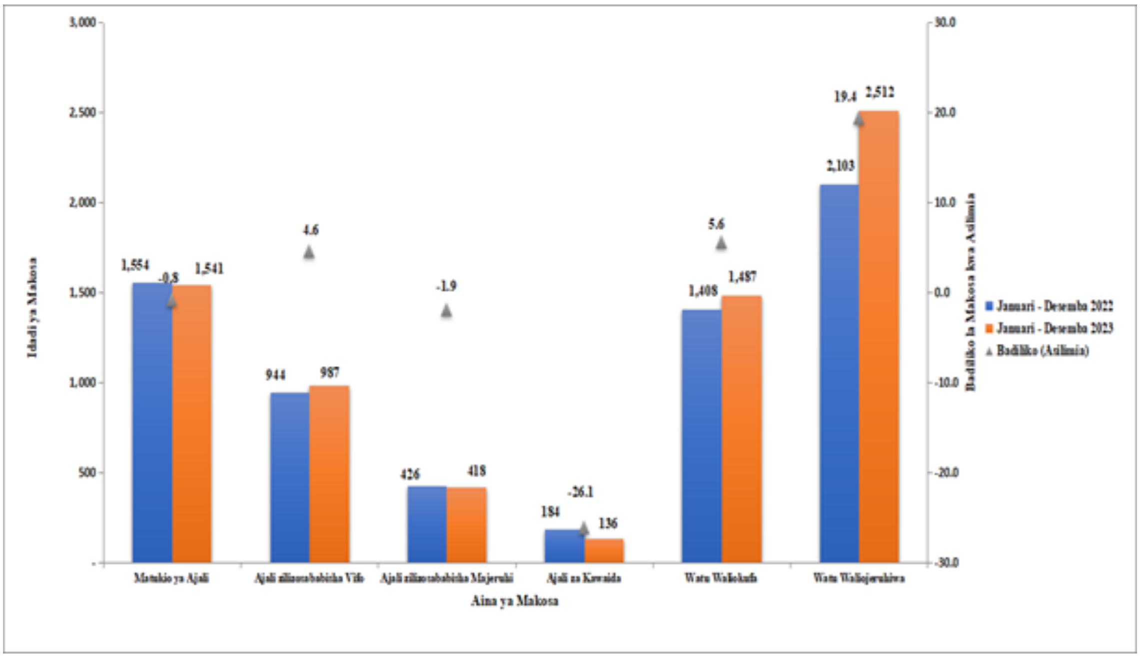

Jedwali Na. 3.3 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania Zanzibar, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Tukio	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Matukio ya Ajali	166	192	26	15.7
Ajali zilizosababisha Vifo	120	131	11	9.2
Ajali zilizosababisha Majeruhi	44	53	9	20.5
Ajali za Kawaida	2	10	8	400.0
Watu Waliokufa	137	160	23	16.8
Watu Waliojeruhiwa	175	204	29	16.6

Mchoro Na. 3.3 Idadi ya Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania Zanzibar, Januari hadi Desemba 2022 na 2023

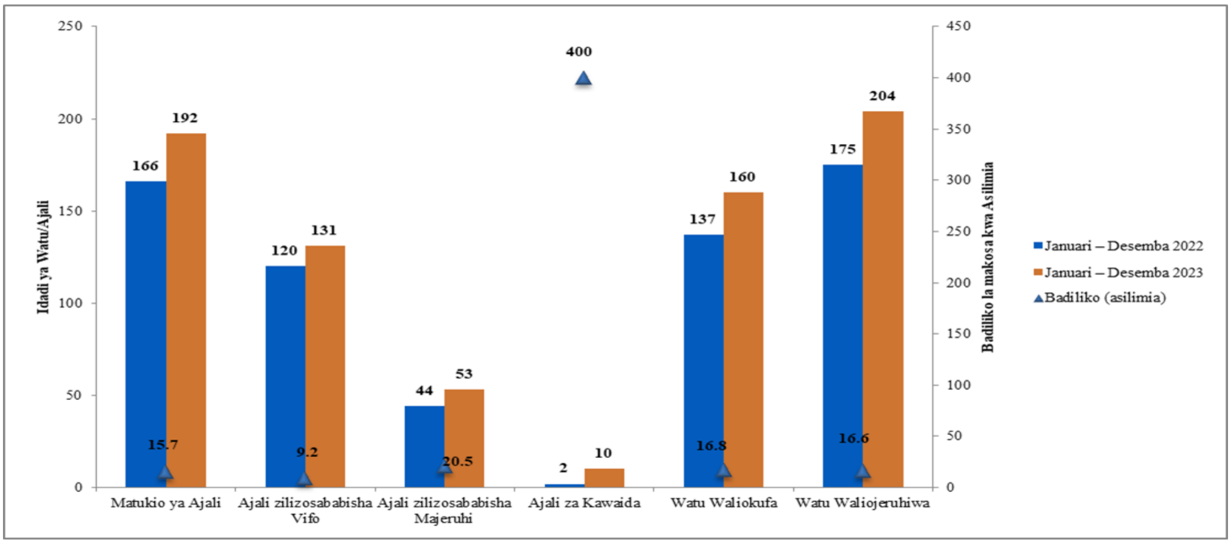

3.2 Operesheni za Ukamataji wa Makosa ya Usalama Barabarani

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, kikosi cha usalama barabarani kilifanya operesheni mbalimbali za kudhibiti makosa ya usalama barabarani kwa kuimarisha doria katika barabara zote nchini. Operesheni hizi ni pamoja na kufanya ukaguzi wa kina wa magari, ukaguzi wa mabasi kwenye stendi zote za mabasi za Mikoa na Wilaya Nchini kabla ya kuanza safari na udhibiti wa mwendo kasi wa magari katika barabara zote nchini. Ili kufanikisha zoezi hili kikosi kilitumia mfumo wa ufuatiliaji wa mwendokasi wa magari '*Vehicle Trucking System (VTS)', 'Speed Rader'* na ukaguzi wa 'log book'.

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, jumla ya madereva 484 walifungiwa leseni za udereva baada ya kuonekana wamekuwa sugu kwa kuendelea kufanya makosa hatarishi barabarani. Madereva 1,706 walifikishwa mahakamani, madereva 2,733,394 walilipishwa tozo za papo kwa papo na madereva 8,961 walipewa onyo. Katika kipindi hicho kikosi cha Usalama barabarani kilikamata jumla ya makosa 3,170,073 ya Usalama barabarani ikilinganishwa na makosa 2,543,482 ya mwaka 2022. Hili ni ongezeko la makosa 626,591 sawa na asilimia 24.6. Hii inatokana na ongezeko kubwa la vyombo vya moto, pamoja na ongezeko la operesheni mbalimbali za usalama barabarani kusimamia na kutoza faini kwa madereva wanaokiuka sheria na taratibu mbalimbali.

Mikoa iliyoongoza kwa makosa ya usalama barabarani mwaka, 2023 Tanzania Bara ni Ilala (514,951), Kinondoni (259,707), Temeke (229,532), Arusha (171,634) na Morogoro (169,245) Mikoa iliyokuwa na idadi ndogo ya makosa ya usalama barabarani ni Tarime/Rorya (22,681), Simiyu (27,913), Katavi (28,001), Mara (30,890) na Singida (40,107).

Kwa upande wa Tanzania Zanzibar mkoa wa Mjini Magharibi uliongoza kwa makosa ya Usalama barabarani (15,468) ukifuatiwa na Kusini Unguja (10,284) na mikoa iliyokuwa na idadi ndogo ya makosa ilikuwa ni Kusini Pemba (2,404) na Kaskazini Pemba (3,089), (Jedwali Na. 3.4).

Jedwali Na. 3.4 Idadi ya Matukio ya Usalama Barabarani kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari hadi Desemba, 2023

Mkoa	Matukio	Matukio Madogo	Matukio ya Ajali	Ajali za Vifo	Ajali za Majeruhi	Ajali za Kawaida	Watu Waliokufa		Watu Waliojeruhiwa		Watuhumiwa	
							MMe	MKe	MMe	MKe	MMe	MKe
Arusha	171,722	171,634	88	53	20	15	52	15	62	44	171,645	0
Ilala	515,000	514,951	49	17	28	4	18	4	69	37	514,970	0
Temeke	229,577	229,532	45	27	13	5	22	13	37	17	229,488	0
Kinondoni	259,834	259,707	127	46	64	17	38	21	114	82	259,782	0
Dodoma	117,319	117,294	25	22	-	3	35	5	70	51	117,288	0
Geita	76,652	76,601	51	33	11	7	43	14	59	36	76,605	0
Iringa	119,188	119,145	43	26	15	2	27	11	48	19	119,151	0
Kagera	72,129	72,073	56	41	11	4	49	15	48	16	72,083	0
Katavi	28,033	28,001	32	25	6	1	30	9	46	19	27,989	0
Kigoma	72,288	72,227	61	40	19	2	41	11	57	21	72,229	0
Kilimanjaro	138,107	138,050	57	33	20	4	46	14	76	30	138,063	0
Lindi	46,585	46,537	48	35	12	1	46	17	70	40	46,543	0
Mara	30,932	30,890	42	30	7	5	30	4	61	29	30,886	0
Manyara	88,119	88,045	74	50	20	4	52	7	47	12	88,042	0
Mbeya	111,726	111,617	109	64	29	16	70	28	101	66	111,640	0
Morogoro	169,319	169,245	74	50	21	3	57	15	102	27	169,251	0
Mtwara	55,418	55,366	52	28	21	3	30	8	82	23	55,383	0
Mwanza	156,033	155,964	69	55	7	7	58	24	39	27	155,969	0
Njombe	65,844	65,790	54	43	10	1	50	14	89	32	65,790	0
Pwani	148,500	148,447	53	37	12	4	44	29	51	24	148,457	0
Rufiji	42,362	42,342	20	17	2	1	22	4	14	7	42,335	0
Rukwa	50,059	50,032	27	20	5	2	17	3	21	4	50,028	0
Ruvuma	48,447	48,412	35	20	11	4	32	13	58	22	48,419	0
Shinyanga	51,135	51,085	50	42	6	2	40	12	26	14	51,091	0
Simiyu	27,932	27,913	19	17	2	0	15	2	14	8	27,904	0
Singida	40,147	40,107	40	22	11	7	33	14	56	23	40,121	0
Songwe	54,791	54,759	32	25	4	3	36	3	29	10	54,755	0
Tabora	62,732	62,692	40	25	14	1	36	11	79	44	62,694	0
Tanga	59,641	59,592	49	31	13	5	43	21	57	31	59,607	0
Tarime - Rorya	22,701	22,681	20	13	4	3	11	3	10	5	22,687	0
Wanamaji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tazara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viwanja vya Ndege	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanzania Bara	**3,132,272**	**3,130,731**	**1,541**	**987**	**418**	**136**	**1,123**	**364**	**1,692**	**820**	**3,130,895**	**0**
Kaskazini Pemba	3,119	3,089	30	14	16	-	11	1	22	12	2,637	0
Kaskazini Unguja	8,135	8,097	38	27	9	2	18	9	17	8	6,176	0
Kusini Pemba	2,425	2,404	21	11	7	3	27	1	43	11	1,511	0
Kusini Unguja	10,328	10,284	44	29	12	3	31	6	14	21	4,456	0
Mjini Magharibi	15,527	15,468	59	50	9	2	49	7	51	5	4,165	0
Tanzania Zanzibar	**39,534**	**39,342**	**192**	**131**	**53**	**10**	**136**	**24**	**147**	**57**	**18,945**	**0**
Tanzania	**3,171,806**	**3,170,073**	**1,733**	**1,118**	**471**	**146**	**1,259**	**388**	**1,839**	**877**	**3,149,840**	**0**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

3.3 Ajali za Pikipiki

Pikipiki kama ilivyo kwa vyombo vingine vya moto zimeendelea kuwa vyombo vya usafirishaji vinavyotumika na wananchi katika shughuli mbalimbali kama njia rahisi zaidi ya usafirishaji wa abiria na mizigo mijini na vijijini. Licha ya nia njema ya Serikali ya kuwapunguzia wananchi adha ya usafiri, kwa kuhalalisha matumizi yake, pikipiki zimeendelea kuwa mojawapo ya vyombo vinavyohusika katika matukio ya ajali za barabarani.

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya matukio 435 ya ajali za pikipiki yaliripotiwa ikilinganishwa na matukio ya ajali 448 katika kipindi kama hicho mwaka 2022. Huu ni upungufu wa matukio 13 sawa na asilimia 2.9, (Jedwali Na. 3.5 na Mchoro Na. 3.4). Hata hivyo, katika kipindi hicho, idadi ya vifo vya ajali za barabarani iliongezeka kwa vifo 44 kutoka vifo 332 vilivyoripotiwa mwaka 2022 hadi vifo 376 mwaka 2023, sawa na ongezeko la asilimia 13.3.

Jedwali Na. 3.5 Idadi ya Ajali za Pikipiki, Vifo na Majeruhi, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Tukio	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Ajali za Pikipiki	448	435	-13	-2.9
Watu Waliokufa	332	376	44	13.3
Watu Waliojeruhiwa	332	381	49	14.8

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Mchoro Na. 3.4: Idadi ya Ajali za Pikipiki, Vifo na Majeruhi, Tanzania, Januari – Desemba, 2022 na 2023

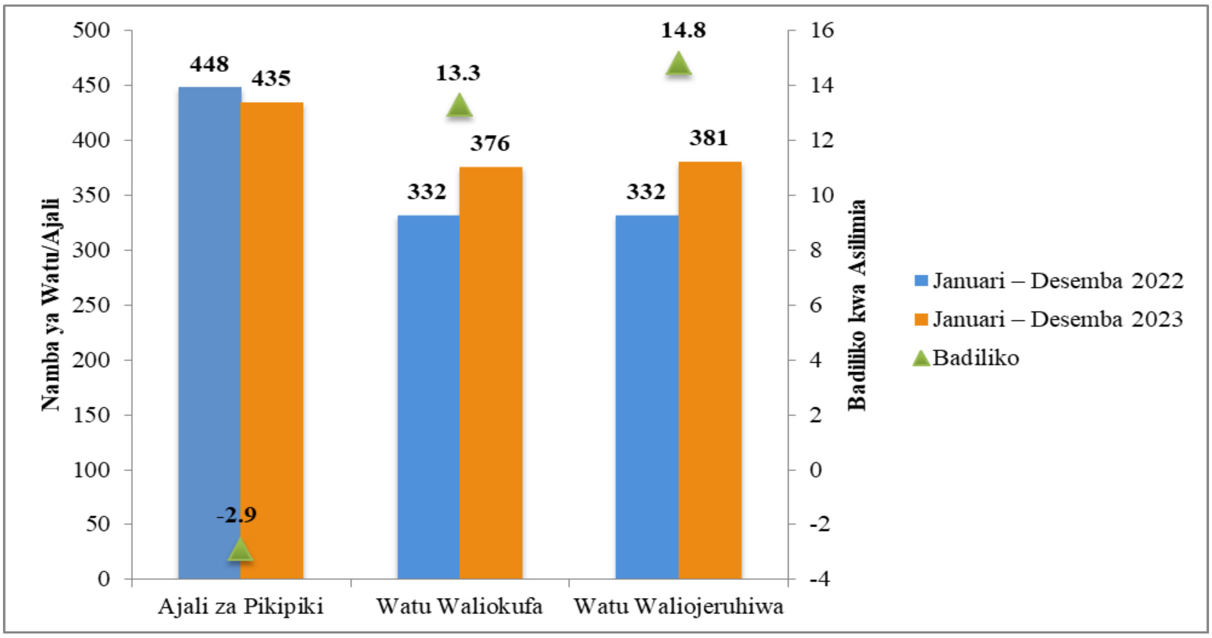

Jedwali Na. 3.6 na 3.7 yanaonesha matukio ya ajali za pikipiki, watu waliokufa na kujeruhiwa kwa Tanzania Bara na Tanzania Zanzibar katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2022 na 2023. Kwa upande wa Tanzania Bara kulikuwa na ajali za pikipiki 374 mwaka 2023 ikilinganishwa na ajali 401

zilizoripotiwa mwaka 2022. Hii ni sawa na upungufu wa ajali za pikipiki 27 sawa na asilimia 26.7. Kwa upande wa Tanzania Zanzibar, kumekuwa na ongezeko la ajali 14 za pikipiki kutoka ajali 47 zilizoripotiwa mwaka 2022 hadi 61 zilizoripotiwa mwaka 2023 sawa na ongezeko la asilimia 29.8.

Jedwali Na. 3.6 Idadi ya Ajali za Pikipiki, Vifo na Majeruhi, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Tukio	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Ajali za Pikipiki	401	374	-27	-6.7
Watu Waliokufa	297	323	26	8.8
Watu Waliojeruhiwa	290	326	36	12.4

Jedwali Na. 3.7 Idadi ya Ajali za Pikipiki, Vifo na Majeruhi, Tanzania Zanzibar, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Tukio	2022	2023	Tofauti	Badiliko (asilimia)
Ajali za Pikipiki	47	61	14	29.8
Watu Waliokufa	35	53	18	51.4
Watu Waliojeruhiwa	42	55	13	31.0

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, mikoa ya kipolisi iliyoongoza kwa kuwa na matukio ya ajali nyingi za pikipiki ni Arusha, Mbeya na Mwanza (24 kila mmoja), Kinondoni (23) na Manyara (22). (Jedwali Na. 3.8).

Sambamba na kuwepo na matukio ya ajali hizi za pikipiki, ipo Mikakati kadhaa ya kupambana na matukio ya ajali zinazohusisha pikipiki, moja ya mikakati hiyo ni pamoja na:

i. Kuendelea kutoa elimu na mafunzo ya muda mfupi kwa waendesha pikipiki kwa kushirikiana na wadau
ii. Kuvitambua na kuvisajili vituo vya waendesha pikipiki kupitia serikali za mitaa
iii. Waendesha pikipiki kibiashara kusajiliwa na mamlaka ya udhibiti LATRA
iv. Kuanzisha mfumo wa maeneo salama ya kusubiria waendesha pikipiki katika makutano yabarabara (Buffer zone)
v. Kuendelea kusimamia sheria katika uvaaji wa kofia ngumu, kuwa na leseni za udereva, bima na kutobeba abiria zaidi ya mmoja katika pikipiki

Jedwali Na. 3.8 Idadi ya Matukio na Waathirika katika Usafiri wa Pikipiki kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Mkoa	Matukio	Matukio Ya Ajali	Watu Waliokufa		Watu Waliojeruhiwa	
			Mme	Mke	Mme	Mke
Arusha	41	24	15	0	18	0
Ilala	16	14	5	0	14	2
Temeke	22	18	16	0	12	0
Kinondoni	32	23	11	1	16	7
Dodoma	9	9	9	0	0	0
Geita	22	12	13	0	8	0
Iringa	18	13	13	0	23	0
Kagera	18	12	13	0	11	0
Katavi	4	4	3	0	5	0
Kigoma	27	17	9	1	20	1
Kilimanjaro	12	11	8	0	11	0
Lindi	14	13	10	0	11	0
Mara	19	10	10	0	5	0
Manyara	37	22	15	0	21	0
Mbeya	43	24	26	1	11	4
Morogoro	14	10	8	0	7	0
Mtwara	27	19	8	2	14	6
Mwanza	30	24	32	1	20	0
Njombe	12	9	7	0	1	0
Pwani	14	4	3	0	4	0
Rufiji	9	5	5	0	2	0
Rukwa	5	6	3	0	8	0
Ruvuma	15	14	15	0	16	0
Shinyanga	20	13	15	0	8	0
Simiyu	9	6	7	0	4	2
Singida	9	7	11	0	3	0
Songwe	12	6	9	0	3	0
Tabora	5	3	0	0	3	0
Tanga	21	19	15	1	19	1
Tarime - Rorya	3	3	2	0	5	0
Wanamaji	0	0	0	0	0	0
Reli	0	0	0	0	0	0
TAZARA	0	0	0	0	0	0
V/Ndege	0	0	0	0	0	0
Tanzania Bara	**539**	**374**	**316**	**7**	**303**	**23**
Kaskazini Pemba	11	13	3	0	17	0
Kaskazini Unguja	13	9	9	0	5	0
Kusini Pemba	20	13	15	0	11	1
Kusini Unguja	12	11	10	1	5	1
Mjini Magharibi	28	15	15	0	15	0
Tanzania Zanzibar	**84**	**61**	**52**	**1**	**53**	**2**
Tanzania	**623**	**435**	**368**	**8**	**356**	**25**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

3.4 Vyanzo vya Ajali za Barabarani Tanzania Bara

Vyanzo vikuu vya ajali za barabarani vimegawanyika katika makundi matatu:

i. Sababu za kibinadamu;

ii. Ubovu wa vyombo vya usafiri; na

iii. Sababu za kimazingira ikiwemo miundo mbinu mibovu ya barabara.

Jedwali Na. 3.9 linaonesha vyanzo mbalimbali vya ajali kulingana na makundi hayo. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023 ajali nyingi zilizotokana na sababu za kibinadamu zilichangia asilimia 93.9, Ubovu wa vyombo vya usafiri ulichangia asilimia 4.1, na sababu za kimazingira zilichangia asilimia 2.0.

Jedwali Na. 3.9 Idadi ya Ajali kwa Vyanzo Vyake, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2022 na 2023

Vyanzo vya Ajali kwa Makundi	2022		2023	
	Idadi	Asilimia	Idadi	Asilimia
Sababu za Kibinadamu				
Uendeshaji wa hatari	144	8.4	157	9.1
Uzembe wa dereva	624	36.3	657	37.9
Uzembe wa waendesha baiskeli	36	2.1	36	2.1
Uzembe wa waendesha pikipiki	259	15.1	236	13.6
Uzembe wa abiria	3	0.2	11	0.6
Mwendo kasi	381	22.2	368	21.2
Mifugo isiyochungwa	3	0.2	13	0.8
Kupita gari bila uangalifu	117	6.8	81	4.7
Uzembe wa watembea kwa miguu	29	1.7	48	2.8
Uzembe wa waendesha mikokoteni	2	0.1	1	0.1
Ulevi	26	1.5	19	1.1
Jumla	**1,621**	**94.2**	**1,627**	**93.9**
Ubovu wa Vyombo vya Usafiri				
Ubovu wa magari	55	3.2	67	3.9
Hitilafu za taa za magari barabarani	2	0.1	4	0.2
Jumla	**57**	**3.3**	**71**	**4.1**
Sababu za Kimazingira				
Moto	4	0.2	11	0.6
Vizuizi vya njia	22	1.3	5	0.3
Ubovu wa barabara	12	0.7	15	0.9
Vivuko vya reli	4	0.2	4	0.2
Jumla	**42**	**2.5**	**35**	**2.0**
Jumla Kuu	**1,720**	**100**	**1,733**	**100.0**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Mchoro Na. 3.5: Vyanzo vya Ajali za Barabarani, Tanzania Bara, Januari – Desemba, 2023

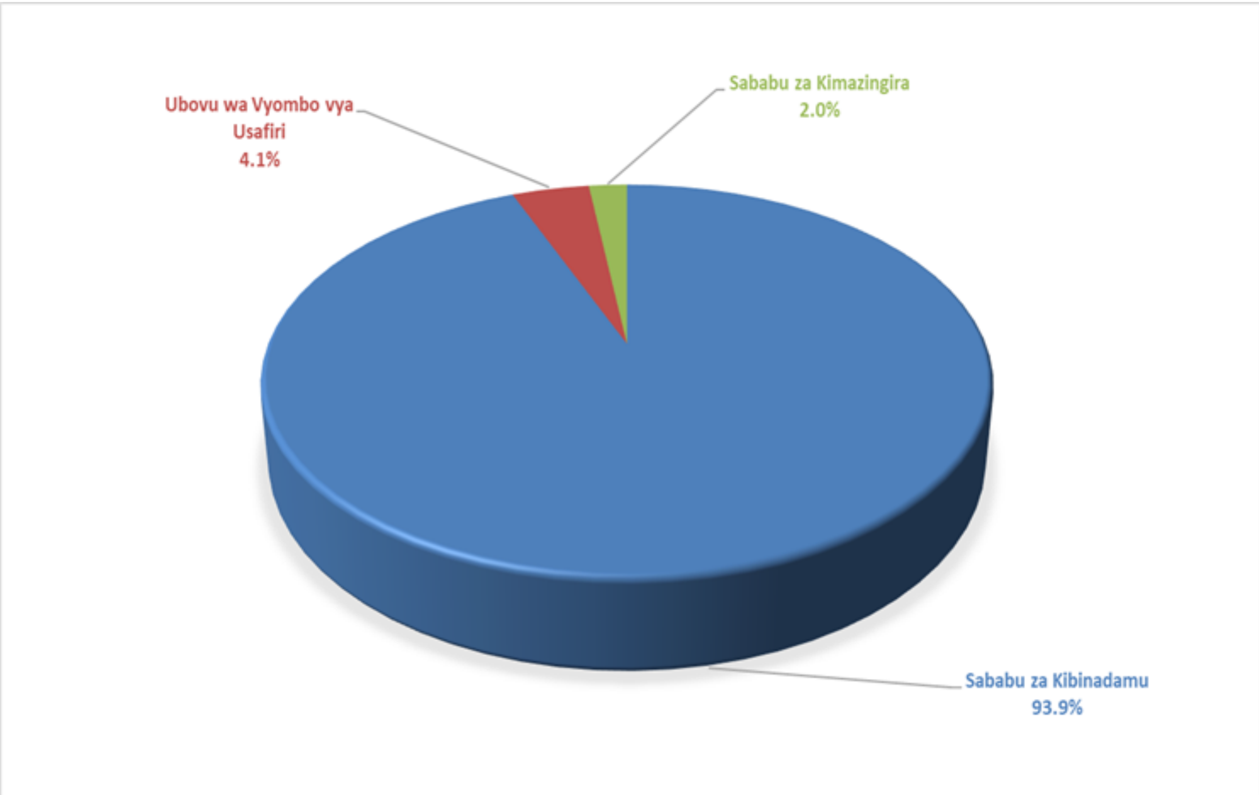

SURA YA NNE

OFISI YA TAIFA YA MASHTAKA

4.0 Utangulizi

Ofisi ya Taifa ya Mashtaka imeanzishwa kama Ofisi huru ya Umma inayojitegemea na yenye Mamlaka kamili kufuatia mabadiliko ya muundo wa Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali yaliyofanyika Februari, 2018, kwa Hati idhini ya Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kupitia Tangazo la Serikali Na.49 la mwaka 2018 la tarehe 13 Februari, 2018 la kuanzisha Ofisi ya Taifa ya Mashtaka. Lengo la kuanzishwa kwa Ofisi ya Taifa ya Mashtaka ilikuwa ni kwa ajili ya kutekeleza mamlaka ya Kikatiba aliyopewa Mkurugenzi wa Mashtaka ambaye anatoa mchango mkubwa katika kusimamia haki jinai na kuongeza ufanisi na tija katika kuratibu shughuli za upelelezi zinazofanywa na vyombo chunguzi na uendeshaji wa kesi za jinai.

Kwa mujibu wa Ibara ya 59B ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977, Mkurugenzi wa Mashtaka amepewa uwezo na mamlaka ya kusimamia uendeshaji wa mashtaka yote ya jinai katika Mahakama zote isipokuwa mahakama za kijeshi. Kwa msingi huo, Mkurugenzi wa Mashtaka ana uwezo wa kufungua, kuendesha na kusimamia mashtaka yote ya jinai nchini. Kutokana na Ibara hiyo ya Katiba, Mamlaka aliyopewa Mkurugenzi wa Mashtaka hayamhusu mtu mwingine yoyote au mamlaka nyingine na hawajibiki kusimamiwa na mtu mwingine yoyote au mamlaka nyingine katika kutekeleza majukumu yake.

Katika kutekeleza majukumu yake, Mkurugenzi wa Mashtaka anatakiwa kufuata kanuni zifuatazo: Kutenda haki; Kuzuia ukiukwaji wa taratibu za kisheria; na kulinda maslahi ya umma. Nafasi hii imewekwa chini ya kifungu cha 8 cha Sheria ya Taifa ya Huduma za Mashtaka, Sura ya 430.

Tangazo la Serikali Na.49 la mwaka 2018 limeweka mpangilio wa Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, muundo wake, utawala, ufuatiliaji, usimamizi wa mashtaka na namna ya uratibu na usimamizi wa upelelezi utakavyokuwa kwa lengo la kukuza na kuinua utendaji haki jinai na masuala yanayohusiana nayo.

Katika kutekeleza majukumu yake, Ofisi ya Taifa ya Mashtaka inaongozwa na Dira isemayo Haki, Amani na Usalama kwa maendeleo ya Taifa. Ili kutekeleza Dira hii, Ofisi ya Taifa ya Mashtaka imejiwekea Dhima inayotaka tufanye kazi na wadau na kuendesha kesi bila woga au upendeleo ili kuhakikisha Haki, Amani na Usalama vina tawala katika jamii.

4.1 Majalada Yaliyopokelewa Vyombo Chunguzi

Takwimu zinaonesha kuwa katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, Ofisi ya Taifa ya Mashtaka ilishughulikia jumla ya majalada 22,810, ambapo jumla ya majalada 20,474 yalipokelewa mwaka 2023 na majalada 2,336 yalikuwa ya miaka ya nyuma, majalada hayo yalipokelewa kutoka Jeshi la Polisi, Idara ya Upelelezi, Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa, Uhamiaji, Tume ya Kupambana na dawa za kulevya na Taasisi nyingine za uchunguzi. Baada ya kuzipitia kwa kina kesi zilizokidhi haja za kisheria na kuandaliwa hati ya mashtaka zilikuwa 16,400 ambayo ni sawa na asilimia 71.9 ya jumla ya majalada yote yaliyokuwepo kwa 2023. Majalada ya kesi 1,597 ni sawa na asilimia 7.0 yalifungwa kwa kukosa ushahidi wa kutosha na majalada ya kesi 4,364 ni sawa na asilimia 19.1 yalirudishwa kwenye vyombo chunguzi kwa ajili ya upelelezi wa kina na Jumla ya majalada 449 sawa na asilimia 2.0 bado yanafanyiwa kazi. (Jedwali Na. 4.1).

Jedwali Na. 4.1 Majalada Yaliyopokelewa na Kushughulikiwa kutoka Vyombo Chunguzi, Tanzania, Januari – Desemba, 2023

Taasisi Chunguzi	Yaliyokuwepo hadi 31 Dec, 2022	Yaliyopokelewa 2023	Jumla	Yaliyoandaliwa Mashtaka	Yaliyofungwa	Yaliyorudishwa kwa Upelelezi	Yanayoendelea kufanyiwa kazi
TAKUKURU	148	876	**1,024**	475	129	343	**77**
Polisi-Makao Makuu	35	42	**77**	37	9	18	13
Polisi-Mkoani RCOs	978	3,236	**4,214**	2,556	368	1163	127
Polisi- Wilayani (OC CIDs)	700	11,433	**12,133**	8,769	920	2,382	62
Polisi- Trafiki (DTO)	452	4,482	**4,934**	4,237	148	416	133
Mamlaka-Dawa za Kulevya	16	231	**247**	177	18	27	25
Idara ya Uhamiaji	7	174	**181**	149	5	15	12
Jumla	**2,336**	**20,474**	**22,810**	**16,400**	**1,597**	**4,364**	**449**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka

4.2 Uendeshaji wa Kesi za Jinai

Katika kutekeleza jukumu la uendeshaji wa kesi za jinai, Ofisi ya Taifa ya Mashtaka iliendesha kesi za jinai zilizosajiliwa katika ngazi ya Mahakama za Watoto, Mahakama za Wilaya, Mahakama za Hakimu Mkazi, Mahakama Kuu na Mahakama ya Rufani kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 kama inavyoainishwa: -

a) Mahakama za Watoto

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, jumla ya Kesi 903 ziliendeshwa katika Mahakama za Watoto. Kati ya Kesi hizo, kesi 255 zilikuwa za mwaka 2022 na kesi 648 zilifunguliwa kati ya Januari hadi Desemba, 2023. Kati ya kesi zote zilizoshughulikiwa mwaka 2023, kesi 695 (asilimia 77.0)

ziliisha Mahakamani na kesi 208 (asilimia 23.0) bado zinaendelea Mahakamani katika hatua mbalimbali, (Jedwali Na. 4.2).

Jedwali Na. 4.2 Kesi zilizoendeshwa katika Mahakama za watoto kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania 2023

Mkoa	Zilizokuwepo Hadi Desemba, 2022	Zilizofunguliwa, 2023	Jumla	Zilizokwisha 2023	Zinazoendelea
	1	2	3 (1+2)	4	5 (3-4)
Arusha	11	7	18	11	7
Dar-Es-Salaam	37	11	48	23	25
Kinondoni	8	5	13	10	3
Ilala	0	6	6	3	3
Temeke	7	39	46	26	20
Dodoma	10	25	35	29	6
Geita	5	21	26	19	7
Iringa	6	19	25	17	8
Kagera	14	18	32	26	6
Katavi	1	11	12	12	0
Kigoma	10	15	25	24	1
Kilimanjaro	8	46	54	43	11
Lindi	10	10	20	20	0
Manyara	0	31	31	21	10
Mara	9	17	26	16	10
Mbeya	9	35	44	38	6
Songwe	3	14	17	14	3
Morogoro	11	24	35	29	6
Mtwara	21	15	36	19	17
Mwanza	14	66	80	70	10
Njombe	1	17	18	13	5
Pwani	10	51	61	37	24
Rukwa	6	18	24	22	2
Ruvuma	0	18	18	17	1
Shinyanga	18	18	36	34	2
Simiyu	1	15	16	15	1
Singida	11	11	22	14	8
Tabora	10	5	15	12	3
Tanga	1	58	59	56	3
Tarime	3	2	5	5	0
Jumla	**255**	**648**	**903**	**695**	**208**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, 2023

b) Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya Kesi 34,470 ziliendeshwa katika Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi ikiwa ni ongezeko la kesi 4,413 ukilinganisha na kesi zilizoendeshwa Mahakamani mwaka 2022. Kati ya Kesi hizo, kesi 21,746 zilifunguliwa Mahakamani katika kipindi cha mwaka, 2023 na kesi 12,724 zilikuwa za mwaka 2022.

Aidha, jumla ya kesi 25,240 sawa na asilimia 73.2 zilikwisha Mahakamani kati ya kesi zote zilizokuwepo kwa kipindi hicho na kesi 9,773 sawa na asilimia 28.4 bado zinaendelea mahakamani katika hatua mbalimbali, (Jedwali Na. 4.3).

Jedwali Na. 4.3 Kesi zilizoendeshwa katika Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi kwa **Aina ya Kosa, Tanzania, 2023**

Aina ya kosa	Zilizokuwepo hadi Desemba, 2022	Zilizofunguliwa, 2023	Jumla	Zilizokwisha 2023	Zinazoendelea
	1	2	3 (1+2)	4	5 (3-4)
Nyara za serikali	782	699	1,481	823	658
Mali asili nyinginezo	487	1449	1,936	1,641	295
Dawa za kulevya	1,002	2036	3,038	2005	1,033
Madini	59	52	111	89	22
Udanganyifu	1,315	1903	3,218	2,122	1,096
Utakatishaji fedha	17	24	41	13	28
Uhalifu wa Mtandao	25	60	85	41	44
Usafirishaji haramu wa Binadamu	6	5	11	11	0
Magendo ya Binadamu	10	17	27	21	6
Unyang'anyi wa kutimia Silaha	782	708	1,490	916	574
Uharamia	0	0	0	0	0
Kubaka	2,640	2347	4,987	3045	1,942
Rushwa	24	78	102	44	58
Mauaji	703	1,871	2,574	1,626	948
Ugaidi	1	5	6	3	3
Usalama Barabarani	1,604	3488	5,092	5,559	-467
Kuingia na kuishi nchini bila kibali	198	493	691	631	60
GBV	183	542	725	466	259
Kuzini na maharimu	33	135	168	100	68
Unnatural Offence	228	924	1,152	704	448
Makosa Mengine	2,625	4910	7,535	5,380	2,155
Jumla	**12,724**	**21,746**	**34,470**	**25,240**	**9,230**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, 2023

c) Mahakama Kuu

Katika ngazi ya Mahakama Kuu, Ofisi ya Taifa ya Mashtaka iliendesha kesi katika vikao vya Mahakama Kuu na rufaa na maombi kama ifuatavyo: -

(i) Kesi zilizoendeshwa katika vikao vya Mahakama Kuu

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya Kesi 2,440 ziliendeshwa katika vikao vya Mahakama Kuu. Kati ya Kesi hizo, kesi 1,590 zilivuka kutoka mwaka 2022 na kesi 850 zilifunguliwa mwaka 2023. Katika kesi zote zilizoshughulikiwa mwaka 2023 kesi 1,186 sawa asilimia 48.6 ya kesi zote zilizokuwepo, zilisikilizwa na kutolewa uamuzi na kesi 1,248 sawa na asilimia 51.1 zinaendelea Mahakamani, (Jedwali Na. 4.4 na 4.5).

Jedwali Na. 4.4 Kesi zilizoendeshwa katika Vikao vya Mahakama Kuu kwa Aina ya kosa, Tanzania, 2023

Aina ya Makosa	Zilizovuka hadi 30 Disemba, 2022	Zilizofunguliwa mwaka 2023	Jumla	Zilizokwisha mwaka 2023	Zinazoendelea
Dawa za Kulevya	19	11	30	11	19
Nyara za Serikali	40	0	40	0	40
Mauaji ya Kukusudia	1,405	798	2,203	1,076	1,107
Mauaji Yasiyo ya Kukusudia	101	50	151	81	70
Ugaidi	5	6	11	5	6
Makosa Mengine	20	18	5	19	6
Jumla	**1,590**	**850**	**2,440**	**1,192**	**1,248**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, 2023

Jedwali Na. 4.5 Kesi zilizoendeshwa katika Vikao vya Mahakama Kuu (Kimkoa), Tanzania 2023

Mkoa	Zilizokuwepo Hadi Desemba, 2022	Zilizofunguliwa, 2023	Jumla	Zilizokwisha 2023	Zinazoendelea
	1	2	3 (1+2)	4	5 (3-4)
Arusha	50	23	73	23	50
Dar	18	183	201	119	82
Kinondoni	1	3	4	2	2
Ilala	0	0	0	0	0
Temeke	6	3	9	4	5
Dodoma	39	72	111	41	70
Geita	67	49	116	49	67
Iringa	16	19	35	19	16
Kagera	60	44	104	14	90
Katavi	42	20	62	23	39
Kigoma	15	18	33	23	10
Kilimanjaro	66	30	96	27	69
Lindi	25	28	53	28	25
Manyara	36	56	92	66	26
Mara	24	39	63	43	20
Mbeya	74	46	120	46	74
Songwe	24	35	59	32	27
Morogoro	15	41	56	36	20
Mtwara	28	19	47	16	31
Mwanza	79	90	169	44	125
Njombe	60	24	84	73	11
Pwani	47	69	116	45	71
Rukwa	32	47	79	21	58
Ruvuma	5	13	18	11	7
Shinyanga	38	52	90	53	37
Simiyu	45	43	88	65	23
Singida	49	114	163	102	61
Tabora	53	106	159	80	79
Tanga	20	31	51	31	20
Tarime	37	52	89	56	33
Jumla	**1,071**	**1,369**	**2,440**	**1,192**	**1,248**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, 2023

(ii) Kesi zilizoendeshwa katika Mahakama Kuu- Divisheni ya Rushwa na Uhujumu Uchumi

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, jumla ya Kesi 107 ziliendeshwa katika Mahakama Kuu-Divisheni ya Rushwa na Uhujumu Uchumi. Kati ya Kesi hizo, kesi 60 zilivuka kutoka mwaka 2022 na kesi 47 zilifunguliwa mwaka 2023. Katika kesi zote zilizoshughulikiwa mwaka 2023 kesi 45 zilisikilizwa na kutolewa maamuzi na kesi 62 zilikuwa zinaendelea Mahakamani kwa hatua mbalimbali, (Jedwali Na. 4.6).

Jedwali Na. 4.6 Kesi zilizoendeshwa Mahakama Kuu –Divisheni ya Makosa ya Rushwa na Uhujumu Uchumi kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, 2023

Mkoa	Zilizokuwepo Hadi Desemba, 2022	Zilizofunguliwa, 2023	Jumla	Zilizokwisha 2023	Zinazoendelea
	1	2	3 (1+2)	4	5 (3-4)
Arusha	3	5	8	1	7
Dar	12	11	23	4	19
Kinondoni	0	0	0	0	0
Ilala	0	0	0	0	0
Temeke	0	0	0	0	0
Dodoma	0	0	0	0	0
Geita	0	0	0	0	0
Iringa	2	4	6	4	2
Kagera	0	1	1	0	1
Katavi	0	0	0		0
Kigoma	5	5	10	7	3
Kilimanjaro	1	2	3	3	0
Lindi	1	0	1	0	1
Manyara	6	12	18	13	5
Mara	1	0	1	0	1
Mbeya	2	0	2	0	2
Songwe	0	0	0	0	0
Morogoro	3	2	5	4	1
Mtwara	4	2	6	1	5
Mwanza	2	0	2	0	2
Njombe	0	0	0	0	0
Pwani	9	0	9	4	5
Rukwa	2	0	2	0	2
Ruvuma	1	0	1	0	1
Shinyanga	2	0	2	0	2
Simiyu	0	1	1	1	0
Singida	2	0	2	1	1
Tabora	1	0	1	0	1
Tanga	1	1	2	1	1
Tarime	0	1	1	1	0
Jumla	**60**	**47**	**107**	**45**	**62**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, 2023

(iii) Kesi za Rufaa na Maombi zilizoendeshwa Mahakama Kuu

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya Rufaa 2,551 na maombi 902 ziliendeshwa katika ngazi ya Mahakama Kuu ikiwa in ongezeko la rufaa 843 na maombi 204 ukilinganisha na rufaa

na maombi yaliyoendeshwa mwaka 2022. Kati ya hizo, rufaa 226 na maombi 150 zilikuwa za DPP na rufaa 1,235 na maombi 567 zilikuwa dhidi ya DPP.

Aidha, jumla ya rufaa 1,357 na maombi 625 zilikamilishwa mahakamani kwa kipindi cha Januari, 2023 hadi Desemba, 2023. Idadi hii ni ongezeko la rufaa 739 na maombi 239 ukilinganisha na rufaa na maombi yaliyokwisha mwaka 2022 katika Mahakama Kuu kesi za rufaa na maombi. Aidha, rufaa 160 na maombi 60 ya DPP na rufaa 1,034 na maombi 217 dhidi ya DPP yanaendelea mahakamani kwa hatua mbalimbali, (Jedwali Na. 4.7).

Jedwali Na. 4.7 Kesi za Rufaa na maombi zilizoendeshwa Mahakama Kuu, Tanzania 2023

Aina ya kesi	Zilizovuka 31 Disemba, 2022	zilizofunguliwa	Jumla	Zilizokamilika	Zinazoendelea
Rufaa za DPP	95	131	226	66	160
Maombi ya DPP	38	112	150	90	60
Jumla Ndogo	**133**	**243**	**376**	**156**	**220**
Rufaa dhidi ya DPP	1090	1235	2325	1291	1034
Maombi dhidi ya DPP	185	567	752	535	217
Jumla Ndogo	**1,275**	**1,802**	**3,077**	**1,826**	**1,251**
Jumla Kuu	**1,408**	**2,045**	**3,453**	**1,982**	**1,471**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, 2023

d) Mahakama ya Rufaa

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya Rufaa na maombi 1,761 ziliendeshwa katika ngazi ya Mahakama ya Rufaa na kati ya hizo, rufaa na maombi 422 zilikamilika Mahakamani. Aidha, jumla ya rufaa na maombi 1,339 zinaendelea Mahakamani kwa hatua mbalimbali, (Jedwali Na. 4.8).

Jedwali Na. 4.8 Rufaa zilizoendeshwa Mahakama ya Rufaa, Tanzania 2022

Aina ya kesi	Zilizovuka 31 Disemba, 2022	Zilizofunguliwa	Jumla	Zilizokamilika	Zinazoendelea
Rufaa za DPP	147	77	**224**	79	145
Maombi ya DPP	7	17	**24**	5	19
Jumla Ndogo	**154**	**94**	**248**	**84**	**164**
Rufaa dhidi ya DPP	1,035	329	**1364**	301	1063
Maombi dhidi ya DPP	79	70	**149**	37	112
Jumla Ndogo	**1,114**	**399**	**1,513**	**338**	**1,175**
Jumla	**1,268**	**493**	**1,761**	**422**	**1,339**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, 2023

4.3 Ukamilishaji wa Kesi za Jinai

a) Mahakama ya Watoto

Jumla ya kesi 695 zilikwisha katika Mahakama za watoto nchini katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, ambapo kesi 509 sawa na asilimia 73.2 ya kesi zilizokwisha washtakiwa walitiwa

hatiani, kesi 53 sawa na asilimia 7.6 ya kesi zilizokwisha washtakiwa waliachiwa huru, kesi 33 sawa na asilimia 4.7 ya kesi zilizohitimishwa Mahakamani ziliondolewa chini ya kifungu cha 98(a) cha Sheria ya Mwenendo wa Mashauri ya Makosa ya Jinai sura ya 20 Marejeo ya mwaka 2022.

Vilevile kesi 24 sawa na asilimia 3.5 ziliondolewa chini ya kifungu 91(1) cha Sheria ya Mwenendo wa Mashauri ya Makosa ya Jinai, Kesi 60 sawa na asilimia 8.6 zilifutwa na Mahakama chini ya kifungu cha 225(5) cha Sheria ya Mwenendo wa Mashauri ya Jinai kwa sababu mbalimbali kama vile upelelezi kutokamilika au mashahidi kutohudhuria Mahakamani na mapungufu ya Kiutendaji ya wadau wa Haki Jinai. Aidha, kesi 14 sawa na asilimia 2.0 zilikamilishwa na kupelekwa Mahakama Kuu kwa ajili ya kusikilizwa, (Jedwali Na. 4.9).

Jedwali Na. 4.9 Jinsi Kesi Zilivyokwisha katika Mahakama za Watoto kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, 2023

Mkoa	Conviction	W/D U/S 98(a) CPA	W/D U/S 225(5) CPA	W/D U/S 91(1) CPA	Acquittal	Committed to H/C	D/C U/S 222	Abate	Jumla
Arusha	7	1	1	0	1	0	1	0	11
Dar	17	0	2	0	3	1	0	0	23
Kinondoni	5	0	1	0	3	1	0	0	10
Ilala	0	0	1	1	1	0	0	0	3
Temeke	18	0	3	0	5	0	0	0	26
Dodoma	23	0	4	0	2	0	0	0	29
Geita	15	1	0	0	2	1	0	0	19
Iringa	11	1	3	0	1	1	0	0	17
Kagera	16	2	4	1	1	2	0	0	26
Katavi	8	0	1	2	1	0	0	0	12
Kigoma	18	1	3	0	2	0	0	0	24
Kilimanjaro	35	0	3	0	5	0	0	0	43
Lindi	14	2	1	1	2	0	0	0	20
Manyara	13	2	3	1	2	0	0	0	21
Mara	14	0	0	0	2	0	0	0	16
Mbeya	27	3	4	2	0	2	0	0	38
Songwe	10	1	0	1	1	1	0	0	14
Morogoro	20	0	4	0	3	2	0	0	29
Mtwara	15	1	1	1	1	0	0	0	19
Mwanza	49	5	4	7	4	1	0	0	70
Njombe	11	0	0	1	0	1	0	0	13
Pwani	24	1	7	1	4	0	0	0	37
Rukwa	20	0	0	1	0	0	1	0	22
Ruvuma	12	2	1	1	1	0	0	0	17
Shinyanga	29	0	1	2	2	0	0	0	34
Simiyu	13	0	2	0	0	0	0	0	15
Singida	11	0	1	1	1	0	0	0	14
Tabora	9	1	0	0	2	0	0	0	12
Tanga	40	9	5	0	1	1	0	0	56
Tarime	5	0	0	0	0	0	0	0	5
Jumla	**509**	**33**	**60**	**24**	**53**	**14**	**2**	**0**	**695**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka, 2023

b) Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi

Katika Mahakama za wilaya na Hakimu Mkazi, Jumla ya kesi 25,240 zilihitimishwa Mahakamani kuanzia kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, ambapo kesi 14,803 sawa na asilimia 58.5 ya kesi zilizokwisha washtakiwa walitiwa hatiani, kesi 2,892 sawa na silimia 11.5 ya kesi zilizokwisha washtakiwa waliachiwa huru, kesi 996 sawa na asilimia 3.9 ya kesi zilizokwisha ziliondolewa chini ya kifungu cha 98(a) cha Sheria ya Mwenendo wa Mashauri ya Jinai sura ya 20 Marejeo ya mwaka 2022, kesi 1,965 sawa na asilimia 7.8 ziliondolewa Mahakamani chini ya kifungu 91(1) cha Sheria ya Mwenendo wa Mashauri ya Jinai kutokana na ushahidi kuwa hafifu, Kesi 1,428 sawa na asilimia 5.7 zilikamilishwa na kupelekwa Mahakama Kuu kwa ajili ya kusikilizwa.

Aidha, kesi 3,072 sawa na asilimia 12.2 zilifutwa na Mahakama chini ya kifungu cha 225(5), kesi 80 sawa na asilimia 0.3 zilifutwa na Mahakama chini ya vifungu 222 na 224 vya Sheria ya Mwenendo wa Makosa ya Jinai kwa sababu mbalimbali kama vile upelelezi kutokamilika au mashahidi kutohudhuria Mahakamani na mapungufu ya Kiutendaji ya wadau wa Haki Jinai. Vilevile kesi 34 sawa na asilimia 0.1 washtakiwa walifariki kabla ya kesi kukamilika, (Jedwali Na. 4.10 na 4.11).

Jedwali Na. 4.10 Jinsi Kesi Zilivyokwisha katika Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi kwa Aina ya Kosa, Tanzania, 2023

Aina ya kosa	Conviction	w/d u/s 98(a) CPA	w/d u/s 225(5) CPA	w/d u/s 91(1) CPA	Acquittal	Committed to High Court	D/C U/S 222 & 224	Abate	Jumla
Nyara za serikali	413	18	87	105	197	1	0	2	823
Mali asili nyinginezo	1,479	14	60	28	58	0	0	2	1,641
Dawa za kulevya	1,089	85	342	108	291	79	6	5	2,005
Madini	54	3	13	12	6	1	0	0	89
Udanganyifu	856	223	412	239	366	2	22	2	2,122
Utakatishaji fedha	4	3	0	3	1	2	0	0	13
Uhalifu wa Mtandao	15	3	7	8	8	0	0	0	41
Usafirishaji haramu wa Binadamu	5	0	0	3	2	1	0	0	11
Magendo ya Binadamu	12	0	2	3	4	0	0	0	21
Unyang'anyi wa kutimia Silaha	195	43	267	184	225	0	1	1	916
Uharamia	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kubaka	1,232	176	611	239	773	1	8	6	3,046
Rushwa	27	3	1	4	8	1	0	0	44
Mauaji	38	5	6	266	1	1,305	0	5	1,626
Ugaidi	1	0	0	0	0	2	0	0	3
Usalama Barabarani	5,413	9	55	56	55	0	3	1	5,592
Kuingia na kuishi nchini bila kibali	610	8	2	4	7	0	0	0	631
GBV	199	28	66	38	134	0	0	1	466
Kuzini na maharimu	57	4	15	6	17	0	1	0	100
Unnatural Offence	377	26	98	46	152	1	1	3	704
Makosa Mengine	2,727	345	1,031	613	587	32	38	6	5,379
Jumla	**14,803**	**996**	**3,075**	**1,965**	**2,892**	**1,428**	**80**	**34**	**25,273**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka,2023

Jedwali Na. 4.11 Jinsi Kesi Zilivyokwisha katika Mahakama za Wilaya na Hakimu Mkazi kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, 2023

Mkoa	Conviction	W/D U/S 98(a) CPA	W/D U/S 225(5) CPA	W/D U/S 91(1) CPA	Acquital	Commited to High Court	D/C U/S 222 & 224	ABATE	Jumla
Arusha	423	40	92	31	118	37	4	1	746
Dar es Salaam	258	0	332	238	35	47	3	0	913
Kinondoni	1,061	0	192	124	66	11	0	0	1,454
Ilala	397	0	84	90	114	0	5	1	691
Temeke	504	0	54	211	106	15	0	0	890
Dodoma	506	25	148	64	136	120	2	2	1,003
Geita	1,086	36	76	25	52	46	0	1	1,322
Iringa	382	17	13	39	41	40	1	1	534
Kagera	599	40	76	57	114	83	1	2	972
Katavi	316	3	19	23	47	21	0	1	430
Kigoma	815	63	102	55	93	23	1	1	1,153
Kilimanjaro	710	55	193	33	166	43	4	3	1,207
Lindi	339	38	36	27	88	30	1	1	560
Manyara	440	70	82	33	111	90	3	0	829
Mara	380	17	99	57	86	27	2	0	668
Mbeya	509	63	112	73	140	54	6	1	958
Songwe	331	19	79	32	60	35	1	4	561
Morogoro	699	15	159	108	132	66	7	1	1,187
Mtwara	361	22	64	16	77	35	1	2	578
Mwanza	824	85	84	133	167	83	3	4	1,383
Njombe	95	18	24	25	35	32	0	0	229
Pwani	785	81	305	77	201	34	0	0	1,483
Rukwa	289	19	94	45	71	33	1	0	552
Ruvuma	244	52	40	30	62	20	2	0	450
Shinyanga	623	26	108	41	126	43	28	2	997
Simiyu	342	13	26	53	68	29	0	0	531
Singida	331	34	49	22	63	65	0	1	565
Tabora	357	22	147	83	106	143	1	2	861
Tanga	631	118	97	84	151	52	3	3	1,139
Tarime	137	5	86	35	60	71	0	0	394
Jumla	14,774	996	3,037	1,950	2,892	1,428	80	34	25,240

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka,2023

c) Mahakama Kuu:

(i) Kesi zilivyokamilika katika vikao vya Mahakama Kuu

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, jumla ya kesi 1,186 ziliisha Mahakamani katika vikao vya Mahakama Kuu ambapo kesi 834 sawa na asilimia 70.3 ziliisha na watuhumiwa kutiwa hatiani, kesi 105 sawa na asilimia 8.9 ziliisha na watuhumiwa kuachiwa huru, kesi 178 sawa na asilimia 15.0 ziliondolewa chini ya kifungu 91(1) cha Sheria ya Mwenendo wa Mashauri ya Jinai, kesi 8 sawa na asilimia 0.7 zilifutwa kutokana na watuhumiwa kufariki na kesi 61 sawa na asilimia 5.1 ziliondolewa mahakamani, (Jedwali Na. 4.12).

Jedwali Na. 4.12 Kesi zilivyokamilika katika vikao vya Mahakama Kuu kwa Kosa, Tanzania, 2023

Makosa	Kesi zilizokwisha kwa watuhumiwa kutiwa hatiani	Kesi zilizokwisha kwa watuhumiwa kuachiwa huru	Kesi zilizoondolewa na Mawakili wa serikali chini ya k/f 91(1) CPA	Watuhumiwa kuamriwa kupelekwa kwenye taasisi ya afya ya akili (Criminal Lunatic)	Kesi zilizokwisha kutokana na watuhumiwa kufariki dunia	Jumla
Dawa za Kulevya	6	1	4	0	0	11
Nyara za Serikali	0	0	0	0	0	0
Mauaji ya Kukusudia	755	94	160	59	8	1,076
Mauaji yasiyo ya Kukusudia	64	5	11	1	0	81
Ugaidi	2	3	0	0	0	5
Makosa Mengine	7	2	3	1	0	13
Jumla	**834**	**105**	**178**	**61**	**8**	**1,186**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka,2023

(ii) Kesi zilivyokamilika katika Mahakama Kuu- Divisheni ya Rushwa na Uhujumu Uchumi

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2023, jumla ya kesi 45 ziliisha katika Mahakama kuu Divisheni ya Rushwa na Uhujumu Uchumi, kati ya hizo kesi 20 sawa na asilimia 44.4 ya kesi zilizomalizika ziliisha kwa watuhumiwa kutiwa hatiani, kesi 7 sawa na asilimia 15.6 ziliisha kwa watuhumiwa kuachiwa huru, kesi 7 sawa na asilimia 15.6 ziliisha kwa kuondolewa Mahakamani chini ya kifungu 91(1) cha Sheria ya Mwenendo wa Mashauri ya Jinai Sura ya 20 Marejeo ya Mwaka 2022 na kesi 10 sawa na asilimia 22.2 ziliisha kwa watuhumiwa kupelekwa katika taasisi ya afya ya akili na kesi 1 sawa na asilimia 2.2 washtakiwa walifariki kabla ya kesi kukamilika, (Jedwali Na. 4.13).

Jedwali Na. 4.13 Kesi zilizokamilika Mahakama Kuu Divisheni ya Rushwa na Uhujumu Uchumi kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, 2023

Mkoa	Conviction	Acquittal	W/D U/S 91(1) CPA	Cr. Lunatic	Abate	Jumla
Arusha	0	0	1	0	0	1
Dar Es Salaam	2	1	1	0	0	4
Kinondoni	0	0	0	0	0	0
Ilala	0	0	0	0	0	0
Temeke	0	0	0	0	0	0
Dodoma	0	0	0	0	0	0
Geita	0	0	0	0	0	0
Iringa	3	0	1	0	0	4
Kagera	0	0	0	0	0	0
Katavi	0	0	0	0	0	0
Kigoma	5	0	2	0	0	7
Kilimanjaro	2	1	0	0	0	3
Lindi	0	0	0	0	0	0
Manyara	0	3	0	10	0	13
Mara	0	0	0	0	0	0
Mbeya	0	0	0	0	0	0
Songwe	0	0	0	0	0	0
Morogoro	2	0	1	0	1	4
Mtwara	1	0	0	0	0	1
Mwanza	0	0	0	0	0	0
Njombe	0	0	0	0	0	0
Pwani	2	2	0	0	0	4
Rukwa	0	0	0	0	0	0
Ruvuma	0	0	0	0	0	0
Shinyanga	0	0	0	0	0	0
Simiyu	0	0	1	0	0	1
Singida	1	0	0	0	0	1
Tabora	0	0	0	0	0	0
Tanga	1	0	0	0	0	1
Tarime	1	0	0	0	0	1
Jumla	**20**	**7**	**7**	**10**	**1**	**45**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka,2023

(iii) Rufaa na Maombi yalivyokamilika Mahakama Kuu

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya Rufaa na maombi 1,982 zilikamilishwa Mahakamani katika ngazi ya Mahakama ya Kuu ikiwa ni pungufu ya kesi 710 sawa na asilimia 35.8 kutoka kesi 2,692 zilizokamilishwa mwaka 2022, ambapo kesi za rufaa na maombi 1,004 zilikubaliwa, 512 zilikataliwa, 179 zilitupiliwa mbali, 82 zilikubaliwa kwa sehemu, 83 ziliondolewa na wahusika na kesi za rufaa na maombi 118 ziliamriwa kusikilizwa upya na kesi za rufaa 4 zilifutwa kutokana na warufani na waleta maombi kufariki, (Jedwali Na. 4.14)

Jedwali Na. 4.14 Rufaa na Maombi yalivyokamilika Mahakama Kuu kwa Aina ya Kosa, Tanzania, 2023

Aina ya kesi	Zilizokubaliwa	Zilizokataliwa	Zilizotupwa	Zilizokubaliwa kwa sehemu	Zilizoondolewa na wahusika	Kusikilizwa tena (Re-Trial)	Kesi zilizofutwa kutokana na watuhumiwa kufariki (Abated)
Rufaa za DPP	25	13	9	0	14	5	0
Maombi ya DPP	62	12	3	0	8	5	0
Jumla Ndogo	**87**	**25**	**12**	**0**	**22**	**10**	**0**
Rufaa dhidi ya DPP	557	417	133	57	34	89	4
Maombi dhidi ya DPP	360	70	34	25	27	19	0
Jumla Ndogo	**917**	**487**	**167**	**82**	**61**	**108**	**4**
Jumla Kuu	**1,004**	**512**	**179**	**82**	**83**	**118**	**4**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka,2023

d) Mahakama ya Rufaa

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya Rufaa na maombi 422 zilikamilika Mahakamani katika ngazi ya Mahakama ya Rufaa ikiwa ni ongezeko la kesi 155 zilizokamilika mahakamani katika kipindi kama hicho mwaka 2022 sawa na asilimia 36.7, ambapo rufaa na maombi 182 zilikubaliwa, 94 zilikataliwa, 19 zilitupiliwa mbali, 10 zilikubaliwa kwa sehemu, 77 ziliondolewa na wahusika, 37 zilirudiwa kusikilizwa na 3 zilifutwa kutokana na waleta rufaa na maombi kufariki. (Jedwali Na. 4.15)

Jedwali Na. 4.15 Rufaa na Maombi yalivyokamilika Mahakama ya Rufaa kwa Aina ya Kosa, Tanzania, 2023

Aina ya kesi	Zilizokubaliwa	Zilizokataliwa	Zilizotupwa	Zilizokubaliwa kwa sehemu	Zilizoondolewa na wahusika	Kurudi Kusikilizwa tena (Re-Trial)	Kesi zilizofutwa kutokana na watuhumiwa kufariki (Abated)
Rufaa za	15	5	0	2	49	7	1
Maombi ya	3	2	0	0	0	0	0
Jumla	**18**	**7**	**0**	**2**	**49**	**7**	**1**
Rufaa dhidi	157	73	16	8	15	30	2
Maombi	7	14	3	0	13	0	0
Jumla	**164**	**87**	**19**	**8**	**28**	**30**	**2**
Jumla Kuu	**182**	**94**	**19**	**10**	**77**	**37**	**3**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka,2023

e) Faini na Mali zilizotaifishwa

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 washtakiwa waliotiwa hatiani kutokana na kesi za jinai walipewa adhabu mbalimbali ikiwemo vifungo, faini na mali mbalimbali kutaifishwa. Katika kipindi hicho, jumla ya kiasi cha shilingi 3,828,662,032/= kililipwa Mahakamani kama faini katika jumla ya kesi za jinai 8,109, (Jedwali Na. 4.16).

Mali mbalimbali zinazokadiriwa kuwa thamani ya kiasi cha shilingi 2,313,174,770/= zilitaifishwa kwa amri ya Mahakama kuwa mali ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, (Jedwali Na. 5.17).

Jedwali Na. 4.16 Faini zilizotozwa Mahakamani

Kosa	Idadi ya kesi	Kiasi (tshs)
Unyang'anyi wa kutumia silaha	21	2,804,428
Rushwa	22	15,670,000
Makosa ya mtandao	8	25,783,000
Makosa ya madawa ya kulevya	339	152,920,130
Kughushi	126	144,948,000
Makosa ya kijinsia	31	7,980,000
Nyara za serikali	72	961,185,160
Mauaji	9	2,750,000
Usarifishaji wa binadamu	2	12,000,000
Madini	13	70,954,000
Utakasishaji wa fedha	2	350,000
Mauaji	6	680,000
Mazao ya misitu	1,052	1,492,029,462
Makosa mengine	1,056	337,987,817
kubaka	50	21,260,000
Usalama wa barabarani	5,104	398,760,764
Usafirishaji wa waharamia	4	80,000,000
Kuingia nchini bila kibali	178	88,575,070
Kulawiti	14	12,024,201
Jumla	**8,109**	**3,828,662,032**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka,2023

Jedwali Na. 4.17 Mali Zilizotaifishwa, Tanzania Bara, 2023

Aina ya Mali	Thamani (tshs)
Baiskeli	3,200,000
Fedha Taslimu	62976614
Dhahabu	409,778,369
Pikipiki	317,762,000
Wanyama wa kufugwa	638,699,500
Kupatikana na nyara	328,936,000
Nyingine	551,822,287
Total	**2,313,174,770**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Mashtaka,2023

SURA YA TANO

TAARIFA YA WAFUNGWA WALIOPOKELEWA MAGEREZANI NA WALIONUFAIKA NA MSAMAHA WA RAIS

5.0 Utangulizi

Jeshi la Magereza Tanzania Bara lilianzishwa kwa mujibu wa sheria Na.34 ya Mwaka 1967 kama ilivyofanyiwa marejeo Mwaka 2002. Pia zipo sheria na kanuni nyingine za uendeshaji wa Jeshi la Magereza za Mwaka 1968 na marekebisho yake. Jeshi la Magereza lina majukumu yafuatayo :- kuwapokea na kuwahifadhi wahalifu wa aina zote wanaoletwa gerezani kwa mujibu wa sheria, kuendesha shughuli na huduma za watuhumiwa (mahabusu) kwa mujibu wa sheria na kuandaa programu mbalimbali zenye lengo la kuwarekebisha wahalifu ili watokapo wawe raia wema.

5.1 Wafungwa Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 jumla ya wafungwa 25,819 walipokelewa magerezani kutoka mahakamani ikilinganishwa na wafungwa 27,217 waliopokelewa mwaka 2022, huu ni upungufu wa wafungwa 1,398 sawa na asilimia 5.1. Kati yao wanaume ni 24,014 sawa na asilimia 93.0, wanawake 1,480 sawa na asilimia 5.7 na vijana 325 sawa na asilimia 1.3. Mikoa iliyoongoza kuwa na wafungwa wengi waliopokelewa magerezani ni Kagera 2,003 sawa na asilimia 7.8, Dar es Salaam 1,846 sawa na asilimia 7.1 na Morogoro 1,705 sawa na asilimia 6.6.

Vilevile, Mikoa iliyokuwa na wafungwa wachache waliopokelewa magerezani ni Simiyu 385 sawa na asilimia 1.5, Njombe 443 sawa na asilimia 1.7 na Iringa 504 sawa na asilimia 2.0. Wafungwa wengi waliopokelewa ni wa umri kati ya miaka 26 hadi 50 ambao walikuwa 12,612 sawa na asilimia 48.8. Mikoa iliyokuwa na wafungwa wengi katika umri huo ni Kagera 1,060 sawa na asilimia 8.4, Morogoro 873 sawa na asilimia 6.9 na Tanga 857 sawa na asilimia 6.8. Mikoa iliyopokea wafungwa wachache wa umri huo ni Simiyu 115 sawa na asilimia 0.9, Njombe 211 sawa na asilimia 1.7 na Iringa 248 sawa na asilimia 2.0 (Jedwali Na. 5.1).

Jedwali Na. 5.1 Idadi ya Wafungwa Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani kwa Umri, Jinsi na Mkoa, Tanzania Bara, 2023

Mkoa	Vijana	Watu Wazima												Jumla kuu
	Miaka 15-17	Miaka 18_20			Miaka 21- 25			Miaka 26 - 50			Zaidi ya miaka 50			
		Me	Ke	Jumla	Me	Ke	Jumla	Me	Ke	Jumla	Me	Ke	Jumla	
Arusha	142	6	2	150	266	16	282	294	22	316	52	1	53	801
Dar es salaam	415	32	31	478	485	36	521	742	36	778	65	4	69	1,846
Dodoma	186	11	9	206	374	21	395	601	45	646	112	3	115	1,362
Geita	326	17	23	366	384	29	413	569	15	584	31	1	32	1,395
Iringa	96	2	9	107	135	2	137	226	22	248	12	0	12	504
Kagera	356	21	17	394	421	25	446	975	85	1060	95	8	103	2,003
Kigoma	196	9	8	213	234	16	250	536	24	560	84	2	86	1,109
Kilimanjaro	143	8	6	157	374	31	405	431	49	480	62	6	68	1,110
Katavi	62	6	5	73	112	12	124	302	17	319	34	0	34	550
Lindi	88	5	19	112	168	9	177	378	24	402	62	4	66	757
Manyara	96	8	4	108	136	6	142	352	16	368	31	2	33	651
Mara	186	9	12	207	245	13	258	324	38	362	74	3	77	904
Mbeya	143	9	31	183	274	15	289	658	42	700	51	7	58	1,230
Morogoro	256	16	54	326	426	24	450	812	61	873	52	4	56	1,705
Mtwara	118	3	8	129	114	2	116	352	21	373	24	3	27	645
Mwanza	186	21	43	250	274	18	292	556	52	608	85	9	94	1,244
Njombe	99	4	9	112	102	6	108	199	12	211	7	5	12	443
Pwani	88	2	6	96	483	3	486	584	22	606	45	4	49	1,237
Ruvuma	578	6	3	587	214	2	216	236	18	254	18	2	20	1,077
Rukwa	86	3	4	93	142	6	148	285	23	308	21	5	26	575
Singida	72	4	3	79	116	3	119	416	34	450	30	1	31	679
Shinyanga	85	4	0	89	175	11	186	274	25	299	18	2	20	594
Songwe	85	7	6	98	136	9	145	346	18	364	7	0	7	614
Simiyu	65	11	0	76	174	11	185	103	12	115	7	2	9	385
Tabora	123	9	4	136	175	8	183	448	23	471	35	2	37	827
Tanga	165	10	9	184	395	15	410	812	45	857	114	7	121	1,572
Jumla	**4,441**	**243**	**325**	**5,009**	**6,534**	**349**	**6,883**	**11,811**	**801**	**12,612**	**1,228**	**87**	**1,315**	**25,819**

Chanzo: Jeshi la Magereza, Tanzania Bara

5.2 Wafungwa Watu Wazima Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2022, wafungwa watu wazima 25,494 walipokelewa gerezani kutoka mahakamani. Makosa yaliyokuwa na wafungwa wengi watu wazima ni wizi 8,838 sawa na asilimia 34.7, kujeruhi na Shambulio 2,386 sawa na asilimia 9.4 na kuvunja na kuiba 2,028 sawa na asilimia 6.7. Makosa yaliyokuwa na wafungwa watu wazima wachache ni Usafirishaji haramu binadamu 11 sawa na asilimia 0.04, Kutoa Taarifa za Uongo 12 sawa na asilimia 0.05 na Kunyanyasa Watoto 14 sawa na asilimia 0.1 (Jedwali Na 5.2).

Jedwali Na. 5.2 Idadi ya Wafungwa Watu Wazima Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani kwa Jinsi, Aina ya Kosa na Urefu wa Kifungo, Tanzania Bara, 2023

Aina ya Kosa	Chini ya miezi 6	Mieiz 6 - Mwaka 1	Mwaka 1 - 3	Miaka 3 - 5	Miaka 5 - 10	Miaka 10 - 15	Maiaka 15 - 20	Miaka 20 - 30	Zaidi ya miaka 30	Kifungo cha maisha	kunyongwa	Jumla
Mauaji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	96	96
Kuua bila kukusudia	65	32	9	6	60	12	3	0	0	0	0	187
Kujaribu kuua/kujiua	54	43	20	96	12	2	0	6	0	0	0	233
Unyang`anyi wa kutumia silaha	74	125	74	125	145	95	12	142	25	33	0	850
Usafirishaji wa madawa ya kulevya	96	125	152	65	36	45	65	36	56	15	0	691
Rushwa	56	38	12	3	5	0	0	0	0	0	0	114
Kupatikana na Silaha/Risasi	29	39	24	26	12	0	0	0	0		0	130
Kupatikana na madawa ya kulevya	63	89	126	46	16	14	35	65	36	15	0	505
Wizi	4,251	2,569	1025	652	253	65	23	0	0	0	0	8838
kupatikana na Nyara za Serikali	85	32	85	48	36	29	196	125	0	0	0	636
Kubaka	0	0	0	0	0	0	148	134	256	220	0	758
Kulawiti	0		0	0	0	0	0	0	0	8	0	8
Kujeruhi na Shambulio	963	845	365	126	65	14	8	0	0	0	0	2386
Kuchoma nyumba moto	36	35	14	36	8	0	0	1	0	0	0	130
Usafirishaji haramu wa Binadamu	0	3	4	4	0	0	0	0	0	0	0	11
Makosa ya Barabarani	36	52	0	0	0	0	0	0	0	0	0	88
Kuingia Hifadhini Bila Kibali	45	36	42	0	0	0	0	0	0	0	0	123
Uvuvi Haramu / Kupatikana na mazao ya majini	0	65	36	0	0	0	0	0	0	0	0	101
Uhujumu Uchumi	0	0	16	23	0	0	0	0	0	0	0	39
Kutakatisha fedha	0	0	39	18	0	0	0	0	0	0	0	57
Kughushi	0	0	63	27	0	0	0	0	0	0	0	90
Kupatikana na Mazao ya Misitu	0	165	102	56	0	0	0	0	0	0	0	323
Kutelekeza watoto	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
Utekaji nyara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuingia kwa jinai	26	65	54	0	0	0	0	0	0	0	0	145
Kuingia/kuwepo nchini bila kibali	145	125	89	0	0	0	0	0	0	0	0	359
Kupatikana na pombe ya moshi	165	123	45	0	0	0	0	0	0	0	0	333
Uzembe na Uzururaji	356	59	32	0	0	0	0	0	0	0	0	447
Kuvunja na kuiba	435	826	425	185	112	26	19	0	0	0	0	2028
Kutishia kuua	0	18	24	0	0	0	0	0	0	0	0	42
Kujipatia fedha kwa njia ya udanganyifu	0	29	33	0	0	0	0	0	0	0	0	62
Kudharau amri ya Mahakama	26	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	62
Kutoa taarifa ya uongo	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Kufanya fujo	65	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	88
Kuharibu mali	45	41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86
Kutishia kuua kwa maneno	69	74	0	0	0	0	0	0	0	0	0	143
Kutoa lugha ya matusi	126	63	0	0	0	0	0	0	0	0	0	189
Kupatikana na mali ya wizi	145	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	213
Wizi wa mifugo	0	84	26	63	0	0	0	0	0	0	0	173
Makosa mengineyo	2,420	965	1,023	136	45	36	65	6	8	0	0	4704
Jumla	**9,888**	**6,906**	**3,959**	**1,741**	**805**	**338**	**574**	**515**	**381**	**291**	**96**	**25,494**

Chanzo: Jeshi la Magereza, Tanzania Bara

5.3 Wafungwa Vijana Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani

Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2022, wafungwa vijana 325 walipokelewa gerezani kutoka mahakamani. Makosa yaliyokuwa na wafungwa wengi vijana ni wizi 40 sawa na asilimia 12.3, kujeruhi na Shambulio 29 sawa na asilimia 8.9, na Uzembe na Uzururaji 27 sawa na asilimia 8.3. Makosa yaliyokuwa na wafungwa vijana wachache ni kujaribu kuua 2 sawa na asilimia 0.6, Kujipatia fedha kwa njia ya udanganyifu, kuchoma nyumba moto na Kuua bila kukusudia 3 kila mmoja sawa na asilimia 0.9.(Jedwali Na 5.3).

Jedwali Na. 5.3 Idadi ya Wafungwa Vijana Waliopokelewa Magerezani Kutoka Mahakamani kwa Jinsi, Aina ya kosa na Urefu wa Kifungo, Tanzania Bara, 2023

Aina ya Kosa	Chini ya miezi 6	Mieiz 6 - Mwaka 1	Mwaka 1 - 3	Miaka 3 - 5	Miaka 5 - 10	Miaka 10 - 15	Maiaka 15 - 20	Miaka 20 - 30	Zaidi ya miaka 30	Kifungo cha maisha	kunyongwa	Jumla
Kuua bila kukusudia	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Kujaribu kuua/kujiua	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Unyang`anyi wa kutumia silaha	4	3	1	3	0	0	0	0	0	0	0	11
Usafirishaji wa madawa ya kulevya	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Kupatikana na Silaha/Risasi	2	3	0	0	0	0	0	0	0		0	5
Kupatikana na madawa ya kulevya	4	6	3	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Wizi	6	12	8	6	8	0	0	0	0	0	0	40
kupatikana na Nyara za Serikali	6	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	12
Kubaka	0	0	0	0	0	3	5	0	0	0	0	8
Kujeruhi na Shambulio	8	12	6	3	0	0	0	0	0	0	0	29
Kuchoma nyumba moto	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Kuingia Hifadhini Bila Kibali	6	12	4	0	0	0	0	0	0	0	0	22
Kutelekeza watoto	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
Utekaji nyara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuingia kwa jinai	2	6	8	0	0	0	0	0	0	0	0	16
Kupatikana na pombe ya moshi	8	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Uzembe na Uzururaji	12	6	9	0	0	0	0	0	0	0	0	27
Kuvunja na kuiba	11	6	4	4	0	0	0	0	0	0	0	25
Kutishia kuua	0	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Kujipatia fedha kwa njia ya udanganyifu	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Kutoa lugha ya matusi	9	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
Kupatikana na mali ya wizi	4	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
Wizi wa mifugo	0	6	5	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Makosa mengineyo	12	7	6	3	0	0	0	0	0	0	0	28
Jumla	**96**	**122**	**68**	**23**	**8**	**3**	**5**	**0**	**0**	**0**	**0**	**325**

Chanzo: Jeshi la Magereza, Tanzania Bara

5.4 Mahabusu Waliokuwepo Magerezani Kimkoa

Hadi kufikia 31 Desemba, 2023 jumla ya mahabusu 8,174 walikuwepo magerezani nchini, Mikoa iliyoongoza kuwa na mhabusu wengi magerezani ni Dar es Salaam 1,076 sawa na asilimia 13.2, Mwanza 596 sawa na asilimia 7.3, Geita 534 sawa na asilimia 6.5, Kagera 502 sawa na asilimia 6.1 na Mara 468 sawa na asilimia 5.7. Mikoa iliyokuwa na mahabusu wachache magerezani ni Njombe 90 sawa na asilimia, Ruvuma 108 sawa na asilimia, Iringa 119 sawa na asilimia, Lindi 125 sawa na asilimia na Mtwara 170 sawa na asilimia.

Jedwali Na. 5.4 Idadi ya Mahabusu Waliokuwepo Magerezani Kutoka , Tanzania Bara, 31 Desemba 2023

Mkoa	Idadi ya Mahabusu
Arusha	253
Dodoma	407
D'Salaam	1076
Geita	534
Iringa	119
Kagera	502
Katavi	200
Kigoma	265
Kilimanjaro	339
Lindi	125
Manyara	244
Mara	468
Mbeya	462
Morogoro	287
Mtwara	170
Mwanza	596
Njombe	90
Pwani	245
Ruvuma	108
Rukwa	187
Shinyanga	269
Simiyu	197
Singida	222
Songwe	180
Tabora	350
Tanga	279
Tanzania Bara	**8,174**

5.5 Wafungwa Walionufaika na Msamaha wa Rais

Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Ibara ya 45(1) (a - d) inampa Rais mamlaka ya kusamehe mfungwa kwa amri au bila sababu, makosa au madai yote yanayohusu Serikali ya Jamhuri

ya Muungano wa Tanzania. Msamaha huo hutolewa kila mwaka kwa wafungwa ambao wataonekana kuwa na sifa.

Sifa zinazopewa kipaumbele kwa wafungwa kupata msamaha ni kama zifuatazo:-

i. Wafungwa wote ambao baada ya punguzo la kawaida la moja ya tatu (1/3) linalotolewa chini ya Kifungu 49(1) cha Sheria ya Magereza Sura ya 58 ya mwaka1967 kama ilivyofanyiwa marejeo 2002, watakuwa wametumikia nusu (1/2) ya vifungu vyao vilivyobaki, isipokuwa wafungwa walioorodheshwa katika Ibara ya 2(i – xxi);
ii. Wafungwa wagonjwa wenye magonjwa kama UKIMWI, kifua kikuu na saratani;
iii. Wafungwa wazee wenye umri wa miaka sabini (70) au Zaidi;
iv. Wafungwa wa kike walioingia wakiwa na ujauzito gerezani, pamoja na wale walioingia nawatoto wanaonyonya na wasionyonya; na
v. Wafungwa wenye ulemavu wa mwili na akili.

Katika kuadhimisha Miaka 62 ya Uhuru tarehe 09 Desemba na miaka 59 ya Muungano tarehe 26 April, 2023 Mheshimiwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kutumia madaraka aliyopewa chini ya Ibara ya 45(1)(d) ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania alitoa msamaha kwa wafungwa 2,620 waliokuwepo magerezani. Kati yao wanaume ni 2,557 sawa na asilimia 97.6 na wanawake 63 sawa ana asilimia 2.4. Hata hivyo, wafungwa 269 sawa na asilimia 10.3 waliachiliwa huru na wafungwa 2,351 sawa na asilimia 89.7 walibaki gerezani ili kumalizia sehemu ya vifungo vyao vilivyobaki.

Makosa yaliyoongoza kwa idadi kubwa ya wafungwa walionufaika na msamaha ni wizi 730 sawa na asilimia 27.9, kuua bila kukusudia 705 sawa na asilimia 26.9 na kuingia nchini bila kibali 688 sawa na asilimia 26.3, Makosa yaliyokuwa na idadi ndogo ya wafungwa walionufaika na msamaha huo ni mauaji na kuchoma nyumba moto wawili (02) kila moja sawa na asilimia 0.1, kupatikana na pombe ya moshi (gongo)11 sawa na asilimia 0.4 na kujaribu kuua 13 sawa na asilimia 0.5.

Mikoa iliyoongoza kwa wafungwa wengi walionufaika msamaha ni Morogoro 280 sawa na asilimia 10.7, Kagera 193 sawa na asilimia 7.4 na Dodoma 187 sawa na asilimia 7.1. Mikoa iliyokuwa na wafungwa wachache walionufaika na msamaha ni Lindi 34 sawa na asilimia 1.3, Shinyanga 36 sawa na asilimia 1.4 na Geita 41 sawa na asilimia 1.6 (Jedwali Na. 5.5)

Jedwali Na. 5.5 Idadi ya Wafungwa Walioachiwa Huru kwa Aina ya Kosa na Mkoa , Tanzania Bara, 2021

Mkoa	Msamaha Aprili 26,2021			Msamaha Desemba 9,2021			Jumla Ya Waliopunguziwa Vifungo	Jumla Ya Walioachiliwa	Jumla Kuu
	Waliopunguziwa Vifungo	Walioachiliwa Huru	Jumla	Waliopunguziwa Vifungo	Walioachiliwa	Jumla			
Arusha	11	0	11	34	4	38	45	4	**49**
Dar es Salaam	21	0	21	132	16	148	153	16	**169**
Dodoma	16	1	17	152	18	170	168	19	**187**
Geita	7	0	7	30	4	34	37	4	**41**
Iringa	5	0	5	29	14	43	34	14	**48**
Kagera	32	1	33	138	22	160	170	23	**193**
Katavi	19	0	19	39	16	55	58	16	**74**
Kigoma	6	0	6	136	43	179	142	43	**185**
Kilimanjaro	10	0	10	57	2	59	67	2	**69**
Lindi	10	0	10	22	2	24	32	2	**34**
Manyara	18	2	20	83	6	89	101	8	**109**
Mara	22	0	22	62	9	71	84	9	**93**
Mbeya	26	0	26	47	13	60	73	13	**86**
Morogoro	31	1	32	234	14	248	265	15	**280**
Mtwara	4	0	4	38	7	45	42	7	**49**
Mwanza	16	0	16	62	13	75	78	13	**91**
Njombe	11	0	11	81	5	86	92	5	**97**
Pwani	14	0	14	152	9	161	166	9	**175**
Rukwa	20	0	20	61	8	69	81	8	**89**
Ruvuma	12	0	12	64	7	71	76	7	**83**
Shinyanga	9	0	9	26	1	27	35	1	**36**
Simiyu	9	1	10	55	5	60	64	6	**70**
Singida	5	0	5	108	3	111	113	3	**116**
Songwe	13	0	13	36	6	42	49	6	**55**
Tabora	10	0	10	39	10	49	49	10	**59**
Tanga	13	0	13	64	6	70	77	6	**83**
Jumla	**370**	**6**	**376**	**1,981**	**263**	**2,244**	**2351**	**269**	**2,620**

Chanzo: Jeshi la Magereza Tanzania Bara

SURA YA SITA

UHUSIANO KATI YA UHALIFU NA VIGEZO VYA KIJAMII NA KIUCHUMI

6.0 Utangulizi

Sura hii inaangalia uhusiano uliopo baina ya makosa mbalimbali na vigezo vya kijamii, kiuchumi na utandawazi ambavyo vimekuwa vikipelekea kuongezeka kwa idadi ya uhalifu nchini kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023. Baadhi ya vigezo hivyo ni kama vile idadi ya watu, ukubwa wa eneo na idadi ya askari. Tafiti mbalimbali zilizofanyika zinaonesha kuwa, kuna uhusiano mkubwa kati ya uhalifu na hali ya maisha ya watu pamoja na mazingira. Matokeo ya tafiti hizo yameliwezesha Jeshi la Polisi kubaini mbinu mbalimbali pamoja na kuweka mikakati madhubuti ya kupambana na kukomesha uhalifu na wahalifu nchini.

6.1 Uhusiano wa Uhalifu na Masuala ya Kijamii na Kiuchumi

Upo uhusiano wa karibu kati ya makosa yanayotendeka na idadi ya watu nchini, uhusiano huu kwa kawaida ni chanya, hii ina maanisha kuwa, mikoa yenye idadi kubwa ya watu ina idadi kubwa ya makosa tofauti na mikoa yenye watu wachache. Kutokana na matokeo ya sensa ya watu na makazi ya mwaka 2022, Tanzania in idadi ya watu 61,741,120 na idadi ya makosa ya jinai yaliyoripotiwa yalikuwa ni 607,102. Mikoa ifuatayo inaonesha idadi ya watu na makosa yaliyoripotiwa, Dar es Salaam (Watu 5,383,728, Makosa 137,393), Mwanza (Watu 3,699,872, Makosa 49,027), Arusha (Watu 2,356,255, Makosa 26,401), Dodoma (Watu 3,085,625, Makosa 23,451) na Kilimanjaro (Watu 1,861,934, Makosa 29,963) (Jedwali Na. 45).

Upo uhusiano kati ya umaskini, Idadi ya watu na ongezeko la uhalifu, Idadi ya watu au umaskini unapoongezeka hupelekea kuongezeka kwa uhalifu, hii inatokana na kukosekana kwa kipato na kusababisha kuwepo kwa ongezeko la matukio ya uhalifu kwani watu hutumia njia zisizo halali ili kujipatia kipato.

6.2 Uhusiano wa Makosa ya Jinai, Idadi ya Watu na Eneo la Ardhi

6.2.1 Idadi ya makosa kwa Ukubwa wa Eneo.

Pamoja na kuhudumia idadi kubwa ya watu, bado kuna baadhi ya maeneo kuna uwino mkubwa wa makosa kutendeka katika maeneo hayo, hii inatokana na shughuli za kiuchumi zinazofanyika katika eneo husika hivyo kusababisha uhalifu kufanyika katika Maeneo hayo. Jedwali Na. 7.1 linaonesha kuwa Tanzania ina wastani wa Makosa Makubwa na Madogo 69 na Makosa Makubwa 6 kwa kila kilomita 100 za mraba. Hii inamaanisha kuwa, kuna baadhi ya maeneo askari ana mzigo mkubwa wa kupambana na uhalifu. Hata hivyo uwiano huo wa makosa kwa eneo hutofautiana kati ya mkoa na mkoa.

Mikoa inayoongoza kuwa na uwiano mkubwa wa makosa kwa eneo la kilomita 100 za mraba ni Dar es Salaam (13,773), Mjini Magharibi (7,088), Kaskazini Unguja (554), Mwanza (545) na Kaskazini Pemba (428). Kwa upande wa Tanzania Bara mikoa yenye uwiano mkubwa wa makosa makubwa kwa eneo la kilomita 100 za mraba ni Dar es Salaam (868), Mwanza (20) Kilimanjaro (19), Mara (14) na Tanga (11). Kwa upande wa Tanzania Zanzibar kuna wastani wa makosa makubwa 124 kwa kila kilomita 100 za mraba. Idadi kubwa ya uwiano wa makosa kwa kila kilomita 100 inachangiwa na ukweli kuwa baadhi ya maeneo kuna shughuli nyingi za kiuchumi.

6.2.2 Uwiano wa Makosa kwa kila Watu 100,000

Wingi wa idadi ya watu katika eneo moja huchangia utendaji wa makosa. Idadi ya watu inaongezeka hivyo inatakiwa iendane na ongezeko la askari Polisi. Kuongezeka kwa idadi ya askari itasaidia katika kupambana na uhalifu.

Kwa upande mwingine, idadi ya askari inapokuwa kubwa inasaidia kuwepo kwa amani na utulivu ambao utawezesha watu kutumia muda wao vizuri katika shughuli za uzalishaji mali na ufanyaji wa biashara ili kuongeza kipato cha mtu mmoja mmoja na jamii kwa ujumla. Hii itasaidia kupunguza kasi ya umaskini na kuleta maendeleo kwa Taifa.

Mikoa inayoongoza kuwa na makosa makubwa na madogo mengi kwa kila watu 100,000 ni Dar es Salaam (Makosa 2,552), Mjini Magharibi (1,825), Kilimanjaro (Makosa 1,609), Mwanza (Makosa 1,325) na Arusha (Makosa 1,120), mikoa yenye idadi ndogo ya makosa kwa kila watu 100,000 ni Simiyu (Makosa 343), Kaskazini Pemba (Makosa 436), Tabora (Makosa 485), Kusini Pemba (Makosa 523) na Kagera (Makosa 547), Jedwali Na. 6.1.

Jedwali Na. 6.1 Uwiano Kati ya Idadi ya Watu na Askari, Makosa ya Jinai kwa kila Askari na Idadi ya Askari kwa Kila Kilomita 100 za Mraba Kimkoa, Tanzania, Januari - Desemba, 2023

Mkoa	Makosa ya Jinai	Idadi ya Watu	Watu / Makosa	Offences / kilomita za Mraba 100	Makosa ya Jinai / Watu 100,000
Arusha	26,401	2,356,255	69	7	1,120
Dar es Salaam	137,393	5,383,728	13,739	868	2,552
Dodoma	23,451	3,085,625	57	7	760
Geita	20,640	2,977,608	103	3	693
Iringa	11,063	1,192,728	32	4	928
Kagera	16,357	2,989,299	65	8	547
Katavi	7,920	1,152,958	18	2	687
Kigoma	14,320	2,470,967	39	5	580
Kilimanjaro	29,963	1,861,934	230	18	1,609
Lindi	7,085	1,194,028	11	1	593
Manyara	16,354	1,892,502	36	4	864
Mara	25,438	2,372,015	116	14	1,072
Mbeya	23,743	2,343,754	64	6	1,013
Morogoro	33,288	3,197,104	47	4	1,041
Mtwara	9,647	1,634,947	57	7	590
Mwanza	49,027	3,699,872	545	20	1,325
Njombe	20,470	2,024,947	62	11	1,011
Pwani	8,002	889,946	38	4	899
Rukwa	9,025	1,540,519	39	5	586
Ruvuma	10,815	1,848,794	17	1	585
Shinyanga	15,653	2,241,299	82	6	698
Simiyu	7,333	2,140,497	29	3	343
Singida	10,990	2,008,058	22	1	547
Songwe	8,831	1,344,687	38	4	657
Tabora	16,441	3,391,679	22	2	485
Tanga	23,442	2,615,597	87	11	896
Vikosi	778				
Tanzania Bara	**583870**	**59851347**	**66**	**8**	**974**
Kaskazini Unguja	2,605	257,290	554	103	1012
Kusini Unguja	1,717	195,873	201	50	877
Mjini Magharibi	16,303	893,169	7088	688	1825
Kaskazini Pemba	1,187	272,091	207	49	436
Kusini Pemba	1,420	271,350	428	81	523
Tanzania Zanzibar	**23,232**	**1,889,773**	**944**	**124**	**1,229**
Tanzania	**607,102**	**61,741,120**	**69**	**6**	**983**

6.3 Makosa ya Usalama Barabarani

Mwaka 2023, Jeshi la Polisi lilikuwa na idadi ya askari 4,025 wa kikosi cha usalama barabarani ikilinganishwa na idadi ya askari 4,306 kwa mwaka 2022, sawa na upungufu wa askari 281. Takwimu zinaonesha kuwa, katika kipindi hicho kulikuwa na jumla ya makosa makubwa na madogo ya usalama barabarani 3,171,806. Makosa makubwa yalikuwa 1,733 (asilimia 0.1) ya makosa yote na makosa madogo yalikuwa 3,170,073 (asilimia 99.9). Hii ina maana kuwa askari mmoja alishughulikia makosa 788 ya usalama barabarani kwa mwaka 2023.

Jedwali Na.6.2 linaonesha uwiano wa makosa ya usalama barabarani kwa askari wa kikosi hicho. Uwiano huu unatofautiana baina ya mkoa na mkoa, ambapo mikoa yenye uwiano mkubwa ni Pwani (1:2,097), Dar es Salaam (1:1,517), Mwanza (1:1,040), Kilimanjaro (1:1,015) na Iringa (1:903). Mikoa yenye uwiano mdogo ni Kusini Pemba na Kaskazini Pemba (1:97 kila mmoja), Mjini Magharibi (1:124), Kaskazini Unguja (1:203*)* naKusini Unguja (1:203).

Mikoa inayoongoza kuwa na uwiano mkubwa wa makosa kwa eneo la kilomita 100 za mraba ni Dar es Salaam (100,419), Mjini Magharibi (6,751), Mwanza (1,733), Kaskazini Unguja (1,731) na Kusini Unguja (1,209). Mikoa yenye idadi ndogo ya makosa kwa eneo la kilomita 100 za mraba ni Katavi (62), Lindi (71), Ruvuma (76) na Singida na Tabora (82 kila mmoja).

Jedwali Na. 6.2: Uwiano Kati ya Matukio ya Usalama Barabarani na Idadi ya Watu kwa Askari kwa Mikoa ya Kipolisi, Tanzania, Januari - Desemba, 2023

Mkoa	Matukio ya Usalama Barabarani	Idadi ya Watu	Idadi ya Askari	Makosa yote / Km2 100	Matukio / Askari
Arusha	171,634	2,356,255	200	452	858
Dar es Salaam	1,004,190	5,383,728	662	100,419	1,517
Dodoma	117,294	3,085,625	213	286	551
Geita	76,601	2,977,608	102	383	751
Iringa	119,145	1,192,728	132	340	903
Kagera	72,073	2,989,299	113	288	638
Katavi	28,001	1,152,958	53	62	528
Kigoma	72,227	2,470,967	148	195	488
Kilimanjaro	138,050	1,861,934	136	1,062	1,015
Lindi	46,537	1,194,028	82	71	568
Manyara	88,045	1,892,502	119	196	740
Mara	53,571	2,372,015	63	244	850
Mbeya	111,617	2,343,754	144	302	775
Morogoro	169,245	3,197,104	259	238	653
Mtwara	55,366	1,634,947	74	326	748
Mwanza	155,964	3,699,872	150	1,733	1,040
Pwani	190,789	2,024,947	91	578	2,097
Njombe	65,790	889,946	259	313	254
Rukwa	50,032	1,540,519	76	218	658
Ruvuma	48,412	1,848,794	75	76	645
Shinyanga	51,085	2,241,299	98	269	521
Simiyu	27,913	2,140,497	61	112	458
Singida	40,107	2,008,058	106	82	378
Songwe	54,759	1,344,687	74	238	740
Tabora	62,692	3,391,679	131	82	479
Tanga	59,592	2,615,597	133	221	448
Tanzania Bara	**3,130,731**	**59,851,347**	**3,754**	**355**	**834**
Kaskazini Unguja	8,135	257,290	40	1,731	203
Kusini Unguja	10,328	195,873	49	1,209	211
Mjini Magharibi	15,527	893,169	125	6,751	124
Kaskazini Pemba	3,119	272,091	32	543	97
Kusini Pemba	2,425	271,350	25	730	97
Tanzania Zanzibar	**39,534**	**1,889,773**	**271**	**1,607**	**146**
Tanzania	**3,171,806**	**61,741,120**	**4,025**	**359**	**788**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

SURA YA SABA

MIKAKATI YA KUKABILIANA NA UHALIFU

7.0 Utangulizi

Mikakati ya kudhibiti na kukabiliana na uhalifu nchini imeelezewa kwa kina kwenye sura zilizotangulia. Sura hii inaonesha aina ya makosa, vyanzo na mikakati ya kukabiliana na hali ya uhalifu kwa mwaka 2023. Takwimu hizi ni muhimu katika kuandaa mipango ya kudhibiti na kupambana na uhalifu, kuainisha na kuanzisha mikakati mipya, kuboresha mikakati iliyopo pamoja na kupata rasilimali fedha na vifaa vya kutosha kutoka kwa wadau mbalimbali kwa ajili ya kutokomeza uhalifu na kupunguza ajali za barabarani nchini.

Sura hii inatumia takwimu zilizochambuliwa katika sura zilizotangulia kuelezea mikakati ya kukabiliana na makosa yafuatayo:-

i. Makosa dhidi ya binadamu;
ii. Makosa ya kuwania mali;
iii. Makosa dhidi ya maadili ya jamii;
iv. Matukio ya usalama barabarani;
v. Makosa ya uhalifu wa kifedha; na
vi. Makosa kwa njia ya mtandao.

Mikakati ya kudhibiti na kupambana na makosa mbalimbali imeainishwa kwenye Jedwali Na. 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5 na 7.6.

7.1 Makosa Dhidi ya Binadamu

Jedwali Na. 7.1 Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa Dhidi ya Binadamu, Tanzania, 2023

Makosa Dhidi ya Binadamu			
Kosa	**Idadi ya Makosa (Januari - Desemba, 2023)**	**Chanzo**	**Mikakati**
1. Mauaji	**2,303**	i. Wivu wa mapenzi/ugoni ii. Visasi iii. Tamaa ya kupata mali kinyume cha sheria iv. Ulevi v. Migogoro ya ardhi/mali vi. Imani za kishirikina	i. Kuelimisha jamii kuachana na vitendo vya kishirikina vya mauaji ya wazee, albino au mtu yeyote anayekabiliwa na tuhuma zinazohusiana na masuala ya jinai. ii. Kutoa elimu kwa umma kwa njia mbalimbali ili jamii ibadilike na kuacha kujichukulia sheria mkononi. iii. Kuhamasisha jamii ili ijihusishe na shughuli zilizo halali katika kujipatia kipato. iv. Jeshi la Polisi kuendelea kushirikiana na wadau mbalimbali katika kutafuta ufumbuzi wa migogoro ya Ardhi. v. Kushirikisha Taasisi za kidini katika kuhamasisha jamii ili kuachana na imani potofu za kishirikina. vi. Kuhamasisha wadau mbalimbali kuendelea na kuimarisha utoaji wa elimu rika kwa vijana ili waweze kuzikabili changamoto za mahusiano ya kijinsia. vii. kuhamasisha jamii kuwatumia watalaamu wa Ushauri nasaha pindi wanapopatwa na changamoto za afya ya akili na migogoro mbalimbali katika jamii.
2. Kubaka	8,691	i. Utandawazi ii. Imani za kishirikina. iii. Tamaa za kimwili Kukosa maadili	i. Kuendelea kuielimisha jamii kwa kushirikiana na wadau mbalimbali katika usimamizi wa sheria mbalimbali hususani Sheria ya Makosa ya Kimtandao ya Mwaka 2020. ii. Kuelimisha jamii kuzingatia na kufuata maadili ya Kitanzania. iii. Kushirikisha Taasisi za kidini na wadau mbalimbali katika kuhamasisha jamii ili kuachana na imani potofu za kishirikina. iv. Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na Wizara ya Elimu,Sayansi Na Teknolojia pamoja na Wizara ya Maendeleo ya Jamii, Jinsia Wanawake na Makundi Maalum, kutenga muda maalumu mashuleni wa kutoa elimu ya ulinzi wa fikra kwa watoto ili waweze kutambua viashiria vya watu wenye nia mbaya. v. Kuendelea kukusanya taarifa za kiintelijensia ili kubaini mtu/watu au kikundi/taasisi zinazochochea na kufadhili wahalifu wa makosa haya na upotoshaji wa maadili ya kitanzania na kuchukua hatua za kisheria.
3. Kulawiti	2,488		
4. Kutupa` Watoto	186	i. Matatizo ya kiuchumi. ii. Ugonjwa wa akili. iii. Hofu ya kutengwa ama kutelekezwa nafamilia	i. Kushirikiana na taasisi za kidini ili kutoa elimu ya kiroho (spiritual patrol) ili watu wawe na hofu ya Mungu. ii. Kutoa elimu kwa jamii kupitia wadau mbalimbali ili jamii ipate uelewa wa kutokuwatenga na kuwatelekeza wanawake wanaojifungua watoto bila ya kuwa na ndoa. iii. Kutoa elimu kupitia polisi jamii kwa kushirikiana na wadau mbalimbali ili jamii ijiepushe na mimba za utotoni. viii. Wizara ya Elimu,Sayansi Na Teknolojia pamoja na Wizara ya Afya zitoe elimu ya afya ya akili kwa

Makosa Dhidi ya Binadamu			
Kosa	**Idadi ya Makosa (Januari - Desemba, 2023)**	**Chanzo**	**Mikakati**
			makundi mbalimbali katika jamii.
5. Wizi wa Watoto	**73**	i. Ugumba. ii. Imani ya kishirikina.	i. Kushirikiana na taasisi za kidini ili kutoa elimu ya kiroho (spiritual patrol) ili watu wawe na hofu ya Mungu na kuachana na imani potofu za kishirikina. ii. Kushirikisha Wizara ya Afya kutoa elimu ya uzazi na ustawi wa jamii kwa wananchi.
6. Usafirishaji haramu wa Binadamu	**7**	i. Tamaa ya kujipatia kipato kikubwa ii. Umaskini	i. Kushirikiana na Idara ya uhamiaji pamoja na wadau wengine kama taasisi za kimataifa mfano IOM katika kudhibiti biashara haramu ya kusafirisha binadamu. ii. Kutoa elimu kwa jamii kupitia NGO'S mbalimbali juu ya athari za biashara haramu ya usafirishaji wa binadamu.

7.2 Makosa ya Kuwania Mali

Jedwali Na. 7.2: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa ya Kuwania Mali, Tanzania, 2023

<table>
<tr><th colspan="4">Makosa ya Kuwania Mali</th></tr>
<tr><th>Kosa</th><th>Idadi ya Makosa (Januari - Desemba, 2021)</th><th>Chanzo</th><th>Mikakati</th></tr>
<tr><td>1. Unyang’anyi wa Kutumia Silaha</td><td>394</td><td rowspan="7">i. Hali duni ya kiuchumi.
ii. Kukosa maadili.
iii. Ukuaji wa miji.
iv. Utandawazi.
v. Tofauti kubwa ya hali ya maisha kati ya walionacho na wasionacho.
vi. Ukosefu wa ajira kwa vijana.
vii. Tamaa ya kumiliki mali.</td><td rowspan="7">i. Kuhamasisha jamii hususan vijana kushiriki katika shughuli halali za ujasiriamali/uchumi ili kujipatia kipato.
ii. Kuzishawishi taasisi za fedha ili ziweze kupunguza urasimu wa upatikanaji wa mikopo nafuu na kupunguza riba kubwa zinazotozwa katika mikopo hiyo.
iii. Kuwepo na mipango endelevu ya utoaji elimu kwa umma hususan elimu ya ujasiriamali.
iv. Kuhamasisha jamii ijenge utamaduni na utaratibu wa kutoa taarifa kwa wakati kwenye vyombo vya dola wanapobaini viashiria vya uhalifu.
v. Kushirikiana na wadau mbalimbali katika kuibua fursa kwa vijana ili kujipatia kipato na kuepukana na vishawishi vya kujiingiza kwenye uhalifu.</td></tr>
<tr><td>2. Unyang’anyi wa Kutumia Nguvu</td><td>1,327</td></tr>
<tr><td>3. Uvunjaji</td><td>12,076</td></tr>
<tr><td>4. Wizi</td><td>315</td></tr>
<tr><td>5. Wizi wa Pikipiki</td><td>3,861</td></tr>
<tr><td>6. Wizi wa Magari</td><td>85</td></tr>
<tr><td>7. Wizi wa Mifugo</td><td>3,762</td></tr>
<tr><td>8. Kuchoma Nyumba Moto</td><td>719</td><td>i. Visasi
ii. Hujuma
iii. Tamaa ya kupata fidia ya uharibifu wa mali.</td><td>i. Kuimarisha matumizi ya Intelijensia ili kubaini viashiria vya migogoro kabla ya madhara kutokea.
ii. Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na wadau mbalimbali kutoa elimu kwa jamii kutumia njia sahihi za kupata haki zao.</td></tr>
</table>

7.3 Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii

Jedwali Na. 7.3: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa Dhidi ya Maadili ya Jamii, Tanzania, 2023

Makosa Dhidi ya Maadili			
Kosa	**Idadi ya Makosa (Januari - Desemba 2023)**	**Chanzo**	**Mikakati**
1. Kupatikana na Silaha	166	i. Hali duni ya kiuchumi. ii. Ujangili. iii. Umiliki holela wa silaha. iv. Migogoro ya kisiasa/kivita katika baadhi ya nchi za jirani. v. Uzagaaji wa silaha zinazotokana na ugaidi.	i. Kuendelea kushirikiana na jamii kutumia falsafa ya Polisi Jamii ili kushirikiana katika mapambanodhidi ya wahalifu. ii. Kushirikiana na wadau mbalimbali kufanya ukaguzi wa mara kwa mara wa mipaka ili kubaini wageni wanaoingia na kutoka nchini. iii. Kuendelea kutoa elimu kwa jamii juu ya umiliki halali wa silaha. iv. Kuendelea kuhimiza usalimishaji wa hiari wa silaha zisizomilikiwa kihalali. v. Uwekaji wa alama za utambuzi kwenye Silaha na kuendelea kuimarisha kanzi data ya silaha zote vi. Kuendelea kutekeleza mikataba na itifaki za kimataifa za kudhibiti uzagaaji holela wa silaha ndogo na nyepesi.
2. Kupatikana na Dawa zakulevya za viwandani	154	i. Tamaa za kujipatia kipato kwa njia isiyo halali. ii. Kukosa maadili iii. Sababu za kimazingira na makundi mabaya. iv. Uhaba wa ajira v. Uwepo wa bandari bubu na njia haramu maeneo ya mipakani.	i. Kushirikiana na nchi jirani kufanya operesheni na misako dhidi ya wahalifu wa ndani na nje ya nchi. ii. Kushirikisha wadau mbalimbali kuelimisha jamii juu ya athari za dawa za kulevya. iv. Kuwahamasisha vijana kushiriki katika shughuli za kijamii na kiutamaduni v. Kuendeleza operesheni na misako ya mara kwa mara maeneo ya mipakani na bandari bubu. vi. Kushirikisha wazazi na walezi katika ngazi ya familia, shule na vyuo kwa kutoa elimu na mafunzo ya maadili na ya uraia. vii. Kutoa elimu kwa jamii kuhusu madhara yatokanayo na uharibifu wa mazingira ili kutunza na kuhifadhi rasilimali za nchi yetu. viii. Kuendelea kuwapatia mafunzo askari wanaopita katika vyuo vya polisi, juu ya mapambano dhidi ya dawa za kulevya.
3. Kupatikana na Bhangi	6,778		
4. Kupatikana na Mirungi	1,126		
5. Kupatikana na Nyara zaSerikali	914		
6. Kupatikana na Pombe Haramuya Moshi	5,355		

Makosa Dhidi ya Maadili			
Kosa	**Idadi ya Makosa (Januari - Desemba 2023)**	**Chanzo**	**Mikakati**
7. Wahamiaji Haramu	1,028	i. Tamaa ya kipato na mali. ii. Migogoro ya kisiasa katikanchi jirani.	i. Kuendelea kushirikiana na wadau mbalimbali kwa kufanya ukaguzi wa mara kwa mara wa mipaka ili kubaini wahamiaji haramu. i. Kuendeleza ushirikiano na Jeshi ya Polisi ya nchi jirani kupitia jumuiya za kikanda na kimataifa (EAPCCO, SARPCCO, AFRIPOL na INTERPOL) ili kukabiliana na makosa yote yanayovuka mipaka.
8. Rushwa	2	i. Tamaa ya kipatona mali. ii. Kukosa maadili.	i. Kuelimisha jamii kuhusu madhara yatokanayo na rushwa. ii. Kuchukua hatua stahiki za kisheria kwa wale wanajihusisha na vitendo vyarushwa.

7.4 Makosa ya Uhalifu wa Kifedha

Jedwali Na. 7.4: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa ya Utakatishaji Fedha, Tanzania, 2023

Makosa ya Uhalifu wa Kifedha			
Kosa	**Idadi ya Makosa (Januari - Desemba, 2023)**	**Chanzo**	**Mikakati**
1. Kupatikana na Noti Bandia	105	i.Hali duni ya kiuchumi. ii.Kukosa maadili. iii.Ukuaji wa miji. iv.Utandawazi. v.Uhaba wa ajira. vi.Tamaa ya mali.	i. Kuendelea kushirikiana na wadau mbalimbali kuhamasisha jamii hasa vijana ii. Kuzishawishi Taasisi za fedha kupunguza urasimu wa upatikanaji wa mikopo iii. Kupunguza riba kubwa zinazotozwa kwa mikopo hiyo. iv. Kushirikiana na taasisi mbalimbali katika kusimamia maadili ya jamii. v. Kuendelea kutoa elimu kwa wafanyakazi kufuata maadili ya kazi, kanuni, taratibu na sheria kwa kuzingatia viapo vyao.
2. Kughushi.	682.		
3. Wizi katika Mabenki.	1		
4. Wizi katika Serikali Kuu	7		
5. Wizi katika Serikali za Mitaa	4		
6. Wizi katika Vyama vya Ushirika	1		
7. Wizi katika Mashirika ya Umma.	62		

7.5 Makosa kwa Njia ya Mtandao

Jedwali Na. 7.5: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa kwa Njia ya Mtandao, Tanzania, 2023

Makosa ya Mtandao			
Kosa	**Idadi ya Makosa (Januari - Desemba, 2023)**	**Chanzo**	**Mikakati**
1. Makosa ya kimtandao (Kuingilia mfumo kinyume cha sheria, Kubakia kwenye mfumo kinyume na sheria, Ujasusi wa data, Picha za ngono na Kula njama kwa nia ya kutenda kosa)	1,369	i. Hali duni ya kiuchumi. ii. Kukosa maadili. iii. Ukuaji wa miji iv. Tamaa ya kujipatia mali. v. Utandawazi. vi. Uhaba wa ajira kwa vijana.	vii. Kuhamasisha vijana kushiriki katika shughuli za kiuchumi. viii. Kushawishi taasisi za fedha kupunguza urasimu wa upatikanaji wa mikopo na kupunguza riba kubwa zinazotozwa kwa mikopo hiyo. ix. Kuwepo na mipango ya utoaji elimu kwa umma hasa elimu ya ujasiriamali. x. Kushirikiana na taasisi mbalimbali katika kusimamia maadili ya jamii. xi. Kuelimisha watumiaji wa mitandao juu ya usiri wa nywila (neno la siri) zao na umuhimu wa kutomwamini mtu kuhusu nywila zao. xii. Kuendelea kutoa elimu ya sheria ya Makosa ya Mtandao ya Mwaka, 2020 iliyofanyiwa marejeo mwaka 2022.
2. Wizi (Kuhamisha fedha kwa mtandao, simbanking, ATM, kuamisha fedha kwa kutumia simu)	3,731		

7.6 Matukio ya Ajali za Barabarani

Jedwali Na. 7.6: Mikakati Inayotumika Kudhibiti na Kupambana na Makosa ya Ajali za Barabarani, Tanzania, 2023

Matukio ya Ajali za Barabarani			
Kosa	**Idadi ya Makosa (Januari - Desemba, 2023)**	**Chanzo**	**Mikakati**
1. Ajali za barabarani	1,733	i. Ukosefu wa elimu ya usalama barabarani kwa baadhi ya watumiaji wa vyombo vya moto. ii. Kutofuata sheria za usalama barabarani. iii. Uchakavu wa vyombo vya usafiri. iv. Ubovu wa miundo mbinu. v. Ulevi. vi. Uzembe. vii. Uwepo wa vipuri visivyokidhi viwango.	i. Kudhibiti mwendo kasi kwa kuweka vituo vya ukaguzi wa ratiba za magari ya abiria. ii. Kuimarisha doria na ukaguzi barabarani. iii. Kutoa adhabu stahiki kwa wakosaji. iv. Kusimamia utaratibu wa kuondoa pointi za sifa za udereva kwa kila kosa na hatimaye kumfutia leseni dereva. v. Kuendelea kutoa elimu ya usalama barabarani kwa njia mbalimbali. vi. Kushirikiana na wadau mbalimbali katika kuhakikisha kuwa wamiliki wa vyombo vya usafiri wana ajiri watu wenye ujuzi, weledi na maadili. vii. Ukaguzi wa mara kwa mara wa vyombo vya usafiri. viii. Kuwajengea uwezo askari wa usalama barabarani ili wafanye kazi kwa maadili na weledi kwa kuwapatia vifaa vya kisasa kama *"speed rader"*.
Ajali zilizosababisha vifo	1,118		
Ajali zilizosababisha majeruhi	471		
Ajali za kawaida	146		
2. Watu waliokufa	1,647		
3. Watu waliojeruhiwa	2,716		

SURA YA NANE

MATUKIO YALIYOVUTA HISIA KWA JAMII

8.0 Utangulizi

Sura hii inaelezea matukio ya uhalifu na usalama barabarani yaliyovuta hisia katika jamii. Matukio haya ni yale ambayo kutokea kwake husababisha mshtuko na kuvuta hisia kwa jamii.

8.1 Matukio ya Kushtua Yaliyotokea Januari hadi Desemba, 2023

Yafuatayo ni baadhi ya matukio ya kushtua ambayo yalivuta hisia kwa jamii katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 kama yalivyoripotiwa kutoka sehemu mbalimbali nchini.

1. TANGA

AJALI YA MAGARI MAWILI KUGONGANA NA KUSABABISHA VIFO NA MAJERUHI

Mnamo tarehe 03/02/2023 majira ya 04:30 hrs eneo la Magila Gereza, Kata ya Magila Gereza, Tarafa ya Mombo, Wilaya ya Korogwe, Mkoa wa Tanga Barabara Kuu ya Segera – Kilimanjaro, gari lenye namba T 673 CUC aina ya Mitsubish Fuso ikiendeshwa na Mwanaume, Miaka 35, Mpare, Mkazi wa Kifaru Mwanga ikitokea Kilimanjaro kwenda Dar es Salaam, ziligongana uso kwa uso na Coaster yenye namba T 863 DXN ikiendeshwa na Mwanaume, Miaka 37 akitokea Dar es Salaam kuelekea Kilimanjaro kwenye maziko, gari hiyo ikiwa imebeba abiria 26 na mwili wa marehemu. Watu 17 wakiwemo 14 ndugu wa familia moja walipoteza maisha na watu 12 walijeruhiwa kwenye ajali hiyo. Madereva ni miongoni mwa watu waliofariki. Chanzo ni uzembe wa Dereva wa gari namba T 673 CUC Mitsubish Fuso kuyapita magari mengine bila kuchukua tahadhari.

2. **DODOMA**

AJALI YA GARI NA KUSABABISHA VIFO NA MAJERUHI

Mnamo tarehe 09/02/2023, majira ya 01:00 hrs huko Silwa Kata ya Pandambili Tarafa ya Mlali Barabara Kuu Dodoma/Morogoro Wilaya Kongwa Mkoa wa Dodoma gari namba T.415 DPP Zhongtong basi mali ya Kampuni ya Frester ikitokea Bukoba kuelekea Dar es Salaam liligongana uso kwa uso na lori T.128 DUB/T677 DVX Scania na kusababisha vifo vya watu 12 na majeruhi 53. Chanzo cha ajali ni uzembe wa dereva wa basi kushindwa kuchukua tahadhari wakati akilipita lori lililokuwa mbele yake.

3. GEITA

KUVUNJA NA KUINGIA KWENYE JENGO LA KANISA NA KUHARIBU MALI

Mnamo terehe 26/02/2023 majira ya 02:30 hrs huko mtaa wa Jimboni Kata ya Buhalahala Tarafa ya Geita, Wilaya na Mkoa wa Geita. Mtu mmoja Mwanaume, Miaka 25, Mkazi wa Katundu, Mkulima, mhaya alivunja kioo cha mlango wa kanisa kwa kutumia ngumi ya mkono wake na kuingia kupitia tundu hilo na kisha kuharibu mali za kwenye madhabau ya Kanisa Katoliki, Parokia ya Bikira Maria Malkia wa Amani Cathedral, vyenye thamani ya zaidi ya Tsh 48,000,000/=. Chanzo cha tukio hilo ni ulevi uliopindukia. Mtuhumiwa amehukumiwa kifungo cha miaka mitatu (3) jela.

4. GEITA

KUCHOMA MOTO KITUO CHA POLISI

Mnamo tarehe 30/03/2023 majira ya 12:30 hrs huko katika kituo cha Polisi Muganza Wilaya ya Chato Mkoa wa Geita, watu waliojichukulia sheria mkononi wapatao 650 walivamia kituo hicho na kukichoma moto, huku wakidai Polisi wamemuua Mwanaume, Miaka 30 aliyekuwa amekamatwa kwa tuhuma ya wizi wa betri ya gari mali ya Mwanaume, Miaka 33, Afisa uvuvi. Mtuhumiwa akiwa mahabusu alianza kulalamika kuwa hajisikii vizuri na kupelekwa kituo cha afya Muganza na kufariki wakati akipatiwa matibabu.

5. MBEYA

KUHARIBU MIUNDOMBINU YA BOMBA LA MAFUTA LA TAZAMA - PIPE LINE

Mnamo Tarehe 15.05.2023 majira ya 15:30 hrs huko katika Kijiji Cha Swaya Kata Swaya Tarafa Isangati Wilaya na Mkoa Mbeya, iligundulika kuharibiwa bomba lisafirishalo mafuta ghafi kutoka Tanzania kwenda nchini Zambia (TAZAMA). Mwanaume, miaka 34 Opareta wa Carterpilla lenye namba za usajili T471CEZ mali ya PA General Traders Co. LTD ya Songea kwa kukata bomba hilo kwa kutumia wembe wa grader na kusababisha mafuta ghafi yaliyokuwa yanasafirishwa kwenda nchini Zambia zaidi ya lita 100,000 kumwagika yenye thamani ya Shilingi 297,900,000/= akiwa anakwangua barabara.

6. KILIMANJARO

MAUAJI

Mnamo tarehe 01/06/2023 majira ya 10:00 hrs huko maeneo ya Umbwe Sinde Kibosho Magharibi Tarafa ya Kibosho Wilaya ya Moshi na Mkoa wa Kilimanjaro Mtoto, Miaka 6, Mchaga, mwanafunzi wa darasa la kwanza katika shule ya Msingi Wereni Sinde aliuawa kwa kubakwa na kulawitiwa na kisha mwili wake kukutwa ndani ya maji mto kichawo huku mwili wake ukiwa hauna nguo.

7. MBEYA

TAARIFA YA KUOKOTWA SILAHA ZA KIZAMANI

Mnamo tarehe 19.06.2023 majira ya 11:00 hrs huko Kituo cha Polisi Tukuyu Wilayani Rungwe, Mkoa wa Mbeya. Mafundi Ujenzi wakati wanachimba msingi kwa ajili ya ujenzi wa darasa unaoendelea shuleni hapo waligundua shimo lenye silaha za kizamani zipatazo 06. Baada ya taarifa kuripotiwa, katika ukaguzi wa shimo hilo zilipatikana silaha nyingine 16 na kufanya jumla ya silaha 22 zenye muundo unaoendana na magobore au Mark IV.

8. ILALA

MAUAJI

Mnamo tarehe 31/07/2023 majira ya 22:00 hrs huko katika kituo cha Afya cha Plan International kilichopo Buguruni mnyamani, Wilaya ya Ilala, Mkoa wa Dar es Salaam Mwanamke, alifariki Dunia akiwa anapatiwa matibabu baada ya kuchomwa na kitu chenye ncha kali puani upande wa kulia na mtu anayefahamika kwa jina la Panya White akiwa na wenzake wapatao sita wanaodhaniwa kuwa 'Panya Road' ambapo vijana hao walikuwa kundi wakitokea kwenye mazishi ya mhalifu mwenzao ambaye alijeruhiwa na watu waliojichukulia sheria mkononi kwa tuhuma za wizi na kupelekea kifo chake. Katika tukio hilo watu wapatao nane walijeruhiwa na vijana hao, kwa madai kwamba wanalipiza kisasi baada ya mwenzao kufariki dunia.

9. TABORA

MAUAJI

Mnamo tarehe 29/08/2023 majira ya 13:00 hrs huko Kitongoji cha Kalangasi, Kata ya Tura, Wilaya ya Uyui na Mkoa wa Tabora, watoto wanne wote wakazi wa Kalangasi, waliuawa kwa kunyongwa na mama yao mzazi, Miaka 30, Msukuma kisha na yeye kujinyonga baada ya kutekeleza mauaji hayo. Chanzo cha tukio hilo inadhaniwa kuwa ni ugonjwa wa afya ya akili wa mama huyo.

10. KILIMANJARO.

MAUAJI.

Mnamo tarehe 31/08/2023 majira ya 17:00 hrs huko Maeneo ya Reli juu, Kata ya Mwanga, Tarafa ya Mwanga, Wilaya ya Mwanga na Mkoa wa Kilimanjaro Mtoto wa kiume, Miaka 13, Mpare, Muislam, Mwanafunzi Darasa la saba shule ya msingi Reli Juu, Mkazi wa Reli Juu. Alijeruhiwa kwa kumwagiwa mafuta ya taa kichwani mwake na kusambaa mwili mzima na kisha kuchomwa moto kwa njiti za kiberiti kitendo kilichofanywa na mama yake mzazi. Chanzo cha tukio hilo ni majeruhi kuiba Tsh 20,000/= na viazi vilivyoandaliwa kwa ajili ya chips. Majeruhi alifariki tarehe 03/10/2023 akiwa hospitalini.

11. SIMIYU

KIFO CHA MASHAKA

Mnamo tarehe 29/09/2023 majira ya mchana huko katika maeneo ya Byuna Kata ya Mwadobana, Tarafa ya Nkololo, Wilaya ya Bariadi na Mkoa wa Simiyu, Mwanamke, Miaka 45 mkazi wa Kijiji cha Bubale aliwapeleka watoto wake wawili mapacha Wakike wenye umri wa miaka 17 wasukuma, wakulima wakazi wa Kijiji cha Bubale kwa Mwanaume, Mganga wa kienyeji ili awape dawa ya kuongeza matiti ndipo watoto hao walikaa kwa mganga huyo kwa siku sita wakiendelea kunyweshwa dawa ili kukuza matiti yao, dawa hiyo ilipekea watoto hao kufariki dunia.

12. MTWARA

KUJERUHI

Mnamo tarehe 08/10/2023 majira ya 18:00 hrs huko kijiji cha Makong'onda Kata ya Makong'onda Tarafa ya Mchauru Wilaya ya Masasi Mkoa wa Mtwara Mwanaume, miaka 56, Mmakua, Muislam, Mkulima, Mkazi wa Makong'onda alimjeruhi Mwanamke, Miaka 40, Makua, Muislam, Mkulima, Mkazi wa Makong'onda kwa kumpiga hadi kupoteza fahamu na kisha kumchoma na panga sehemu zake za siri hali iliyopelekea kupoteza damu nyingi na maumivu makali mwilini. Chanzo ni wivu wa kimapenzi.

13. TABORA

AJALI YA MAGARI MAWILI KUGONGANA NA KUSABABISHA VIFO NA MAJERUHI

Mnamo tarehe 21/10/2023 majira ya 10:00 hrs huko Barabara kuu ya Nzega – Shinyanga, kijiji cha Undomo kata ya Uchama Tarafa ya Nyasa Wilaya ya Nzega, Mkoa wa Tabora. Basi la Alfa namba T 612 CQD SCANIA mali ya IRON TECH LTD iliyokua ikitokea Mwanza kuelekea Dar es Salaam ikiendeshwa na Dereva ambaye hajafahamika jina iligongana uso kwa uso na Gari T 481 AEB ikitokea Dar es Salaam ikiendeshwa na Mwanaume, Miaka 46, Dereva, Mwarabu, Muislamu, Mkazi wa Dar es Salaam na kusababisha vifo vya watu 18, Wanaume 14 na wanawake 4 na majeruhi 60 kati yao watoto 12. Chanzo cha ajali ni uzembe wa Dereva wa lori kuhama upande wake akijaribu kuyapita malori yaliyokuwa mbele yake bila kuchukua tahadhari.

14. IRINGA

MAUAJI

Mnamo tarehe 27/10/2023 Majira ya 19:20 hrs huko maeneo ya Kota za Mlandege, Kata ya Mlandege, Manispaa na Mkoa wa Iringa, Mtoto mwenye Miaka 02, Mhehe, Mkristo na Mkazi wa Mlandege, alifariki kwa kunyongwa na waya na baba yake mzazi na baada ya kutekeleza mauaji hayo alijipiga

picha na mwili wa marehemu na kuacha ujumbe kuwa wakati wa kuzikwa wazikwe pamoja kisha kutorokea kusikojulikana, kabla ya tukio mtuhumiwa alikwenda kumchukua mtoto kwa mama mzazi wa mtoto ambaye ni mkewe anayefanya biashara ya kuuza mchele maeneo ya soko la mlandege na kwamba anakwenda naye nyumbani ambako ndiko alifanya tukio hilo na kisha kutoweka. Chanzo wivu wa kimapenzi

15. IRINGA

TAARIFA YA KIFO

Mnamo tarehe 06/11/2023 Majira ya 11:00 hrs huko maeneo ya Mtaa wa Imalanongwa "A" Kata ya Mkwawa Manispaa na Mkoa wa Iringa. Mwanaume, miaka 49 , Mkristo, Mbulu, Mtendaji wa Mtaa na Mkazi wa Mtaa wa Kihesa, aligundua kufariki kwa watu wawili ambao ni Mwanaume , miaka 38, Mhehe, Dereva na Mkazi wa FRELIMO na Mwanamke, Miaka 36, Mnyakyusa, Mjasiriamali na Mkazi wa Mkwawa kwenye mgahawa wa Mwanamke ambaye ni marehemu ambapo walikuwa wamejifungia mlango kwa ndani wakiwa wamewasha jiko la mkaa na huku wakiwa wamevua nguo zao zote na kukumbatiana (ambao sio mke na mume ikiwa kila mmoja ana ndoa yake), chanzo cha kifo ni kuvuta hewa chafu ya "Carbonmonoxide" iliyotokana na jiko la mkaa.

16. KILIMANJARO

MAUAJI

Mnamo tarehe 12/11/2023 majira ya 19:00 hrs huko katika Kijiji cha Mbomai Juu, Kata ya Mbomai, Tarafa ya Tarakea, Wilaya ya Rombo, Mkoa wa Kilimanjaro Mwanamke alijeruhiwa kwa kuchomwa na kitu chenye ncha kali sehemu mbalimbali za mwili wake majereha 20 na Mwanaume ambaye inasemekana walikuwa na mahusiano ya kimapenzi, majeruhi alifariki akiwa anaendelea kupatiwa matibabu katika hospital ya KCMC. Mtuhumiwa alijiua baada kufanya tukio hilo. Chanzo wivu wa Kimapenzi,

17. KAGERA

MAUAJI

Mnamo tarehe 14/11/2023 majira ya 16:00 hrs huko katika Kijiji Nyakanazi kata Lusahunga, Tarafa ya Lusahunga, Wilaya ya Biharamulo, Mkoa wa Kagera, Mwanaume, 61 yrs, Mkristo, Mkulima wa Nyakanazi akiwa na Familia yake, walikula ugali na Mboga za majani ya Maharage baada ya kula chakula watoto wanne, wakike 03 na wakiume 1 walifariki Dunia wakiwa wanapatiwa matibabu kituo cha Afya Nyakanazi baada ya kula chakula hicho kinachodhaniwa kuwa na sumu. Chanzo ni kulipiza kisasi, watuhumiwa wanne wamekamatwa na kufikishwa mahakamani.

18. SINGIDA

AJALI YA GARI KUGONGA KICHWA CHA TRENI NA KUSABABISHA VIFO NA MAJERUHI NA UHARIBIFU WA MALI

Mnamo tarehe 29/11/2023 majira ya 04:00 hrs huko katika maeneo ya makutano ya reli na barabara ya Manyoni – Singida Wilaya ya Manyoni, Mkoa wa Singida. Basi namba T 178 DBV Golden Dragon mali ya kampuni ya Allys Star ikiendeshwa na Mwanaume, Miaka 37, Mkristo, Mkazi wa Mwanza ambaye alifariki baada ya ajali, ikitokea Dar – es – salaam kuelekea Mwanza iligonga kichwa cha treni no V 951 Engine no 9006 kikitokea Aghondi kwenda Manyoni kikiendeshwa na Mwanaume, Miaka 37, Mzigua Mkazi wa Dodoma na kusababisha vifo vya abiria 13 wanaume 08, wanawake 05 na majeruhi 32 wanaume 22 na wanawake 10.

19. MANYARA

MAFURIKO YALIYOSABABISHA VIFO, MAJERUHI NA UHARIBIFU WA MALI NA MIUNDOMBINU

Mnamo tarehe 03/12/2023 kuanzia majira ya 03:00 hrs, mvua kubwa ilinyesha Wilaya ya Hanang na kusababisha mafuriko makubwa na kuleta maafa ya vifo, majeruhi na uharibifu wa mali. Watu 89 walifariki kati yao wanaume 18, wanawake 28 na watoto wakiume 18 na wakike 25. Aidha watu 117 walijeruhiwa wanaume 57 na wanawake 60, kati yao watoto wakiume 28 na wakike 29. Mafuriko hayo yalipelekea uharibifu wa mali, miundo mbinu ya barabara, maji na umeme. Maeneo yaliyoathirikia zaidi ni kata za Gendabi, Jorodom, Ganana, Katesh na Wareta. Chanzo cha Maafa ni mvua kubwa iliyonyesha kwa muda mrefu kutoka safu za Milima Hanang.

SURA YA TISA

HITIMISHO NA MAPENDEKEZO

9.0 Utangulizi

Baada ya kuangalia hali halisi ya uhalifu nchini kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023 mapendekezo yametolewa ili kuliwezesha Jeshi la Polisi kufanya kazi zake kwa ufanisi zaidi katika kufikia malengo mahususi ya kulinda raia na mali zao, amani pamoja na kutoa huduma bora kwa wananchi. Hii itasaidia kujenga mazingira salama kwa wananchi, taasisi na wawekezaji katika uzalishaji mali, shughuli za kijamii na ujenzi wa Taifa kwa ujumla.

9.1 Hitimisho

Jeshi la polisi limeendelea kutekeleza majukumu yake kwa kushirikiana na wadau wa ndani na nje pamoja na jamii kwa ujumla katika kupambana na uhalifu nchini. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2023, uhalifu kwa Makosa Makubwa ya jinai yamepungua kwa asilimia 0.9 ikilinganishwa na kipindi kama hicho mwaka 2022. Kwa upande wa usalama barabarani, matukio makubwa yameongezeka kwa asilimia 0.9 ikilinganishwa na kipindi kama hicho mwaka 2022.

Katika kutekeleza majukumu yake, Jeshi la Polisi limepata mafanikio pamoja na changamoto mbalimbali zilizojitokeza. Jeshi la Polisi litaendelea kutekeleza wajibu wake kwa weledi kwa kuzingatia sheria, kanuni na miongozo mingine. Hivyo basi, Jeshi la Polisi linaendelea kushirikiana na taasisi mbalimbali, wadau na jamii kwa ujumla katika kutatua changamoto zinazojitokeza ili kufikia lengo lake kuu la usalama wa watu na mali zao. Ni matarajio kuwa Serikali itaendelea kulisaidia Jeshi la Polisi katika kutatua changamoto mbalimbali zilizo nje ya uwezo wake ili kuongeza ufanisi katika kupambana na uhalifu/ wahalifu nchini.

9.2 Mapendekezo

Ili kukabiliana na changamoto zilizopo katika kupambana na uhalifu, Jeshi la Polisi linatoa mapendekezo kwa Serikali na wadau kama ifuatavyo:-

i) Askari Polisi waendelee kujengewa uwezo na mbinu za kisasa (mafunzo mahususi) zinazoendana na mabadiliko ya sayansi na teknolojia (TEHAMA) hususani mbinu mpya za uhalifu/wahalifu.

ii) Ikama ya Jeshi la Polisi iendelee kuboreshwa ili kuendana na ongezeko la watu, ukuaji wa miji, vitu na mahitaji mengine kama ulinzi wa miundombinu mipya inayoendelea kujengwa na serikali.

iii) Kitengo cha Takwimu cha Jeshi la Polisi kiendelee kuimarishwa kwa watendaji

kujengewa uwezo na vitendea kazi kwa ajili ya ufuatiliaji katika mikoa na wilaya pamoja na kufanya tafiti maalum zinazohusiana na aina mbalimbali za uhalifu na wahalifu

iv) Jeshi la Polisi nchini liendelee kuongezewa vitendea kazi hususani magari, pikipiki na vifaa vya kisasa vya upelelezi na uchunguzi wa kisayansi ili kuongeza ufanisi katika kazi zake.

v) Bajeti ya Jeshi la Polisi iendelee kuboreshwa ili iweze kukidhi mahitaji muhimu ambayo yatawezesha utendaji makini na utoaji huduma bora kwa wananchi.

vi) Vyuo vya Polisi viboreshewe mazingira, miundombinu na kuongezewa nyenzo za kisasa za kufundishia.